

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Katedra dějin a didaktiky dějepisu

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Život saleziána Oldřicha Meda (*1914 †1991) s přihlídnutím k zachovanéj
korešpondencii

Život salesiána Oldřicha Meda (*1914 †1991) s přihlédnutím k dochované
korespondenci

The life of the Salesian Oldřich Med (* 1914 †1991), taking into account the surviving
correspondence

Bc. Ján Mihál

Vedoucí práce: Mgr. Dušan Foltýn
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: NMgr. D-NJ

Praha 2022

Odovzdaním tejto magisterskej diplomovej práce na tému Život saleziána Oldřicha Meda (*1914, +1991) s prihliadnutím k zachovanej korešpondencii potvrdzujem, že som ju vypracoval pod vedením vedúceho práce samostatne, s pomocou v práci uvedených prameňov a literatúry. Ďalej potvrdzujem, že táto práca nebola využitá na získanie iného alebo rovnakého titulu.

Praha, 30. 11. 2022

Ďakujem vedúcemu mojej magisterskej diplomovej práce Mgr. Dušanovi Foltýnovi, za cenné rady a usmerňovanie pri písaní tejto práce a priateľský prístup pri riešení problémov, ktoré počas písania práce prišli.

Špeciálne poďakovanie patrí saleziánom, P. Petrovi Vaculíkovi a P. Martinovi Hobzovi, dvom po sebe idúcim saleziánskym provinciálom, ktorí mi umožnili bádanie v Provinciálnom archíve v Prahe VIII. Kobylicy.

Taktiež veľmi ďakujem saleziánovi, P. Jozefovi Kopeckému, ktorý mal svojho času vyššie spomínaný archív v správe a ktorý ma upozornil na mimoriadnu osobnosť saleziána Oldřicha Meda.

O vznik práce sa značne zaslúžil aj nedávno zosnulý salezián, P. Jaroslav Mikeš, ktorý sa osobne poznal s pátrom Oldřichom Medom, ktorého ako mladého bohoslovca páter Oldřich pomohol nasmerovať k povolaniu a ktorý mi porozprával niekoľko zážitkov s ním, čím mi predstavil pátra Meda zasa z nového uhlu pohľadu.

ABSTRAKT

Predložená práca hovorí o živote saleziána Oldřicha Meda. Ťažiskom práce sú rôzne formy perzekúcie saleziána Oldřicha Meda zo strany komunistického režimu v Československu. Autor tiež na základe prameňov mapuje aktivity saleziána Meda pre mládež v čase komunizmu na miestach jeho pôsobenia. Práca vychádza z autorovej kritickej práce s archívnymi prameňmi a zo štúdia odbornej literatúry v kontexte dobových udalostí. Autor pracuje predovšetkým so zachovanou osobnou a úradnou korešpondenciou zosnulého saleziána a materiálmi Štátnej bezpečnosti.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Saleziáni, Československo, Jihlava, internácia, Akcia K

ABSTRACT

The work presents life of the salesian Oldřich Med. Its focus are various forms of persecution of salesian Oldřich Med by the communist regime in Czechoslovakia. The author maps the activities of salesian Med, which were intended for young people during the communist era in the places where he worked. The work is based on the author's critical work with archival sources and on the study of literature in the context of contemporary events. The author works mainly with the preserved personal and official correspondence of the deceased Salesian and with state security materials.

KEYWORDS

Salesians, Czechoslovakia, Jihlava, internment, Operation K

Úvod	9
1. Detstvo a štúdium	
1.1. Do kňazského svätenia.....	16
2. Primície	
2.1. Primičné prípravy	18
2.2. Oldřich Med kňazom	24
2.3. Blahoželania	27
3. Služba mladým v protektoráte	
3.1. Ostrava	29
3.2. Edo	38
3.3. Oldřich Med vo Fryštáku a Dvorku u Přibyslavi	40
4. Katolícka akcia – obdobie Tretej republiky	
4.1. Oldřich Med činný v Katolíckej akcii	45
5. Pred súdom a vo väzení	
5.1. Oldřich Med prvý raz pred súdom	50
5.2. Oldřich Med druhý raz pred súdom	52
5.3. Čriepky spomienok zo súdneho pojednávania	62
5.4. Oldřich Med a korešpondencia vo väzení	65
5.5. Oldřich Med a pobyt vo väzení	67
6. „Akcia K” a internácia	
6.1. V predvečer „Akcie K”	73
6.2. Priebeh „Akcie K” v Oseku u Duchcova	76
6.3. Pobyt Oldřicha Meda v centralizačnom kláštore Osek u Duchcova od počiatku „Akcie K” do transportu do internácie do Želiv	81
6.4. Oldřich Med v Želivi	83
6.5. Pracovný týždeň	86
6.6. Postupný koniec internačného kláštora Želiv	87
7. Po prepustení z internácie	
7.1. Kamienky do pestrej mozaiky života pátra, saleziána Oldřicha Meda v neskoršom období a jeho pomer k štátnej moci	90

Záver	97
Zoznam použitých archívnych prameňov.....	100
Zoznam použitej literatúry a záverečných prác.....	107
Zoznam použitých internetových odkazov	110
Zoznam príloh	112
Prílohy	113

Úvod

V predloženej magisterskej diplomovej práci sa pokúšam zmapovať život saleziána a kňaza Oldřicha Meda (*1914 †1991). Keďže som už pred započatím písania vedel, že bol komunistickým režimom neprávom súdený, odsúdený, väznený a po prepustení ako rehoľník následne internovaný, rozhodol som sa, že sa vo svojej práci pokúsim sústrediť prevažne na toto neľahké obdobie, ktoré nasledovalo po takzvanom „Vítaznom februári 1948“ v Československom štáte.

Práca si okrem mnohého iného kladie za cieľ vyjasniť pomer pátra Oldřicha Meda ku komunistickému režimu a zároveň potvrdiť alebo vyvrátiť údajné zvesti z doby normalizácie, ktoré hovorili o tom, že mal menovaný bližšie nešpecifikovane spolupracovať so štátnymi zložkami. Ďalším cieľom tejto práce je nájdenie a prípadné zvýraznenie niektorých aktivít pátra Meda, ktoré vtedajší režim vyhodnocoval ako nepriateľské či aspoň pre režim nepríjemné. V tomto smere sa v práci snažím na základe archívnych materiálov čím podrobnejšie popísať priebeh oboch procesov, ktoré boli proti saleziánovi Oldřichovi Medovi vedené.

Toto striktné časové a tematické vymedzenie práce venujúce sa počiatkom komunistickej totality u nás, som sa však rozhodol akoby narušiť a tým spestriť. Činím tak bližším popisom niektorých zaujímavých momentov zo života menovaného, ktoré som našiel počas bádania v archíváliách a ktoré ma akosi viac oslovili. Snažím sa tým o to, aby tieto čriepky z pátrovho pôsobenia priviedli čitateľa k aspoň čiastočnému nahliadnutiu do pestrej mozaiky jeho života. Príkladom môžu byť napríklad aj spomienky na obdobie nacistickej okupácie v prvých rokoch kňazstva otca Meda. Nezanedbateľnú časť tejto práce taktiež venujem ešte skoršiemu obdobiu, kedy sa chýlilo štúdium mladého Oldřicha Meda ku koncu, než bol vysvätený za kňaza. Počas bádania v archívnych prameňoch som prišiel na to, že by mohlo byť zaujímavé, keby som venoval jednu kapitolu primičným prípravám a samotným primiciám novokňaza Meda. V tomto smerovaní ma utvrdila skutočnosť, že sa zachovala bohatá a veľmi srdečná korešpondencia otca so synom študujúcim toho času v Taliansku.

Čo sa obdobia centralizácie/internácie pátra Meda v rámci „Akcie K“ a v rokoch po nej týka, zameriavam na to, ako prežil Oldřich Med noc z 13. na 14. apríla 1950. Taktiež sa na základe archívnych prameňov snažím zistiť o pátrovi Medovi bližšie informácie

z internácie ako napríklad čo za práce vykonával, aké podmienky v internácii panovali, ako sa internácia podpísala na jeho zdraví a podobne.

Prácu sa snažím postaviť na viacerých pilieroch. Najdôležitejším pilierom tejto záverečnej diplomovej práce sú predovšetkým archívne pramene. Materiály som získal z dvoch českých archívov. Prvým je Archív saleziánskej provincie v Prahe VIII. Kobylicy, kde som pracoval prevažne s osobnou a úradnou korešpondenciou z krabíc z pozostalosti saleziána Oldřicha Meda. Tieto krabice plné listov a iných pozostalosti nesú v archívnom usporiadaní čísla 26 až 39.

Pri preberaní pozostalosti som narážal na niekoľko pravidelne sa opakujúcich bádateľských komplikácií. Asi najväčším problémom bola značná chaotickosť a síce to, ako sú pramene uložené. Toto má čo dočinenia s tým, že nebohý páter bol svojho času považovaný za akéhosi historika rádu. Touto cestou sa do jeho materiálov už za jeho života a následne do pozostalosti dostalo obrovské množstvo materiálov, ktoré s jeho životom buď veľmi okrajovo súvisia alebo dokonca ide o materiály, ktoré by mali byť v pozostalosti niekoho iného a so životom pátra Meda nemajú vo svojej podstate nič spoločné.

Ďalší problém vyvstáva bádateľovi v momente, keď chce zistiť, čo sa nachádza v krabiciach číslo 33 a 34. Všetky materiály, list za listom treba osobitne vybrať zo zväzku, v ktorom sú všetky dohromady zviazané motúzikom a drôtom. Na začiatku bádania sa mi táto skutočnosť zdala skôr úsmevná, no vzhľadom na množstvo materiálov a tiež vzhľadom na ich krehkosť, ma ako bádateľa úsmev vzápätí prešiel. Problémom aj týchto zväzkov je vyššie spomínaná značná chaotickosť, čo znamená, že sa často listy nachádzajú pri sebe bez toho, aby medzi nimi bola akási chronológia. Na tomto mieste však musím v každom prípade podotknúť, že je vidno, že niekto urobil v pozostalosti pátra Meda ako-taký poriadok, že sa snažil materiály tematicky a aj chronologicky zoradiť. Rozhodne ale neplatí, že v krabiciach vládne bezmyšlienkovitý chaos¹. Chcem taktiež jedným dychom povedať, že mi boli mnohí saleziáni pri mojom bádani nápomocní a pokiaľ vedeli ako, tak mi poradili a nasmerovali ma do správnych miest, aby som našiel to, čo práve hľadám.

---

¹ Bol som uistovaný, že stav v archíve sa neustále zlepšuje, sám som viac rás zažil, že tam pracovali niektorí saleziáni, ktorí sa rozhodli dať niektorej časti archívu opäť trochu väčší rád. Bolo mi vysvetlené, že saleziáni majú množstvo povinností a záväzkov a zároveň boli rádu vrátené mnohé krabice z rôznych štátnych inštitúcií, ktoré ich držali v čase socializmu. Z toho dôvodu ešte chvíľu potrvá, než sa im všetky archívne podarí celkom katalogizovať.

Pozostalost' saleziána Oldřicha Meda v kobyliškem archíve je pomerne rozsiahlym celkom a prevažne sa v ňom nachádzajú listy privátneho charakteru. Okrem skutočne rozsiahleho fondu súkromnej korešpondencie možno nájsť aj listy úradného charakteru. Jedná sa predovšetkým o korešpondenciu s predstavenými rádu, neskôr diecéz, taktiež nemožno zabudnúť na pomerne rozsiahlu časť fondu, ktorá hovorí o aktivitách a víziách otca Meda pod zástavou Katolíckej akcie v čase povojnovej Tretej republiky. Je pozoruhodné, že páter Oldřich mnohé úradné listy čo písal, neraz napísal vo dvoch totožných verziách. Jedna verzia bola odoslaná adresátovi a druhú si ponechával u seba. Vysvetľujem si to dvomi spôsobmi a síce, že chcel mať prehľad o tom, komu, kedy a hlavne čo presne poslal. Druhé vysvetlenie jeho konania je určite akosi späté s tým, že písal literatúru o minulosti provincie a niektoré dopisy a v nich popisované problémy mu mohli teoreticky neskôr pomôcť ako podklady pri popisovaní ťažkostí tej či onej situácie v provincii.

Archiválie z Archívu bezpečnostných zložiek v Prahe slúžia v predkladanej práci ako ďalší nezastupiteľný pilier. Vzhľadom k tomu, že z internácie a pred tým z väznenia spomínaného pátra sa nezachovala takmer žiadna osobná korešpondencia, sú materiály z Archívu bezpečnostných zložiek veľmi potrebným materiálom k tomu, aby mal bádateľ ako taký prehľad, čo sa v ktorom internačnom kláštore udialo.

Materiály z Archívu bezpečnostných zložiek² som dostal na dvoch DVD nosičoch, pričom som po zohnaní čítačky, tohto dnes už pomerne zabudnutého média, narazil na podobný problém, ako pri prameňoch z minulého archívu. Na DVD nosičoch som dostal tisíce dokumentov, z ktorých prevažná väčšina ani okrajovo nesúvisí so životom saleziána Oldřicha Meda. Materiály k životu Oldřicha Meda sú uložené v nejakých širších tematických zložkách a tak som dostal na DVD nosičoch všetko. Trvalo mi dlhé týždne, než som sa v materiáloch zorientoval, než som vybral tie, čo by mohli byť pre moju prácu zaujímavé a oddelil ich od toho, čo s danou témou súvisí buď okrajovo alebo vôbec.

---

² Zoznam všetkých fondov archiválií, ktoré človek dostane k dispozícii od Archívu Bezpečnostných zložiek, keď žiada o materiály k menu Oldřich Med, 1914-1991- záznamy o dochovaných archiváliách: - sbírka Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č. V-1410 BN, arch. č. V-2681 BN, - kartotéka ke sbírce Správa vyšetřování StB – vyš. sp. (V): Vyhodnocení Akce 48, karta č. 1880, - sbírka Sbíрка návrhů a rozhodnutí skartačních komisí (SK): Rozhodnutí skartační komise ke svazku arch. č. 1773 CB, - fond Historický fond (H): arch. č. H-718 (objektový svazek vedený k tématu akce K), - sbírka Objektové svazky (OB): dílčí informace ve svazcích arch. č. OB-117 BN (svazek vedený k tématu sekt), arch. č. OB-124 BN (svazek vedený k tématu mládeže), - fond Ústředna Státní bezpečnosti (305): sign. 305-377-3/s. 33-45, - fond Odbor politického zpravodajství MV (2M): 2M: karta s relací

Čo sa materiálov z vyšetrovania a súdu v súdnom procese s pátrom Medom týka, tie boli už v čase vyšetrovania vtelené do zložky a k prípadu „Štěpánek a kol.“. Pri bádání v tejto zložke je treba dôkladne rozlišovať, ktoré výpovede patria ku ktorým obžalovaným, pretože v danom procese bolo zlúčených viac samostatných procesov do jedného. Z toho dôvodu treba mimoriadne pozorne v spise rozlišovať, čo k čomu patrí.

Nedá mi nespomenúť, že pri práci so spomínaným archívnym materiálom som predovšetkým v počiatočnej fáze bojoval s tým, že som si nedokázal od procesu držať akýsi profesionálny odstup, čo môže byť pri práci s takýmto typom prameňa iba na škodu práce ako celku. Časom som sa však naučil s týmto problémom pracovať.

Jedna z ďalších komplikácií, na ktorú som pri spracovávaní materiálov narážal bola občasná absencia prameňov.³ Tieto materiály boli Štátnou bezpečnosťou buď to v čase normalizácie alebo ešte v roku 1989 skartované, prípadne sa akosi „stratili“. Materiál, ktorý by zaiste mohol túto prácu skutočne výrazným spôsobom obohatiť, bol určite pozorovací zväzok, ktorý si Štátna bezpečnosť viedla o Oldřichovi Medovi. Žiaľ bol tento nenávratne zničený.

Čo sa ostatných primárnych prameňov týka, tak mi určite nedá nespomenúť dva rozhovory s Oldřichom Medom, ktoré sa nachádzajú v jeho pozostalosti. Rozhovory s ním boli vedené novinármi, ktorí sa ho pýtali na čas v internácii.

V pozostalosti saleziána Oldřicha Meda sa nachádza obrovské množstvo neprebádaného, nespracovaného archívneho materiálu. Tento materiál by mohol byť spolu s materiálmi z Archívu bezpečnostných zložiek a povedzme vyspovedaním stále žijúcich pamätníkov výborným podkladom na napísanie mnoho stoviek strán dlhého autobiografického diela. Predložená diplomová práca si takúto vysokú ambíciu zo svojej podstaty rozhodne nedáva. Podobne by bolo určite veľmi zaujímavé, keby niektorý kolega, napríklad z nižších ročníkov našej katedry, podrobne spracuje celý politicky motivovaný proces Štěpánek a spol., v ktorom bol odsúdený aj Oldřich Med. Život Oldřicha Meda ostáva do značnej miery aj po odovzdaní tejto práce neprebádaným územím a výzvou ostatným záujemcom o tému.

---

³ Archív bezpečnostných zložiek žiaľ nedisponuje nasledujúcimi archívami, pretože boli zničené ešte v čase totality: - svazek arch. č. 1773 CB (reg. č. 7799 Jindřichův Hradec), svazek kategorie PZ (pozorovací svazek), byl skartován dle výše uvedeného „Rozhodnutí skartační komise“ dne 10. 6. 1980, - svazek reg. č. 21849 Brno-venkov, svazek kategorie NO (nepřátelská osoba), skartován v r. 1989 bez uvedení data, - svazek reg. č. 6904 Jihlava (dříve reg. č. 311 Jihlava), svazek kategorie OS (osobní svazek), zrušen bez uvedení data, - svazek arch. č. 50123/MK BN (záznam z tzv. mrtvé kartotéky), svazek nebyl převzat Archivem bezpečnostních složek, pravděpodobně byl zničen.

Pramenného materiálu, predovšetkým k jeho činnosti po prepustení z internácie je skutočne dostatok.

Ozaj veľmi dôležitým a neopomenuteľným zdrojom informácií, bez ktorého by táto práca vznikala v neporovnateľne väčších pôrodných bolestiach, sú samotné spomienky pátra Oldřicha. „Vzpomínky na krásny život“, tak znie titulok autobiografického počinu saleziána Oldřicha, spísaný pomerne krátko pred jeho smrťou. Toto dielo mi celú dobu písania práce je akousi vôdzkou a slúži mi ako orientačný bod, pri práci s archívnymi prameňmi, predovšetkým pri ich triedení podľa období a tém.

V kapitole o období nacistickej okupácie v živote spracovávaného pátra mi dobre poslúžilo ďalšie dielko spod pera Oldřicha Meda. Dielko „Pod modrým nebem“, je akýmsi zápisníkom udalostí z chlapčenského domu pod vedením saleziána Meda vo Dvorku u Příbyslavi. Obe spomínané texty nikdy nevyšli knižne, čiže nemajú ISBN. Napriek tomu je možné vidieť druhé menované dielko v papierovej podobe. Výtlačok z roku 1990 je asi v každej saleziánskej knižnici, zatiaľ čo autobiografický počín pátra Oldřicha som dostal k dispozícii od bývalého saleziánskeho provinciála, pátra a saleziána Františka Blahu⁴ v online podobe, v programe MS Word.

Knižné dielo čerpajúce z materiálov, do veľkej miery spracovaných pátrom Medom, ktoré bolo vydané ako štandardná kniha s ISBN sa volá „Kniha víry, nádeje a lásky“⁵. V tejto sa nachádza značná časť textov, ktoré sú použité v Medovom autobiografickom počine. Kniha víry, nádeje a lásky hovorí v stručnosti o 70. rokoch⁶ saleziánskeho diela v Čechách a na Morave. Iným podobným dielom, v ktorom sa možno dočítať o diani v saleziánskej provincii v čase od Prvej republiky až po internovanie rehoľníkov sú Životopisné paměti Ignáce Stuchlého⁷, ktoré spísal Oldřich Med o „Staričkovi“, ako svojmu prvému inšpektorovi/provinciálovi dodnes českí saleziáni hovoria.

---

⁴ Za čo mu samozrejme patrí moje veľké ďakujem, podobne ako všetkým ostatným saleziánom z kobylického domu, ktorí boli mimoriadne ochotní a v prípade, že by som potreboval ich radu či pomoc, tak som vedel, že sa na nich môžem obrátiť.

⁵ KŘÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Kniha víry, nádeje a lásky*. Praha, Portál, 1996.

⁶ Knižka bola vydaná v roku 1996.

⁷ MED, Oldřich. *Životopisné paměti Ignáce Stuchlého 1.-3. díl*, Praha: Salesiánská provincie, 1989. Uložené v knižnici Archívu Saleziánskej provincie Praha VIII. Kobylice.

Ďalší zdroj, ktorý má elektronickú pdf. formu, ktorý mi neraz veľmi dobre poslúžil, to je saleziánsky online nekrológ.⁸ Vďaka nemu sa mi neraz podarilo zorientovať sa v tom, kto je v prameňoch kto, čím vynikal, či bol kňaz, brat koadjutor alebo bohoslovec.

Čo sa klasických, odborných knižných publikácií týka, tak o živote pátra Meda nevyšla nikdy nijaká. Čo môj rozhľad pozná, tak v podstate neexistuje do dnešných dní ani nijaké súhrnné odborné dielo, ktoré by popisovalo obdobie v Oseku u Duchcova, Želivi alebo v Králíkoch, keď sa tam nachádzali centralizačné/internačné kláštory. Takmer všetky publikácie, ktoré k tejto tematike možno dohľadať, tak sú skôr osobné spomienky jednotlivých internovaných rehoľníkov, ako nejaká odborná súhrnná knižná publikácia.

V tejto situácii som siahol po knižke Zdenka Demela s názvom „Pod dohľadom cirkevních tajemníků“⁹. V veľkej časti knihy sa síce hovorí o udalostiach v juhočeskom regióne, no knižka obsahuje aj množstvo kapitol, ktoré hovoria aj o veľkej, nadregionálnej proticirkevnej politike komunistického režimu.

S mimoriadnym potešením som pri čítaní tejto knižky našiel kapitolu, ktorá hovorila o vyučovaní náboženstva na školách. Táto kapitola, podobne ako mnohé iné v knižke, mi pomohla hlbšie pochopiť boj o deti a mládež a ich vychovávanie v katolíckom duchu, ktorý zvädzal páter Oldřich Med s nejedným vedením školy a inými štátnymi inštitúciami v čase, keď vyučoval na školách náboženskú výchovu.

Inou knihou, ktorá mi zaiste tiež veľmi pomohla k hlbšiemu porozumeniu problematiky perzekúcií na rehoľníkoch zo strany komunistického režimu v Československu, je kniha historika Vojtěcha Vlčka „Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964“¹⁰. Táto kniha mi dala lepšie nahliadnúť za oponu vykonštruovaných, politických procesov s duchovnými. Okrem toho sa v nej píše o internácii, podmienkach v jednotlivých internačných kláštoroch a podobne.

Z dôvodu neprílišnej opory v knižnej literatúre som sa rozhodol používať pri písaní práce ako zdroje niektoré bakalárske a magisterské diplomové práce a jednu dizertačnú prácu, ktoré hovoria o problematike dejín českého saleziánskeho diela. Spomínaná dizertácia z pera saleziána Petra Zelinku hovorí síce o počiatkoch saleziánskeho pôsobenia v Československu,

---

⁸ Stručný salesiánský nekrológ, [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (14. 4. 2022).

⁹ DEMEL, Zdeněk. *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008.

¹⁰ VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964*. Olomouc, Matice Cyrilometodějská, 2004.

okrem toho však spomína aj životy a diela niektorých významnejších saleziánov v neskorších dobách, ktorí v období Prvej republiky vyštudovali. Medzi nimi sa nachádza aj kapitola¹¹ hovoriaca o Oldřichovi Medovi a iných (nie len) pátroch, s ktorými bol salezián Med internovaný alebo sa s nimi dobre poznal.

Medzi ostatné práce, ktoré mi pomohli v porozumení problematiky patrí určite napríklad bakalárska práca¹² o pátrovi Jozefovi Kopeckom (1924-1914), v ktorej sa niekoľko strán¹³ hovorí o priebehu „Akcíe K” v Oseku u Duchcova. Páter Kopecký sa totižto v tom čase nachádzal v tomto kláštore. Bol jedným z tam študujúcich saleziánskych bohoslovcov. Okrem toho je súčasťou spomínanej bakalárskej práce autobiografické rozprávanie saleziána, pátra Jozefa Kopeckého, ktoré nesie názov „Než všechno zapomenu”¹⁴. Pre túto predkladanú magisterskú prácu je autobiografický počín pátra Jozefa Kopeckého jedným z ďalších cenných svedectiev, ktoré mi pomohli pochopiť mnohé súvislosti, čo sa doby a rôznych spojitostí s pátrom Medom týka.

Je ešte niekoľko zdrojov, ktoré sú bakalárskymi alebo magisterskými diplomovými prácami, ktoré mi boli po prečítaní obohatení k mojej téme. O téme podmienok želivskej internácie hovorí výstižne autor bakalárskej práce „Internační tábor Želiv v letech 1950 – 1956”¹⁵. Pomery, ktoré autor popisuje v tomto internačnom kláštore sa zhodujú do veľkej miery s popismi otca Oldřicha. Autor vychádza vo svojej práci, podobne ako ja, predovšetkým z primárnych prameňov z Archívu bezpečnostných zložiek.

Okrem vyššie menovaných prác som pred samotným začiatkom písania prečítal ešte mnoho ďalších prác, ktoré uvádzam v zozname použitej literatúry, prípadne v zozname elektronických zdrojov. K týmto som sa v čase písania pravidelne vracal, pretože mi pomáhali zorientovať sa politických a spoločenských udalostiach vtedajšieho Československa. Všetky vyššie rozoberané materiály sú ťažiskovými zdrojmi, bez ktorých by táto práca nemohla vzniknúť.

---

¹¹ ZELINKA, Petr. *Saleziáni Dona Boska - moderní řeholní kongregace v sekulární společnosti první Československé republiky (1918-1938)*. Olomouc: Olomouc, 2019, dizertačná práca, [on-line]

< https://theses.cz/id/zg7yua/Zelinka_Petr-dizertace-FINAL.pdf > (14. 4. 2022), str. 82-85.

¹² ŠPLÍČHALOVÁ, Božena. *P. Jaroslav Kopecký SDB (1924- 2014)*. Olomouc, 2017, bakalárska práca, [on-line]

< https://theses.cz/id/lun10i/kn_z_Jaroslav_Kopeck.txt > (14. 4. 2022).

¹³ Tamtiež, str. 23-24.

¹⁴ Tamtiež, str. 31-96.

¹⁵ HUBENÝ, David. *Internační tábor Želiv 1950 – 1956*. Brno, 2015, bakalárska práca, [on-line]

< https://is.muni.cz/th/x95x7/Bakalarska_prace_Zeliv.pdf > (14. 4. 2022).

1. Detstvo a štúdium

1.1 Do kňazského svätenia

Oldřich Med sa narodil 31.6.1914 v Jihlave rodičom Aloisovi a Emílii. Rodina Medových bola chudobná, národne uvedomelá a mali osem ratolestí.¹⁶ Už ako pomerne mladý chlapec pociťoval Oldřich Med povolanie. Pokúšal sa hlásiť do škôl k viacerým rádom, no tam ho predovšetkým kvôli nedostatočnému prospachu odmietali.

Po prvých štyroch triedach jihlavského gymnázia šiel zhodou náhod študovať do Fryštáku k saleziánom, kde sa v ňom prebudilo nadšenie pre ich spiritualitu a práce. Toto nadšenie sa pozitívne premietlo aj v jeho prospachu a ďalšom smerovaní. Po absolvovaní štúdia vo Fryštáku šiel mladý bohoslovec Med študovať do Turína, do vtedajšieho centra saleziánskeho rádu.

Roku 1938 bol bohoslovec Med spolu s mnohými ďalšími bohoslovcami z turínskej Crocetty poslaný k saleziánom v Hronskom svätom Beňadiku, kde mali všetci stráviť letné prázdniny. Vo svojich spomienkach¹⁷ páter Oldřich spomína, že až na jedno odložené predstavenie z dôvodu národného smútku na Slovensku z dôvodu úmrtia Andreja Hlinku,¹⁸ bolo toto leto pokojné, plné táborov a hier. V priebehu septembra stihol dokonca navštíviť svojich rodičov v rodnej Jihlave. Toto ticho pred búrkou čiastočnej mobilizácie, zlovestných mníchovských udalostí a neskôr aj všeobecnej mobilizácie bolo na dlhé týždne a mesiace posledným pokojným obdobím v živote menovaného.

Po období klúdu, v týchto, pre československý štát kritických dňoch, mu prišiel od inšpektora Ignáca Stuchlého telegraf, v ktorom ho vyzýva, aby sa urýchlene vrátil do Turína. Posledným vlakom sa mu podarilo odcestovať do Viedne, ako sám píše, vlak šiel cez územie, kde sa Česi sťahovali do vnútrozemia, zanechávali všetko za sebou, len aby sa neocitli v Nemecku. Zároveň popisuje, ako z každej strany československo-nemeckej hranice čakali na seba navzájom mieriace vojská a po ich prejazde hranicou boli na trati vytrhávané koľajnice.

---

¹⁶ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Knižne nevydané spomienky autora, str. 3. Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁷ Tamtiež, str. 31. Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁸ Slovenský autonomistický politik, katolícky kňaz, významná postava slovenskej politickej scény. (*2.9.1864 †16.8.1938).

Po návrate do Turína a vyhlásení všeobecnej mobilizácie bol pustený bohoslovec Oldřich Med s ešte jedným bohoslovcom do Československa. Už po ceste ich však zastihla správa, že Československo kapitulovalo, preto sa vrátili naspäť do Talianska. Po odmietnutí dišpenzu ohľadom predčasného vysvätenia za kňaza, doštudoval mladý bohoslovec Oldřich s mimoriadne dobrým prospechom. Dňa 2.7.1939 bol vysvätený za kňaza. Stalo sa tak rukami kardinála Fassatiho v Bazilike Panny Márie Pomocnice.¹⁹

---

¹⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 33. Na vyžiadanie u autora práce.

2. Primície

2.1 Primičné prípravy

Prvá polovica roku 1939 v živote mladého bohoslovca Oldřicha Meda sa nesie v znamení vrcholiaceho štúdia a priprav na kňazskú vysviacku a nasledujúce primičné slávnosti.

Vzhľadom na vyššie menované okolnosti sa Oldřich nemohol zúčastniť svadby svojho brata, Miroslava Meda. Zo začiatku roku 1939 sa zachovala v jeho pozostalosti pohľadnica,²⁰ ktorá okrem novoročných vinšov nesie predovšetkým ešte posolstvo, že celá rodina mu posielala pozdravy priamo zo svadobnej hostiny jeho brata.

Niekoľko dní na to píše Oldřichovi jeho otec list²¹, v ktorom mu približuje priebeh svadby. Vzhľadom na pohnutú dobu, neistotu a strach v spoločnosti a zároveň aj vzhľadom na to, že rodina Medových neoplývala nikdy nadbytočnými prostriedkami, konala sa svadba v úzkom rodinnom kruhu s následnou hostinou pre najbližších. Svadobný obrad sa uskutočnil v minoritskom chráme Nanebovzatia Panny Márie v Jihlave, s ktorým bol úzko spätý celý náboženský život rodiny Medových.²² Otec synovi píše, že ho veľmi potešilo, keď sám ženích predčítal všetkým svadobčanom jeho list²³ s pozdravmi a oznámením, že bol vysvätený za diakona.

Nemenej pozitívne naladenou časťou listu otca synovi je úvaha otca nad tým, v ktorý termín by bolo najvhodnejšie zorganizovať po plánovanom kňazskom svätení primície. Vec sa mala tak, že rodina Medových chcela okrem slávnostných primícií pri príležitosti príchodu ich syna navštíviť aj pútnické miesto Křemešník s kostolom Najsvätejšej Trojice.²⁴ Z úvahy otca vyplýva, že v minulom liste syn spomenul pevný dátum svojej kňazskej vysviacky a síce 2.7.1939. Syn v minulom nedochovanom liste navrhol, že by sa primície mohli konať už 5.7., čo jeho otec spochybňuje. Hovorí, že je to príliš krátka doba na návrat z takej diaľavy domov. V liste ďalej píše, že púť na Křemešník by chcela celá

---

²⁰ Dvojazyčná pečiatka Jihlava / Iglau. Jihlava nie je však súčasťou Sudet. Mesto napriek jazykovému ostrovu ostáva v ČSR.

Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Pohľadnica zo dňa 1.1.1939.*

²¹ Tamtiež, *List zo dňa 11.1.1939. Otec píše Oldřichovi o svadbe jeho brata a o organizačných veciach ohľadne termínu primícií a hostí.*

²² V tomto kostole sa bude neskôr konať aj primičná slávnosť Oldřicha Meda. Tu bol ako malé dieťa aj pokrstený.

²³ List sa nezachoval. Z vyznenia predchádzajúceho listu však vieme, že otec navrhol termín primícií skôr, než sa napokon konali.

²⁴ Obľúbené barokové mariánske pútnické miesto neďaleko od Pelhřimova, cca 20 km vzdušnou čiarou západne od Jihlavy.

rodina vykonať v nedeľu po primíciách. Tie sa napokon konali dňa 16.7.1939, o týždeň neskôr, než otec pôvodne v liste synovi navrhoval. Definitívne rozhodnutie o tomto termíne nechala rodina na synovi.

Ako ďalší bod k riešeniu sa naskytuje kazateľ na primičnej svätej omši.²⁵ Oldřich žiadal otca o radu s výberom kazateľa spomedzi jihlavských pátrov. Otec synovi odpovedá, že je to veľmi náročná úloha, niekoho takého vybrať. Myslí si, že môže byť problémom určiť niekoho z Jihlavy, pretože by sa ostatní mohli cítiť dotknuto. Postupne potom vymenováva pátrov a ich spôsoby vedenia homílií a konštatuje, že by bolo možno na mieste uvažovať o niektorom saleziánovi. Na pomyselné prvé miesto posadil saleziána Štěpána Trochtu, neskoršieho biskupa v meste Litoměřice a kardinála. Než sa však Oldřich rozhodne pre jedno meno, radí mu, že si má zoradiť ľudí/kňazov, ktorí mu najviac dopomohli k tomu, že sa stal saleziánom. Má zvážiť pre a proti a vybrať si.

Okrem kazateľa otec synovi odpovedá na jeho otázku ohľadne účasti saleziánov na primičnej slávnosti. Rodina s ich účasťou prirodzene počíta, no napriek tomu z organizačných dôvodov by radi poznali čím skôr počet týchto hostí. Výber, kto má byť pozvaný necháva otec/rodina na uvážení samotného novokňaza. Čo sa ostatných hostí týka, niektorí sú spomínaní v liste, zoznam všetkých ostatných, mu včas plánovali poslať.

Otec píše, že vybaví v jihlavskom Katolíckom dome veľkú miestnosť, ktorá bude k slávnostnému obedu patrične vyzdobená. Keď bude známy dátum primícií, tak zväz katolíckych žien a iné katolícke spolky v meste zabezpečia výzdobu. Taktiež pán kvardián²⁶ sľúbil priniesť k primíciám pamätné obrázky, údajne až 5000 kusov sa ich má v meste pri primíciách rozdať, no doteraz priniesť ukážky obrázkov vždy zabudol.

S obrázkami, ako sa v priebehu času ukázalo, bol však omnoho väčší problém, než len zabudlivá hlava minoritského kvardiána. Jihlava bola významným nemeckým jazykovým ostrovom. Taktiež sa nachádzame na prelome rokov 1938/1939, v čase tzv. Druhej československej republiky so všetkým, čo z toho vyplýva. Otcovi napadla otázka, či treba tlačiť pamätné obrázky dvojjazyčne, tak ako to českí jihlavskí novokňazi vždy robili (na rozdiel od nemeckých novokňazov) alebo im ako Čechom stačí, v aktuálne národnostne vypätej situácii vytlačiť obrázky česky. Otec v liste túto možnosť obhajuje tým, že nemeckí

---

²⁵ Novokňaz koncebroval svoju primičnú svätú omšu.

²⁶ Predstavený františkánskeho kláštora.

obyvatelia mesta už aj tak dávno dali prednosť pred Pánom Bohom vodcovi. Píše, že dokonca aj pri príchode do kostola sa nezdravia ako kresťania, ale nacistickým pozdravom.

V závere tohto pomerne obsiahleho listu sú vyjadrené obavy otca o to, kto zorganizuje priebeh samotnej primičnej svätej omše. Vyjadril svoju starosť, že je potrebné na túto úlohu zohnať niekoho, kto by sa vyznal v danej problematike, ideálne nejakého ceremoniára.

Listy Oldřicha Meda s rodinou sa z obdobia tesne pred jeho primíciami nezachovali. Ich obsah si však možno z veľkej časti dovodiť z odpovedí, ktoré mu od rodiny do Talianska prichádzali.

V jednom takom liste od otca z Jihlavy zo dňa 8.3.1939²⁷ sa v úvode opisujú novoty u nich doma a síce, že brat Jirka má diagnostikovaný piesok na obličkách a tiež, že u nich doma býva žiak IV. ročníka mešťanky Jeník²⁸ z mesta Liberec, odkiaľ museli ich príbuzní po zabraní pohraničia utiecť do vnútrozemia. Vo zvyšku dopisu sa hovorí o postupujúcich prípravách na primície. Ukázalo sa, že sa termín primície trochu komplikuje, pretože súčasne bude v tomto období u jihlavských minoritov ešte jedna primičná slávnosť - a síce pre zmenu nemecká. Otec vyzýva syna, aby dal kvardiánovi čím skôr vedieť termín, aby sa ten mohol podľa toho zariadiť.

S prípravou primícií sú späť ešte ďalšie dva body v liste. Prvým bodom je, že primície budú hrdé, české. Otec sa tak rozhodol na pozadí stupňujúcej sa nevraživosti medzi nemeckým a českým elementom. S týmto faktom súvisí aj druhý bod a to, že otec v liste popisuje synovi pomery v Jihlave a v celej zradenej a oklieštenej republike. Výslovne ho pripravuje na to, že jeho domovina vyzerá celkom ináč, než pred pár mesiacmi, keď ju opúšťal. Popisuje mu napríklad to, že z jihlavských okien na území republiky visia červené zástavy s hákovými krížmi, že české obyvateľstvo zažíva v Jihlave útlak, pričom je nemecký element v štáte v menšine.

V záverečných stránkach listu sa otec rozsiahle rozpísal o vzťahu Čechov a Slovákov, respektíve o vzťahu Slovákov k Čechom. V tejto časti vyjadril svoje znechutenie

---

²⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 8.3.1939 o pomeroch doma.*

²⁸ Podľa môjho úsudku sa s najväčšou pravdepodobnosťou jedná o syna Oldřichovej sestry Boženy. Otec O. Meda spomína list od Boženy, v ktorom Oldřichovi o Jeníkovi píše, no tento sa v pozostalosti Oldřicha Meda nezachoval.

z nevďačnosti Slovákov autonomistov, ktorí by pre svoju vec šli aj s čertom, čo mu udalosti už o šesť dní na to potvrdili.²⁹

Nasledujúci dopis z Jihlavy od rodičov prišiel mladému Oldřichovi už o pár dní po začiatku okupácie. List³⁰ zo dňa 3.4.1939³¹ začína uistením, že sú všetci živí a zdraví a smutným konštatovaním, že sa cez nich prehnala búrka a cez jednu noc sa ocitli v „ríši nemeckej“. Vo vzťahu k plánovaným primíciám a vzhľadom na to, že sa nemecký novokňaz rozhodol, že bude mať primície 9.7., navrhuje otec Oldřichovi konať jeho primície o týždeň neskôr dňa 16.7.1939. Vyzýva ho, aby sám napísal minoritskému kvardiánovi či mu termín vyhovuje.

Ďalší list rodičom z pod pera Oldřicha datovaný 1.5.1939³² sa tiež zachoval a je odpoveďou na list minulý. Okrem toho, že popisuje úspešne zvládnuté skúšky, tak sa v ňom zmieňuje aj o svojich primíciách. Píše, že písomne vyslovil smerom k jihlavskému minoritskému kvardiánovi prosbu, aby mohli prebehnúť jeho primície 16.7.1939. Tiež spomína, že požiadal samotného pána kvardiána, aby mu na jeho primíciách aj kázal. Píše však, že odpoveď nedostal a preto počíta s tým, že odpoveď prišla rodičom. V prípade, že by kázať na jeho primíciách nemohol, nech ho o tom informujú, aby včas vedel, ako sa veci majú.

Ďalším bodom k prerokovaniu v súvislosti s primíciami je to, že má Oldřich jasnú predstavu o tom, kto zo saleziánov sa zúčastní tejto slávnosti. Pozvaní boli viacerí saleziáni, pozvanie mohli vzhľadom na svoje povinnosti prijať traja.

V spomenutom liste sa ďalej píše, že mladý Oldřich absolvoval zádušnú omšu za zosnulého pápeža Pia XI. K listu bola priložená fotografia, na ktorej sedí neďaleko od vtedajšieho generálneho predstaveného³³ Petra Ricaldoneho, štvrtého nástupcu sv. Dona Bosca. Odpoveď na list z 1.5.1939 sa nezachovala.

---

²⁹ Už 14.3.1939 bol vyhlásený Slovenský štát.

³⁰ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 3.4.1939 o tom, že sú všetci živí a zdraví a tiež navrhuje termín primície na 16.7.*

³¹ Tamtiež. Podobne ako predchádzajúci citovaný list, je aj tento nahliadnutím do pocitov a vnímania udalostí posledných týždňov a mesiacov na území vtedy už zaniknutej Druhej československej republiky. Otec v tomto liste napríklad hovorí o tom, že sa s odhadom vývoja na Slovensku nemýlil. Otec píše s trpkou resignovanosťou o tom, že Boh je s nimi a tiež, že Jihlava stojí, tak ako aj predtým, len dekorácie sa menia.

³² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda zo dňa 1.5.1939 jihlavskému kvardiánovi.*

³³ Životopis štvrtého generálneho predstaveného saleziánov, [on-line] < https://www.sdb.org/en/Don_Bosco/Successors/Fr_Peter_Ricaldone > (20.4.2022).

Špeciálnu pozornosť si však zaslúži aj jeden z ďalších dopisov,³⁴ síce ten zo dňa 14.6.1939³⁵. Ide opäť o list otca synovi, v ktorom je hneď niekoľko zaujímavých podrobností z príprav plánovaných primícií. V úvode píše otec, že vytvoril akýsi zoznam 130 ľudí, ktorým plánuje odoslať oznámenie o konaní primícií. Okrem všeobecného vymenúvania skupín ľudí z Jihlavy a okolia sa zmieňuje aj o niektorých vzácných/významných ľuďoch z Jihlavy a okolia.

Zo zoznamu otec vybral 46 hostí, ktorým hodlá poslať okrem oznámenia aj pozvánku na obed. Svojho syna otec prosí, aby niektorým z nich poslal osobitnú pozvánku on sám. Okrem duchovných z okolia a významných cirkevných hodnostárov regiónu ma zaujalo v tomto zozname jedno meno, ktoré neskôr vstúpilo do dejín, ako krvavá obeť komunistickej perzekúcie na katolíckej cirkvi a síce meno Jozefa Toufara.³⁶

Na krstné meno tohto neskoršieho mučeníka si otec v liste nespomína, rovnako ako ani na jeho adresu. Tú prisľúbil synovi poslať neskôr. To, že sa nejedná o zhodu mien dosvedčuje niekoľko informácií, o ktorých otec v liste píše. V prvom rade ide o rodnú obec Arnolec, ďalej informácia, že o rok bude dotýčny vysvätený za kňaza a aj to, že sa rozhodol v neskoršom veku pre kňazstvo a tiež, že mu toho času je už asi 35 rokov. Otec synovi píše, že by bohoslovcovi Toufarovi mohol vopred napísať list, aby ho mal pripravený.³⁷

Ku každému oznámeniu s pozvánkou k slávnostnému obedu písanou na písacom stroji má byť priložená žiadosť, aby dali hostia do určitého dátumu rodine s určitosťou vedieť či sa skutočne zúčastnia aj slávnostného obeda. Syn je vyzvaný, že ak mu napadá meno niekoho, koho by rád pozval, na koho rodičia pozabudli, tak nech ho určite pozve dodatočne sám.

Čo sa samotnej slávnosti týka, ostávalo ešte otázkou či okupačné úrady dovoľia, aby v rámci slávnosti mohol prebehnúť slávnostný sprievod. Otec konštatuje, že na tzv. sviatok Božieho tela okupačná správa cirkevný sprievod dovoľila. Jedným dychom však dodáva, že Jihlava sa celkom zmenila. Preto si myslí, že nie je príliš veľká šanca,

---

³⁴ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 14.6.1939 o zoznamoch primičných hostí, pamätných obrázkoch, kapele a špeciálnych pozvánkach a oznámeniach-aj pre budúceho kňaza Jozefa Toufara.*

³⁵ Je otázne, prečo na poslednej strane listu ktorý bol podľa záhlavia napísaný a odoslaný v Jihlave stojí iným perom a aj odlišným písmom napísané „Benediktbeuern Bayern“.

³⁶ Jozef Toufar, [on-line] < <http://joseftoufar.cz/#uvod> > (20.4.2022).

³⁷ S najväčšou pravdepodobnosťou sa tak aj stalo a Jozef Toufar bol pozvaný na primície Oldřicha Meda. Či pozvanie prijal, to sa mi nepodarilo dohľadať.

že by sa mohol konať český primičný sprievod ulicami mesta. Záverom konštatuje, že aspoň v tom kostole im v ničom brániť nemôžu.

V prípade, že by snád' bol sprievod predsa len povolený, vyvstával problém s hudobnou skupinou, ktorú pre túto príležitosť nájsť. Otec po rozhovore s muzikantmi zistil, že nepoznajú žiadne náboženské a ani mariánske piesne. Ich repertoár pozostáva údajne výhradne len z rôznych maršov. Z toho dôvodu sa pýta syna či si myslí, že by mohla prísť kapela z Fryštáku.³⁸

Vzhľadom na vrcholiace primičné prípravy a niektoré otvorené témy, ako napríklad hostia, kapela alebo adresa na bohoslovca Toufara, určite ešte minimálne jeden list od Oldřicha rodičom existoval. Je veľkou škodou, že sa nám do dnešných dní nezachoval, pretože by nám mohol priblížiť ešte viac detailov z pripravovanej slávnosti a možno aj či bol bohoslovec Jozef Toufar napokon pozvaný na primície Oldřicha Meda, a tiež či pozvanie prijal.

---

³⁸ Vlajková loď českého saleziánskeho diela v českom priestore, ich historicky prvé pôsobisko s chlapčenskou strednou školou s internátom, kde sa vzdelávali a inak pripravovali pre vstup do rádu budúci saleziáni a ostatná chlapčenská mládež.

ZELINKA, Petr. *Salesiáni Dona Boska - moderní řeholní kongregace v sekulární společnosti první Československé republiky (1918-1938)*. Olomouc: Olomouc, 2019, dizertačná práca, [on-line]

< https://theses.cz/id/zg7yua/Zelinka_Petr-dizertace-FINAL.pdf > (26. 5. 2022), str. 129.

2.2 Oldřich Med kňazom

Vzhľadom na absenciu ďalšej zachovanej osobnej korešpondencie medzi rodičmi a synom Oldřichom sa v nasledujúcej podkapitole musím opierať prevažne o spomienky samotného pátra Meda.³⁹

Kňazská vysviacka sa konala 2.7.1939 z rúk kardinála Maurilia Fossatiho⁴⁰, arcibiskupa turínskeho v Bazilike Panny Márie Pomocnice. Spolu s ním boli vysvätení aj mnohí iní bohoslovci. K samotnému dňu vysviacky Oldřich Med nič bližšie nespomína- teda okrem toho, že deň prežil dobre. Druhý deň slávil svoju prvú svätú omšu vo vtedajšej ústavnej kaplnke. Po nej sa vydal na cestu do Jihlavy.

Ceste do Jihlavy predchádzala neľahká, zato potrebná byrokracia. K návratu študentov zo zahraničia bolo treba v tomto období získať priepustku. Táto sa vydávala na základe potvrdenia radnice, kde mal dotyčný bydlisko. S takýmto radničným potvrdením, že nie je námietok k návratu študenta zo zahraničia, bolo treba ďalej zájsť na policajné riaditeľstvo domovskej obce, ktoré danú žiadosť vyhodnotí a postúpi ďalej na miestnu pobočku Gestapa. Po takejto byrokratickej mašinérii musel byť nemecky vystavený papier potvrdený ešte konzulátom a až potom odoslaný Oldřichovi do Turína.

S týmto všetkým pomáhal Oldřichovým rodičom svojimi radami páter, salezián Antonín Dvořák.⁴¹ Vyplýva to z listu zo dňa 30.6.1939⁴² rodičom Medovým, v ktorom im okrem iného blahožela k tomu, že ich syn bude v najbližších dňoch vysvätený za kňaza. Zároveň im oznamuje, čo všetko musia vykonať, aby Oldřich krátko po svojom vysvätení mohol prísť do rodného mesta.

V snahe získať dané povolenia čím skôr, informuje rodičov páter Dvořák, že páter Mrtvý⁴³ s jeho pomocou toto byrokratické kolo započal vo Fryštáku, kde mal hlásený svoj posledný študijný pobyt. Údajne sa tento proces zasekol na úradoch v Holešove a nevedia či sa tam všetko včas dokáže vybaviť. Z toho dôvodu rodičov žiada, aby celý

---

³⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 32. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto diplomovej práce v programe MS. Word.

⁴⁰ Kardinál Fossati, [on-line] < <https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bfossati.html> > (26. 5. 2022).

⁴¹ *Stručný salesiánský nekrolog*, páter Dvořák sdb, neskorší český saleziánsky provinciál, [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (26.5. 2022), str. 18.

⁴² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List pátra Dvořáka sdb zo dňa 30.6.1939 rodičom medovým o potrebe vybaviť Oldřichovi priepustku za účelom vstupu do protektorátu*.

⁴³ *Stručný salesiánský nekrolog*, páter Mrtvý sdb, dlhoročný riaditeľ aspirantátu vo fryštáckom ústave, [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 45.

byrokratický proces započali aj oni v Oldřichovej rodnej Jihlave. Odporúča im, aby boli všetkým krokom osobne prítomní a vďaka svojej prítomnosti a snád' aj nejakým známostiam na úradoch v domácom prostredí budú určite úspešnejší. Toto tvrdenie podkladá minulou skúsenosťou s iným navrátiťším sa študentom z Talianska, ktorému sa podarilo vybaviť potrebné povolenie tiež ľahšie doma, hoci už tam dlhé roky nebýval, než v mieste jeho posledného študijného pobytu.

Ako to celé dopadlo, kto bol úspešný v tomto byrokratickom boji, či sa podarilo skôr rodičom alebo saleziánom vybaviť pre Oldřicha potrebnú priepustku domov sa mi nepodarilo dohľadať. V každom prípade, niektorá zo strán úspešná bola, pretože mohol Oldřich odcestovať z Turína po svojej vysviacke domov.

Vo svojich spomienkach páter Oldřich uvádza, že na cestu domov na primície sa vybral spolu s kolegom novokňazom Basovníkom.⁴⁴ Cestou vlakom z Viedne vlak zastavoval na území Protektorátu Čechy a Morava len v meste Břeclav, kde však vlak zastavil medzi nákladnými vlakmi, čiže si obaja novokňazi mysleli, že samotná zastávka Břeclav príde neskôr, keď vlak zastaví na reálnom nástupisku. To sa však nestalo a vlak ďalej zastavil až vo Svinove⁴⁵, ktorý svojho času bol už necelý rok na základe Mníchovskej dohody o odstúpení československého pohraničia integrálnou súčasťou Tretej ríše.

Vo Svinove prekročili obaja novokňazi hranicu do okupovaného vnútrozemia vlasti a miesto vo Fryštáku kam pôvodne smerovali ich kroky, ocitli sa v Ostrave, kde sa ich ujal saleziánsky inšpektor Ignác Stuchlý⁴⁶, ktorý toho času v Ostrave pobýval. Po pár dňoch sa obaja novokňazi rozišli za svojimi rodinami na primície, Vojtěch Basovník do Polešovic a Oldřich Med do Jihlavy.

---

⁴⁴ Vojtěch Basovník, neskoršia obeť komunistických represálií na katolíckej cirkvi, [on-line] < <https://www.ustrcr.cz/uvod/odboj-a-perzekuce-krestanu-v-dobe-nacismu-a-komunismu/rimskokatolicka-cirkev/basovnik-vojtech/> > (30.5.2022).

⁴⁵ Dnes mestská časť Ostrava Svinov.

⁴⁶ Zvaný medzi saleziánmi do dnešných dní predovšetkým familiárne „Staříček“. Bol prvým českým provinciálom. Má neodškriepiteľné zásluhy na založení a budovaní českého saleziánskeho diela, vrátenie úspešného úsilia o založenie vlastnej československej saleziánskej provincie. Táto sa de facto rozpadá na dve časti rozpadom medzivojnového Československa. Jej de iure rozpad nastal počiatkom roku 1940, kedy oficiálne vzniká samostatná saleziánska provincia v Slovenskom štáte s menom Panny Márie Pomocnice a v protektorátnom prostredí Čiech a Moravy vzniká provincia českých saleziánov pod patronátom Dona Bosca. ZELINKA, Petr. *Salesiáni Dona Boska - moderní řeholní kongregace v sekulární společnosti první Československé republiky (1918-1938)*. Olomouc: Olomouc, 2019, dizertačná práca, [on-line] < https://theses.cz/id/zg7yua/Zelinka_Petr-dizertace-FINAL.pdf > (30.5.2022), str. 65.

Ako vyplynulo zo samotnej korešpondencie otca a syna Medov, tak sa primície konali 16.7.1939 v Jihlave. Toho dňa bola nedeľa. Ako je možno zo spomienok vyčítať, tak povolenie od protektorátnych orgánov ku konaniu procesie v rámci primícií českého novokňaza sa podarilo otcovi pre syna napokon vybaviť, pretože Oldřich spomína, že procesia začínala od bydliska rodičov⁴⁷ a šla smerom k minoritskému kostolu Nanebovzatia Panny Márie.

Kazateľom počas primičnej svätej omše bol napokon minoritský páter Šebestián Vavrečka, ktorý bol zároveň toho času kvardiánom v príľahlom kláštore. Presne tak, ako v listoch otec synovi prisľúbil, tak sa mu podarilo zarezervovať miestnosť v jihlavskom Katolíckom dome, kde sa mohla konať primičná hostina.

V pozostalosti Oldřicha Meda sa zachoval jedálny lístok z primičnej hostiny⁴⁸. Menu sa skladalo zo štyroch chodov plus nápoja. Ako predkrm bola pražská šunka s chrenom a k nej víno Modranský rýzlink. Po predkrme sa podávala hovädzia polievka s pečonovou ryžou. Ako hlavný chod si mohli hostia vybrať medzi sviečkovou na smotane s knedľou, bravčovou pečienkou s knedľou a kapustou alebo viedenskom rezni so zemiakovým šalátom.

Zo spomienok Oldřicha Meda vieme, že vzhľadom k obmedzeným zdrojom rodiny, boli rezne z králičieho mäsa. Oldřich spomína,⁴⁹ že matka toho roku pre túto príležitosť vykrmila väčší počet králikov a z nich potom boli primičné rezne.

Po týchto jihlavských primíciách sa konali ešte jedny. Tieto zorganizoval salezián Antonín Dvořák v Křemešniku, v tamojšom pútnickom chráme Najsvätejšej Trojice. Tieto, akoby komornejšie primície, prebehli v užšom kruhu saleziánov. Slávnosť sa konala týždeň po primíciách jihlavských. Organizátor páter Dvořák tým podľa spomienok Oldřicha oplatil jeho účasť na svojich primíciách v roku 1935, kedy mladý Oldřich spolu s inšpektorom Ignácom Stuchlým reprezentovali saleziánov na jeho primíciách v Chvojnově u Pelhřimova⁵⁰.

---

⁴⁷ Nie od rodného domu, pretože rodičia sa medzičasom vysťahovali z centra na predmestie na adresu U cvičiště 16, Jihlava oproti židovskému cintorínu. Táto adresa do dnes existuje a domček stojí.

⁴⁸ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Jedálny lístok z primičnej hostiny saleziána Oldřicha Meda*.

⁴⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 33. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto diplomovej práce v programe MS. Word.

⁵⁰ Dnes súčasť okresného mesta Pelhřimov.

2.3. Blahoželania

V čase konania kňazskej vysviacky a primícií prichádzali novokňazovi Oldřichovi Medovi desiatky blahoprajných dopisov. Tak ako to už býva, väčšina bola plná vznešených fráz, ktoré boli zaiste mienené v dobrom, no neraz sa z nich pre vznešené zdvorilé frázy vytrácal osobný rozmer posolstva. Rozhodol zahrnúť do tejto práce aj podkapitolu, ktorá by poukázala na tri blahoprajné listy, ktoré ma pre svoju hĺbku najviac zaujali. Ide o blahoželania od Oldřichovho brata Jana Meda, saleziána a misionára v Indii, o list Vavřinca Mitáčka⁵¹ a v neposlednej rade o list od brata Miroslava. Vo svojom blahoželaní zo dňa 23.6.1939⁵² píše Jan Med svojmu bratovi určitým naliehaním, že ho úprimne teší, že sa čoskoro stane kňazom, zároveň vzhľadom na dobové udalosti v Európe prehodnocuje svoje snahy prehovoríť Oldřicha, aby za ním prišiel pomôcť saleziánom do „pohanskej Indie“. Žiada, aby zostával vo vlasti, pretože ho doma ľud určite potrebuje. Žiada tiež o myšlienku a modlitbu počas primičnej omše za ich indické dielo a aj za jeho samotného, pretože ho na misiách určite čaká množstvo neľahkých úloh.

Druhý blahoprajný dopis, ktorý určite stojí za zmienku je od Vavřinca Mitáčka, vtedy ešte len študenta. Dňa 31.5.1939 Oldřichovi Medovi blahoželá k jeho nastávajúcemu vysväteniu a zároveň konštatuje, že aj on by si veľmi prial byť vysvätený za kňaza. Píše, že zároveň má v štúdiu aktuálne značné problémy, no nesmie strácať nádej, že svojho cieľa raz dosiahne. List je písaný vo veľmi úprimnom duchu a je z neho cítiť určitá obava pisateľa vzhľadom na študijné ťažkosti v oblasti matematiky. Po prečítaní dopisu si v ľavom dolnom rohu všimne čitateľ neskoršie rozuzlenie príbehu. Nachádza sa tam poznámka, že dotyčnému páter Med bol kázať na jeho primičnej omši v roku 1948 v Hluku. Skutočnosť, že mu kázal na primíciách svedčí o dobrom vzťahu, ktorý títo dvaja spolu mali- a to napriek minulosti, ktorá nebola celkom ideálna.⁵³

---

⁵¹ Vavřinec Mitáček (*15.8.1920 †14.10.1998), dlhoročný kňaz v obci Vlkoš, [on-line] < <https://www.obecvilkos.cz/fa-vlkos-knezi> > (30.5.2022).

⁵² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List saleziána a misionára v Indii Jana Meda svojmu bratovi Oldřichovi k nadchádzajúcemu kňazskému sväteniu.*

⁵³ Podľa vyznenia v liste Vavřinec opustil saleziánsky ústav jak študent, preto konštatuje, že by ho k saleziánom znova nevzali, hoci by mal veľký záujem vstúpiť k nim rádu. Píše, že zmenil svoj život k lepšiemu- predpokladám, že v ústave mal nejaké nedostatky v správaní. Popisuje svoje rozhodnutie prihlásiť sa po aktuálnom štúdiu na štúdium za svetského kňaza na bohoslovie.

Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Vavřinca Mitáčka Oldřichovi Medovi zo dňa 31.5.1939.*

Tretím listom, ktorým som sa rozhodol ilustrovať medziľudské vzťahy Oldřicha Meda s ostatnými je zo dňa 28.6.1939⁵⁴ od brata Miroslava, ktorý mal toho času už po svadbe. V úvode vyniká veľmi ľudská, súrodenecká neformálnosť, keď píše, že hoci dopisovanie s ním v minulosti ako lajdák flákal a prenechával túto starosť rodičom, že teraz nastala tak významná situácia, keď mu už musí napísať sám. Miroslav Med veľmi zaujímavým spôsobom vyjadruje bratovi svoj obdiv. Sám je povoláním učiteľ a tak sa dal do popisu spoločných cieľov oboch povolání. Píše o výchove a vzdelávaní. Konštatuje, že hoci každý z nich ináč, predsa obaja slúžia na tom samom úhore. Má radosť, že práve jeho súrodenci sa rozhodli pre duchovné povolanie. Vyzdvihuje tiež dôležitosť spolupráce kňaza a učiteľa v prospech ľudu. Popisuje bratovi podmienky vo vlasti, do ktorej sa Oldřich vracia. Píše o absencii skutočných vodcov, o poníženom ľude zbavenom autorít a o falošných prorokoch. V tomto smere mu naznačuje neľahký údel, ktorý ho po príchode čaká. Nepochybuje však, že sa s ním jeho brat zvládne popasovať. Okrem iného vyzdvihuje úlohu kňazov, ktorí vystupujú vo svojej dobe statočne a neohrozene. Nepochybuje však, že po aktuálne ťažkom období opäť príde veľkonočné vzkriesenie.

V poslednom odstavci brat Miroslav až burcuje Oldřicha k neustálemu pripomínaniu si svojej kňazskej a aj národnej identity. Píše, že bude jeho neľahkou úlohou pomôcť ľudu povstať z poníženia a prachu v ktorom sa nachádza. V závere prosí o malú spomienku v modlitbách v deň jeho vysvätenia.

---

⁵⁴ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Miroslava Meda zo dňa 28.6.1939 bratovi Oldřichovi.*

3. Služba mladým v protektoráte

3.1 Ostrava

Vzhľadom na nie príliš veľké množstvo dochovanej korešpondencie z tohto obdobia a vzhľadom na pomerne podrobné zaznamenanie spomienok z daného obdobia v autobiografii O. Meda,⁵⁵ sa pokúsim o krátke zhrnutie napísaného, s cieľom priblížiť a zhrnúť to, ako vyzerali Oldřichove saleziánske počiatky v jeho ostravskej službe. Zároveň však chcem priblížiť v tejto podkapitole viacero podstatných bodov, ktorým sa páter Med vo svojich spomienkach príliš či dokonca vôbec nevenoval.

Krátko po vysviacke bol novokňaz Oldřich poslaný na mesiac do Podivic u Víceměřic, kde pomáhal sestričkám so starostlivosťou o mentálne zaostalú mládež. Po tomto krátkom prechodnom období bol Oldřich povolaný do saleziánskeho domu v Ostrave.

Z obdobia krátko pred nástupom do ústavu k sestričkám, sa zachoval dopis zo dňa 21.7.1939⁵⁶ od niektorého saleziána⁵⁷ slúžiaceho toho času v Ostrave. Tento píše o Oldřichových saleziánskych primíciách ako o viac dní⁵⁸ trvajúcej slávnosti. Taktiež píše o bohatej výslužke, vrátane torty, ktorú dostali. Okrem priania príjemného oddychu u rodičov píše, že bol osobne na návšteve za inšpektorom Stuchlým. Inšpektor sa podľa jeho slov zatiaľ ešte nerozhodol, kedy nastúpi Oldřich do ostravskej komunity. Údajne sa mal po otázke dotyčného ohľadom termínu Oldřichovho nástupu inšpektor Stuchlý s úsmevom vyjadriť v tom zmysle, že ho má zatiaľ nechať spať tam, kde aktuálne je. Pisateľ z toho usudzuje, že po príchode do Ostravy nebude mať Oldřich na spánok ani pomyslenie, čo sa napokon aj splnilo. Súčasťou listu je okrem niektorých iných informácií aj odporúčanie, ohľadom vo svojej dobe najvýhodnejšieho vlakového spojenia z Jihlavy do Ostravy s prestupmi v Brne a Přerove, ktorým sa má pri ceste do Ostravy riadiť.

Po príchode do Ostravy prišiel k rukám inšpektora Stuchlého dopis z turínskej centrály, v ktorom predstavení žiadali, aby Oldřich Med vzhľadom na jeho výborný prospech počas štúdia prišiel do Turína. Tomu sa tam však nechcelo, pretože vedel, čo sa za touto pozvánkou ukrýva. Ako sám píše, netúžil po tom, aby ostal pripútaný k univerzitnej katedre, chcel reálne

---

⁵⁵ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 33-36. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

⁵⁶ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List niektorého saleziána Ostravy zo dňa 21.7.1939 o Oldřichových saleziánskych primíciách v Křemešniku a o ďalšom pôsobení Oldřicha*.

⁵⁷ Podpis je nečitateľný.

⁵⁸ Podľa skorších listov s otcom vyplýva, že šlo o akciu na celý víkend.

pracovať s potrebnou mládežou a nie vyučovať na vysokej škole. Napriek svojmu svedomiu a presvedčeniu zachoval Oldřich poslušnosť a začal vybavovať náležitosti k odjazdu. V odjazde mu ale zabránilo Gestapo slovami niektorého úradníka, že žiadne výjazdové povolenie neobdrží. Inšpektor Ignác Stuchlý o tejto skutočnosti písomne informoval Turín a celá záležitosť tým bola vyriešená raz a navždy.

Inšpektor Stuchlý vzápätí po tejto epizóde s výjazdovým povolením rozhodol, že náplňou práce novokňaza Oldřicha v Ostrave bude s konečnou platnosťou predovšetkým vyučovanie⁵⁹, dohliadanie na duchovný život a pastorácia v chlapčenskom oratóriu, ktoré toho času navštevovalo približne 200 chlapcov. Okrem množstva ďalších aktivít bol páter Oldřich činný aj pri prípravách divadelných predstavení pre verejnosť. Tieto predstavenia hrali oratoriáni a autormi hier boli saleziáni.

O značnom nasadení pátra Oldřicha už v prvých mesiacoch jeho ostravskej služby svedčí divadelná hra⁶⁰ datovaná dňom 12. decembra 1939⁶¹ pod názvom „Peklo zuří“, ktorú spolu s pátrom Janušom⁶² napísal práve Oldřich Med. Vzhľadom na muzikálnosť diela⁶³ a hudobné nadanie pátra Januša je možno povedať, že autorom textu je páter Oldřich, zatiaľ čo páter Jozef k dielu skomponoval hudbu. Hra rozpráva o tom, že Lucifer robí výsluch svojich poddaných, rôznych čertov. Chce od nich zistiť, či sa im podarilo zviest' saleziánskeho inšpektora⁶⁴ k rôznym smrteľným hriechom. V diele je prítomné množstvo odkazov na učenie Dona Bosca a samotná hra má za cieľ okrem vedeniu k úcte k Panne Márii a rešpektu k inšpektori aj vzdelávacie a výchovný charakter.

---

⁵⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 33-34. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

Oldřich Med bol novicom školným poradcom a ostatným bohoslovcom a chovancom bol katechétom. Bol zodpovedný za duchovný rozvoj ich komunity, zároveň za ním mohli chodiť poradiť sa s ním.

⁶⁰ Tamtiež. Nie len divadelná produkcia, ale napríklad aj tzv. katechizmové závody pre všetky české saleziánske domy.

⁶¹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Divadelná hra Peklo zuří od saleziána Meda a Januša*.

⁶² *Stručný salesiánský nekrolog*, páter Jozef Januš (*20.8.1909, †26.10.1975), salezián známy svojim hudobným a tvorivým nadaním. Je autorom mnohých hudobných a divadelných hier., [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 59.

⁶³ Postavy sú rozdelené do dvoch skupín a Lucifera, pričom veľká časť hry sa spieva. Prvá skupina je 10 tenorov, druhá skupina je zbor detí spievajúcich v pozadí za javiskom.

⁶⁴ Salezián Ignác Stuchlý slávil dňa 14.12.1939 svoje sedemdesiate narodeniny. Táto divadelná inscenácia vznikla k príležitosti jeho narodenín.

Pomerne podrobný náhľad do širokého spektra aktivít pátra Meda s ostravskými mladými v závere roku je jeho dopis rodičom zo dňa 22.12.1939⁶⁵. V tomto pomerne obsiahlom liste rekapituluje, čo všetko sa od jeho nástupu do Ostravy podarilo zorganizovať, čo bolo náročné, ako sa cíti a taktiež, čo ho v tom čase najviac zasiahlo.

Okrem iného píše, že je v jednom zhone, čo je dôvodom, že dlho nenapísal rodičom. Hneď začiatkom mesiaca organizoval slávnosť svätého Mikuláša pre svojich chlapcov. Ležali na jeho bedrách všetky organizačné povinnosti s tým späté. Okrem prípravy vhodného kázania musel zorganizovať chlapcom predovšetkým občerstvenie, ďalej bolo treba vybaviť veci týkajúce sa programu.

O tri dni neskôr už sa konala ďalšia akcia pod jeho vedením a síce divadelné predstavenie, ktorému predchádzali značné prípravy. Píše, že musel zohnať vhodných spevákov, všetko bolo treba dobre nacvičiť. Ešte ten istý deň večer do jeho života zasiahla smrť jeho bývalého žiaka z Fryštáku, klerika Aloisa Vlka,⁶⁶ ktorý bol v tom čase v Ostrave za účelom štúdia.⁶⁷ Klerik Vlk náhle nevyliciteľne ochorel.

V liste svojim rodičom popisuje poslednú noc, ktorú strávil pri lôžku umierajúceho. Zomierajúceho zaopatril sviatosťami a po jeho odchode na večnosť ho uložil do rakvy, vybral mu hrob a píše, že sa s ním bol na pohrebe rozlúčiť. Z formulácie v liste vyplýva, že pohrebne obrady blízkeho človeku, ako mu bol klerik Vlk nevedol, čo je z ľudského hľadiska celom pochopiteľné. Vo svojich spomienkach⁶⁸ píše páter Med o tomto úmrtí veľmi stručne, no spätne s odstupom mnohých rokov jeho odchod popisuje slovami, že šlo o veľký „vklad“ do saleziánskeho diela, ktoré malo pred sebou vojnové časy. Mladý kňaz Oldřich neskrýva svoj obdiv nad vzorným životom zomrelého, o ktorom konštatuje, že bol svätým chlapcom. Vzhľadom na túto skutočnosť sa rozhodol spolu s ostatnými saleziánmi zozbierať materiály

---

⁶⁵ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List rodičom zo dňa 22.12.1939 o udalostiach v ostravskom stredisku v decembri toho roku.*

⁶⁶ *Stručný salesiánský nekrolog*, klerik Alois Vlk (*30.7.1919, †9.12.1939). [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 70.

⁶⁷ Alois Vlk mal staršieho brata Františka (*23.5.1913, † 4.12.1995), ktorý bol tiež kňazom. O živote jeho brata sa možno dočítať v obecných novinách obce Prakšice v okrese Uherské Hradiště. [on-line] < https://www.praksice.cz/e_download.php?file=data/editor/190cs_14.pdf&original=14.pdf > (30. 5. 2022), str. 13.

⁶⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 34. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

o jeho živote za účelom spísania životopisu.⁶⁹ Vysvetľuje, že životopis tak vzorného chlapca by poslužil ako príklad a posila ostatným mladým saleziánom a ich chovancom.⁷⁰

Napriek tomuto bolestnému úmrtiu nasledovala dňa 14.12.1939 mesiac a pol pripravovaná oslava okrúhlych sedemdesiatin inšpektora Ignáca Stuchlého. Páter Oldřich, ktorý bol v podstate denne nablízku „Starička“ popisuje rodičom, ako jeho predstaveného veľkolepá oslava fyzicky aj psychicky vyčerpávala. Na jednej strane hovorí, že program sa veľmi dobre podaril a oslávenec bol potešený, na druhej strane vysvetľuje, že vzhľadom na množstvo gratulantov a chvál bolo preň reagovanie na všetky gratulácie značne vyčerpávajúce. Okrem oslavy v širokom spoločenskom kruhu sa konala narodeninová slávnosť dňa 17.12.1939. Táto oslava sa konala v užšom kruhu spolupracovníkov a priateľov inšpektora Ignáca Stuchlého. Z formulácie listu vyplýva, že na tejto oslave bol účastníkom aj páter Oldřich.

Okrem sedemdesiatych narodenín predstaveného informuje páter Oldřich svoju rodinu o pokrokoch v prácach, ktoré prebiehajú na výstavbe pražského a pardubického strediska. Vo vzťahu k rozširovaniu diela si pisateľ povzdycháva, že saleziánov je málo, že na danú prácu by potrebovali aspoň raz toľko kňazov a aspoň dvadsať koadjutorov,⁷¹ mladých, zbožných a zdravých „šuhajů“, ktorí by priložili ruku k dielu. Pre záujemcov o túto formu rehoľnej služby bola založená (aj za účasti pátra Meda) tzv. Družina svätého Jozefa.⁷²

---

⁶⁹ Zozbierané materiály so svedectvami o vzornom živote klerika Aloisa Vlka sa nenachádzajú v pozostalosti Oldřicha Meda. Vzhľadom na existenciu podobne zozbieraných materiálov o živote o niekoľko rokov neskôr zosnulom ostravskom oratoriánovi, ktoré sú súčasťou Medovej pozostalosti je dosť pravdepodobné, že takýto súbor podkladov existuje. Je dosť možné, že sa také dokumenty nachádzajú buď v pozostalosti niektorého iného saleziána, ktorý svojho času slúžil s pátrom Medom v Ostrave alebo tiež, že sa dokumenty nachádzajú v niektorej zo škatúl fondu k dejinám ostravského saleziánskeho diela vo fondoch Provincijného archívu v Prahe Kobylisy.

⁷⁰ Predčasný odchod Oldřichovho priateľa, zverenca a žiaka z časov jeho fryštáckych priprav nápadne pripomína stratu, ktorú zažil aj sám zakladateľ saleziánskeho rádu. Donu Boscovi zomrel v mladom chlapčenskom veku jeden z jeho vzorných chovancov, dnes už kanonizovaný svätec, Dominik Savio. Je isté, že zamýšľanie sa nad touto paralelou zo života Dona Bosca bolo predmetom nejedného rozjímania pátra Oldřicha v takto ťažkej životnej skúške – stalo sa tak v prvých mesiacoch jeho kňazského pôsobenia.

⁷¹ Koadjutor je salezián spolubrat, bez kňazského svätenia.

⁷² Súčasťou Družiny svätého Jozefa v Ostrave boli skutoční koadjutori z celého domu a tiež chlapci, ktorí u ostravských saleziánov študovali a ktorí uvažovali o tom, že by sa z nich mohli stať saleziáni koadjutori. Vedúcim tejto družiny bol známy koadjutor a dlhoročný redaktor „Salesiánskeho věstníku“ František Hlaváč. Mladým imponovalo byť s ním v jednom kolektíve ako kolega. Bol preto predpoklad, že takýto vzor pomôže prebudiť nové povolania pre české saleziánske dielo.

Stručný salesiánský nekrolog, koadjutor František Hlaváč (*14.8.1903 †16.6.1970), [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 37.

Z ďalších aktivít ostravských saleziánov a aktivít mladého saleziána Oldřicha v počiatku jeho kňazskej služby, o ktorých sa v liste rodičom zmienuje vychádza v závere do popredia problematika saleziánskeho časopisu „Salesiánský věstník” a tlače plánovaných kníh. Knižnej tvorby a zverejňovania článkov sa úzko dotýkala vtedajšia protektorátna cenzúra. Čo sa kníh týka, tak tam sa musela odložiť samotná tlač niektorej z kníh, pretože bez cenzúrnej kontroly nebolo možné knižku včas legálne vydávať a predávať.

Čo sa „Salesiánskeho věstníku” týka, tak ten slúžil rádu nie len ako spôsob, ako dať svojim členom a sympatizantom čerstvé a ucelené informácie o najpodstatnejších aktualitách v českých saleziánskych domoch, ale zároveň to bol (a do dnešných dní tomu tak aj je) spôsob, ako získať nových sympatizantov a najrôznejších podporovateľov. Páter Oldřich píše, že svojho času bol náklad tohto časopisu okolo 11 000 výtlačkov mesačne. Tvrdí, že dopyt po tomto časopise je čím ďalej, tým väčší, čo saleziánov na jednu stranu teší, no na stranu druhú ich to stavia pred nutnosť vyriešiť mnohé technické otázky vyplývajúce zo zvyšujúceho sa dopytu. K otázke tlače saleziánskeho mesačníka sa viaže v tomto období ešte jeden problém a síce bližšie nešpecifikované cenzúrne zastrašovanie protektorátnym režimom.⁷³

Vyššie spomenuté poukazuje na Oldřichovu angažovanosť, zápal a záujem o aktuálne prebiehajúce aktivity saleziánov aj mimo Ostravy. Myslím, že jeho nadšenie, oddanosť a zároveň uvedomovanie si svojich limitov a náročných úloh v neľahkej dobe možno najlepšie ilustrovať citovaním z úplného záveru spomínaného listu rodine, kde píše že: „Modlete se za mne, abych byl hodnějším než jsem dosud. Potřeboval bych dělat zázraky a nejde to. A tolik práce je všude!”.

Nasledujúci rok 1940 by sa dal na základe spomienok pátra Meda⁷⁴ nazvať rokom plným neistoty a obáv. Táto neistota a obavy sa postupne pretvorila na špatnú náladu, z ktorej v ostravskom dome vyvstávali mnohé komplikácie v živote komunity

---

⁷³ Napokon bola tlač zakázaná v roku 1941. Vzápätí inšpektor Stuchlý rozosiela 16.11.1941 hromadný list odberateľom mesačníku, ktorých informuje o tom, že nie je dovolené jeho vydávanie o aktualitách v českých saleziánskych domoch. V závere listu sľubuje, že hneď ako to bude opäť dovolené, tak začne saleziánsky mesačník opäť vychádzať.

Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Ignáca Stuchlého čitateľom mesačníka „Salesiánský věstník”*.

⁷⁴ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 34-35. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

a taktiež v noviciáte.⁷⁵ Vo všeobecnosti možno povedať na základe Medových spomienok, že tento rok bol pre mladého pátra Oldřicha náročný nie len vďaka zložitej spoločenskej situácii, ale tiež z dôvodu akéhosi zabehávania sa v rámci novej role saleziána, ktorý si zvyká na svoje úlohy a snaží sa nájsť svoje miesto a štýl práce.

Z obdobia medzi rokmi 1940 až 1941 sa dochovalo len niekoľko málo dokumentov a listov⁷⁶. Za zmienku stojí list zo dňa 2.5.1941⁷⁷, ktorý adresuje páter Med svojim rodičom a súrodencom. Ide o skutočne obsiahly list, v ktorom popisuje množstvo udalostí, ktoré mu vstúpili do života.

Z úvodu listu⁷⁸ vyplýva, že domov rodičom zaslal veľký balíček plný vecí, o ktorých usúdil, že ich nepotrebuje k životu v chudobe, ale len nerád by ich vyhodil. Zamýšľa sa nad životom v chudobe a skromnosti a tiež nad tým, čo pre neho znamená vedomie podpory rodičov a rodiny na jeho životnej ceste. Hovorí, že jeden deň býva tu, ráno sa môže zobudiť pracujúc úplne niekde inde, preto že je preň dôležité mať niekde na svete takpovediac prístav, kde môže kedykoľvek zakotviť k svojim najbližším príbuzným. Otvorenou otázkou preň však zostáva, kedy bude mať v dohľadnej dobe čas zakotviť v tomto rodinnom prístave, keďže je neustále zaneprázdnený obrovským množstvom práce.

Z listu určite stojí za zmienku, že mal v poslednom čase páter Oldřich veľké problémy s prieduškami, ktoré z neho na čas urobili maróda⁷⁹. Pôvodne to vyzeralo, že má tuberkulózu, čo však röntgen u nemeckého primára a krvné testy vyvrátili. Toto dočasné uľahnutie

---

⁷⁵ Čo sa noviciátu týka, tak bolo rozhodnuté, že sa presunie do Ořechova u Polešovic, ktorý dostali saleziáni a ktorý sa im podarilo do začiatku jesene uviesť do obývatel'ného stavu. Tamtiež.

⁷⁶ V pomerne rozsiahlom liste píše klerik Oldřich Slavík pátrovi Oldřichovi ako keby črepinky do mozaiky života vtedajšieho inšpektora Stuchlého. Píše o jeho myšlienkach z večerných zamyslení a o jeho spomienkach, na ktorých im vysvetľoval rôzne životné situácie.

Tento list a jeho vyznenie svedčí o tom, že páter Oldřich ešte za života Ignáca Stuchlého cielene zbieral materiály o jeho živote a diele.

Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List klerika Oldřicha Slavíka zo dňa 16.3.1941 otcovi Medovi o Ignácovi Stuchlom*.

Stručný salesiánský nekrolog, koadjutor Oldřich Slavík (*27.12.1923 †28.8.1944), [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 50.

⁷⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom a súrodencom zo dňa 2.5.1941, v ktorom píše o aktuálnom dianí v Ostrave*.

⁷⁸ Oldřich Med píše, že minulú poštu čo mu prišla od rodiny v krátkej dobe zlikvidoval. V tejto zmienke nachádzam odpoveď na to, prečo sa v jeho pozostalosti z protektorátneho obdobia zachovalo v porovnaní so skorším obdobím nepomerne menej osobnej korešpondencie. Prichádzajúcu poštu systematicky likvidoval, pretože si nemohol byť istý, že v nej pri prípadnej razii nenájde Gestapo nejaké podozrivé či až nežiadúce informácie, ktoré by mohli jeho alebo aj celý ústav poškodiť. Predpokladám, že z toho istého dôvodu bola zničená aj korešpondencia, ktorá bola z pera pátra Oldřicha.

⁷⁹ Opakované ochorenie pľúc ho bude sprevádzať celý život. Najväčší priebeh malo období po prepustení z internácii, kedy prežil dokonca pľúcnu embóliu.

na lôžko znamenalo pre pátra Oldřicha zaiste možnosť zastaviť sa, zamýšľať sa a zhodnotiť svoje doterajšie pôsobenie.

Z príjemných udalostí, ktoré v tomto období stretli pátra Oldřicha nemožno nespomenúť pozvánku na primície od Rudolfa Bartuška.⁸⁰ Tieto sa mali konať síce až o dva roky, no páter Med bol nielenže pozvaný ako hosť, ale aj ako primičný kazateľ.

Pomerne vtipne formulovaným odstavcom v liste je časť, v ktorej páter Oldřich rozoberá svadbu jeho spolužiaka Ladislava Freibauera. Rodičov sa pýta, že či bol zosobášený v kostole. V opačnom prípade sobáš „na sucho“ považuje za veľkú škodu vzhľadom na to, že sa dotyčný mal nemalou mierou podieľať v čase štúdií na Oldřichovom smerovaní ku kňazstvu. Jeho zásluhy formuluje pisateľ takto: „...a vdčím mu mimo jiné za to, že mi vždy bez boje dal opsať úlohu a tým prospěl též k mému povolání...”.

Tento pomerne v dobrej nálade písaný dopis je ukončený pozitívnym dodatkom, v ktorom sa píše, že si ako kresťan nemožno ani v ťažkých dobách zúfať, pretože kresťan nepracuje pre tento svet, ale pre záujmy božie. Toto konštatovanie malo určite za cieľ povzbudiť rodinu, aby si nezúfala v ťažkej dobe, ale aby si zachovali dobrú náladu a chuť do života.

Z obdobia záveru roku 1941 sa zachoval ešte iný list⁸¹ adresovaný rodine. Napriek všetkým vnútorným neprijemnostiam, ktorými si od roku 1940 ostravská komunita prechádzala píše výhradne o obyčajných každodennostiach. Rodinu vnútornými záležitosťami komunity v už tak neľahkej vojnovej dobe ani v náznakoch nezaťažoval. Miesto vážnejších tém píše matke napríklad o tom, že ju prosí pán prefekt Vrátník⁸² o nejaké recepty pokrmov, čo mu od nej veľmi chutili. Rovnako ako v minulých listoch, aj teraz pisateľovi leží na srdci zdravotný stav jeho babičky. Z listov vyplýva, že bola vážne chorá, no nikde sa nepíše akými ťažkosťami trpela.

---

⁸⁰ *Stručný salesiánský nekrolog*, Rudolf Bartušek, (2*.4.1911 +28.2.1972), salezián, športovec, ktorému internácia a následná práca v chemickom priemysle podlomila zdravie, čo viedlo k vážnym zdravotným problémom a k jeho predčasnemu skonu. [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30. 5. 2022), str. 20.

⁸¹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List zo dňa 10.11.1941, Oldřich Med píše rodine*.

⁸² *Stručný salesiánský nekrolog*, Jaroslav Vrátník, (*30.7.1910 +3.5.1988), salezián, následkom internácie zdravotne poznamenaný šíriteľ ilegálnych magnetofónových pásov, zakladateľ skautského oddielu v Kostole svätého Kríža v Prahe. [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30.5. 2022), str. 31.

Počiatkom roku 1942 zasiahol protektorátny aparát zásadne do fungovania ostravského domu. Úrady zabrali značnú časť strediska. Kňazi,⁸³ klerici a bohoslovci museli odísť do Fryštáku, kde sa pre toľkých ľudí tiež len ťažko nachádzal dostatok miesta. V ostravskom stredisku bola zriadená nemocnica a stredisku ostal len zlomok priestorov, ktoré mohli naďalej slúžiť saleziánskemu dielu. Okrem toho, že tomuto zabratiu ostravského strediska páter Med venuje vo svojej autobiografii,⁸⁴ tak sa zachoval aj list⁸⁵ rodine, v ktorom podrobne referuje o tom, čo sa presne stalo a v akých podmienkach sú teraz ostravskí saleziáni nútení pracovať a žiť.

Protektorátne úrady neprikročili k zoštátneniu ostravského strediska. Miesto toho rozhodli o tom, že saleziáni svoje priestory prenajmú mestu, ktoré v nich založí takzvaný „Don Bosco Hilfskrankenhaus“. Bola to pobočka ostravskej nemocnice pre zranených vo vojne. Vo zvyšku domu, ktorý ostal saleziánom bol kostol, divadlo, záhrada, časť dvora, ktorý ale de facto nemôžu užívať, pretože tam sú pacienti a dve menšie miestnosti. Divadlo bolo rozdelené na menšie časti, ktoré slúžili ako obytné priestory, študovňa a kníhviazačská učňovská dielňa pre aspirantov. Z divadelnej šatne sa stalo improvizované oratórium. Záhrada, v ktorej sa nachádzali stromy bola hojne využívaná, pretože predstavovala jediný vonkajší priestor, ktorý chlapcom zostal.

Sám salezián Oldřich spal a býval spolu s chlapcami v divadle. Jeho posteľ sa nachádzala v šatni, v priestore provizórneho oratória. Píše, že v priestore divadla bolo spolu ubytovaných cirka sto chlapcov. Po zabratí väčšiny strediska sa stal páter Oldřich jediným saleziánom, ktorý mal za úlohu starať sa o chod oratória. Popisuje, že pred zabratím spočívala táto starosť na bedrách desiatich ľudí, zatiaľ čo on je teraz celkom sám zodpovedný za všetko v obmedzených podmienkach. Napriek nedostatku miesta oratórium navštevovalo niečo medzi 40 a 50 chlapcami.

Zabratie prevažnej časti ostravského saleziánskeho ústavu rozhodnutím protektorátnych úradov bol žiaľ len trpký začiatok útrap, ktoré tento rád a aj dom v najbližšej dobe postihli. Po úspešnom vykonaní atentátu na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha

---

⁸³ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodine zo dňa 17.3.1942, píše že ostravskom dome zostali len 4 kňazi.*

⁸⁴ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 36-37. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

⁸⁵ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List zo dňa 17.3.1942, Oldřich Med píše rodičom*. Popisuje im zabratie ostravského strediska protektorátnymi úradmi za účelom vybudovania nemocnice a následky zabratia pre saleziánske dielo.

dňa 27.5.1942 nastal v protektoráte teror. Tento teror a razie sa nevyhli ani saleziánom – vrátane tých ostravských. K najväčším zásahom do fungovania, identity a sebavedomia rádu bolo poslanie riaditeľa pražského domu, neskoršieho biskupa a kardinála Štěpána Trochtu do koncentračného tábora.

Ako je vyššie napísané ani ostravským saleziánom sa pozornosť Gestapa nevyhla. Páter Oldřich spomína,⁸⁶ ako pri jednej z mnohých razíí u nich, hľadali okupanti zbrane. Na stole mal v pohári vtedy nejaké čokoládové cukríky v tvare guličiek. Na prvý pohľad ich príslušníci Gestapa považovali za náboje. Keď im ich však páter Med ponúkol k jedlu, tak si uvedomili svoj omyl a šli hľadať zbrane ďalej – pochopiteľne bez úspechu.

---

⁸⁶ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 37. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

3.2 Edo

S etapou ostravského pôsobenia pátra Oldřicha úzko súvisí udalosť, ktorá sa stala síce po odchode pátra Meda do Fryštáku v lete 1942, no jeho život významne zasiahla, ako keby v Ostrave v tom čase ešte bol. Dňa 8.3.1943⁸⁷ zomrel ostravský oratorián Eduard Vojnar vo veku ani nie osemnásť rokov (*22.11.1925). Oratorián Edo zomrel na následky dlhotrvajúcej tuberkulózy, ktorá ho postupne upútala na lôžko. Pre ostatných oratoriánov bol vzorom a tiež si jeho vzorného správania a slušného života všímali saleziáni. Edo zomrel v povesti svätosti.

Z tohto a zaiste aj osobných dôvodov sa rozhodol páter Oldřich, že zozbiera materiály o jeho živote s podobným úmyslom ako pri zosnulom klerikovi Aloisovi Vlkovi. Chcel napísať životopis zosnulého oratoriána, ktorý by slúžil chlapcom ako žiarivý príklad ako majú žiť. K tejto príležitosti rozoslal otec Med ostravským oratoriánom list,⁸⁸ v ktorom boli otázky, ktoré mali chlapcov bližšie naviesť k tomu, aby podrobne popísali svoje zážitky a spomienky na zosnulého kamaráta. Medzi 25 otázkami sa nachádzali nie len otázky k prejavom jeho zbožnosti, ale aj k téme hier, jednania v náročných situáciách atď. Pýtal sa tiež na to, aký vzťah mal k ostatným ľuďom, oratóriu, čo ich Edo za svojho života naučil, ako ich obohatil, ba dokonca sa v tomto zozname nachádza bod, ktorý sa pýta na jeho chyby, pretože ako sa píše v liste svojim bývalým ostravským oratoriánom: „Svetlo vynikne len vedle stínu“.

Ostravskí chlapci svojmu bývalému vedúcemu oratória väčšinou dosť podrobne odpisovali. Tieto ich odpovede sa nachádzajú v pozostalosti Oldřicha Meda.⁸⁹ Okrem listov Edových kamarátov z oratória sa v pozostalosti pátra Meda nachádza aj ceruzkou písaný viacstránkový text v notese, ktorý čerpá z ešte aj z iných zdrojov, než len z listov ostravských chlapcov. Oldřich Med pravdepodobne hovoril po Edovej smrti s niektorým blízkym

---

⁸⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 36, *Životopis v notese Oldřicha Meda*. Dátum úmrtia 8.3.1943 je posledný dátum, ktorý stojí v poznámkach pátra Oldřicha približne v tej časti, v ktorej píše o jeho posledných chvíľach. Výslovne tam však nie je napísaný deň úmrtia.

⁸⁸ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Obálka s nápisom 1943, zoznam otázok k životu zomrelého*.

⁸⁹ Tamtiež.

príbuzným.⁹⁰ Otec Oldřich zaiste čerpal aj z rozhovorov so samotným Edom, ktorý dokonca pred svojou smrťou napísal list⁹¹ ostatným chlapcom z oratória.

Či skutočne vyšla na základe týchto materiálov nejaká príručka dobrého oratoriána podľa vzoru zomrelého Eda⁹², sa mi žiaľ nepodarilo dohľadať. Vysoká miera angažovania sa vo veci zbierania spomienok a samotný fakt, že šlo o zverenca Oldřicha Meda ukazuje na to, že úmrtie pátra Meda hlboko zasiahlo. Zaiste ho táto smutná udalosť opäť privádzala k paralelám so životom sv. Dona Bosca a úmrtí sv. Dominika Sávia.

Zo slov, ktoré hovorí vo svojich spomienkach otec Med o predčasnom odchode viacerých mladých, saleziánmi vychovávaných chlapcov je cítiť, že ich odchod vníma s odstupom desaťročí vo svojich spomienkach ako niečo, čo bolo nevyhnutné, zároveň ako vzpruhu všetkým ostatným. Videl v ich úmrtiach pravdepodobne niečo ako zisk svetlých príkladov svätého života pre svojich zverencov spomedzi ich najužšieho stredu a zároveň zisk nových orodovníkov pre saleziánske dielo.

---

⁹⁰ Pravdepodobne sa rozprával s matkou, pretože tá je v texte hojne spomínaná. V notese sú rekonštruované myšlienky, ktoré povedal zomierajúci svojej matke v posledných chvíľach života.

⁹¹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Eda pred smrťou ostatným oratoriánom*.

⁹² Napriek pomerne veľkému množstvu zozbieraných materiálov o živote zomrelého oratoriána Eda sa nespomína jeho meno v spomienkach pátra Meda. Na základe prameňov je však vidieť, že ho jeho odchod mimoriadne zasiahol.

3.3 Oldřich Med vo Fryštáku a Dvorku u Přibyslavi

Do konca leta 1942 žil a pôsobil páter Oldřich v ostravskom stredisku, respektíve v torze strediska, ktoré nezabrali protektorátne úrady. V autobiografii sa píše,⁹³ že ho v tom čase inšpektor Stuchlý povolal k sebe do Fryštáku. Účelom jeho príchodu malo byť to, že nahradí pátra Václava Mrtvého⁹⁴ na tamojšom riaditeľstve. Napokon sa tak nestalo a po príchode do nového pôsobiska nebolo príliš jasné, čo je náplňou jeho práce. Okrem vyučovania náboženstva v niektorej triede, vypomáhal ostatným spolubratom, keď niekde v dome potrebovali pomoc. Keď ho náhodou nebolo aktuálne nikde treba, tak spisoval provinciálnu kroniku a pracoval na záchrane dôležitých dokumentov. Pracoval tiež na zaznamenávaní dôležitých okamihov dejín ústavu vo Fryštáku.

V tom čase bola z Fryštáku povolaná na povinné práce prevažne do Nemecka väčšina študentov filozofie, asistentov, novicov a tiež bohoslovcov. V dome ostali len mladší študenti. Podľa dochovaných dokumentov⁹⁵ z tohto obdobia je jasné, že napriek konštatovaniu pátra Meda, že nemal príliš čo robiť a že sa skôr priživoval na práci druhých, bol naopak značne činný práve v skupine mladších chlapcov, ktorí vo fryštáckom dome smeli ostať. V každom prípade toto obdobie vnímal, ako obdobie, kedy nebol v služobnom nasadení od rána do večera. Skutočnosť, že mal viac voľného času sa pozitívne odrazilo v korešpondencii s rodinou. Oldřich Med v tej dobe nemohol ani v náznakoch tušiť, že rok, v ktorom nebol celkom príliš pracovne vyťažený sa čoskoro radikálne zmení a že na jeho bedrách spočívajú obrovská zodpovednosť.

Koncom augusta 1943 sa stalo, že do Fryštáku prišli protektorátni úradníci z Kroměříže, ktorí saleziánom oznámili, že musia celý ústav do pätnásteho septembra vypratať v prospech mládeže zo zbombardovaného Hamburgu. Oldřichovi v tom momente takpovediac vypršal rok akoby „prázdnin“ a musel začať spolu s ostatnými bezodkladne jednať. Bolo nemysliteľné, že by mali chlapcov z ústavu,⁹⁶ svoju potencionálnu budúcnosť a zvyšok na povinné práce do Nemecka neodvedených ašpirantov len tak rozpustiť.⁹⁷

---

⁹³ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 37. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

⁹⁴ *Stručný salesiánský nekrolog*, Václav Mrtvý (*1.10.1907 †29.7.1977) salezián, dlhoročný šéf ašpirantátu vo Fryštáku, v čase socializmu odsúdený a väznený za tlmočenie pre pražského nuncia. [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30.5. 2022), str. 45.

⁹⁵ Napríklad krátkych divadelných hier.

⁹⁶ S vedomím, že vo Fryštáku bývajú aj školou povinní chlapci, pre ktorých by sťahovanie nebolo prípustné museli byť títo mladší chovanci prepustení do svojich domovov k rodinám. Po presťahovaní do nového

Po niekoľkých prvotných neúspechoch⁹⁸ v snahe zohnať pre chlapcov z ústavu a torza aspirantov adekvátne priestory poslal inšpektor Stuchlý pátra Oldřicha preveriť nádejnú možnosť ubytovania v Dvorku u Přibyslavy. Ponuka prišla od přibyslavského farára. Pán farár im ponúkol k využívaniu usadlosť kdesi v prírode. V úvode dielka „Pod modrým nebem” je priebeh cesty podrobne popísaný, preto sa jej viac nebudem venovať. Najväčším strašiakom v tomto období bol čas, pretože termín vyst’ahovania Fryštáku bol pevne stanovený.

Usadlosť vo Dvorku u Přibyslavy spĺňala všetky predpoklady, ktoré boli treba pre takto početnú skupinu chlapcov. Ako veľké plus považoval páter Oldřich to, že interiér bol vybavený, že usadlosť je v úctivej vzdialenosti od ostatných domov – až by sa dalo povedať, že stojí takmer na samote. Veľkým plusom bola kaplnka, ktorá bola súčasťou areálu. Po návrate z Dvorku započalo rýchle balenie a s’ahovanie.

Vzhľadom na takmer úplnú absenciu dochovanej korešpondencie pátra Meda vo Dvorku so svetom nám musia vystačiť až do jari 1943 informácie z kroniky dvoreckej kolónie „Pod modrým nebem”. Počiatočné obdobie by sa dalo nazvať obdobím, v ktorom si chlapci upravovali svoj nový domov k obrazu svojmu – provizórne zateplenie, nejaký nábytok sa s’ahoval, vykonávali sa drobnejšie prestavby. To všetko museli chlapci stíhať popri svojom gymnaziálnom štúdiu⁹⁹, ktorého sa im dostávalo.

Dňa 24.5.1943 napísal páter Oldřich do Jihlavy svojim rodičom a súrodencom list. V ňom zhrnul udalosti posledných dní a plány do dní budúcich.¹⁰⁰ Píše, že k sviatku Panny Márie Pomocnice kresťanov повеšali jej obraz na niektorý strom v okolí.

---

pôsobiska čítal chlapčenský ústav 33 chlapcov, čo bola približne štvrtina osadenstva zabaveného fryštáckeho ústavu.

Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Přibyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel neuvedený, 1990. str. 7 - 8.

⁹⁷ Na povinné práce neodvedených filozofov a bohoslovcov sa podarilo spolu s časťou personálu a inšpektorom Stuchlým presťahovať do Brna.

⁹⁸ Páter Oldřich Med vydal v roku 1990 66-stranovú knižku pod názvom „Pod modrým nebem”, v ktorej popisuje najdôležitejšie okamihy z čias existencie saleziánskeho vzdelávacieho chlapčenského ústavu v Dvorku u Přibyslavy. Toto dielo čerpá predovšetkým z akejsi kroniky, ktorú si obyvatelia kolónie viedli a tiež z osobných spomienok pátra Oldřicha. Kniha sa nenachádza v pozostalosti Oldřicha Meda, ale medzi knihami uloženými v archíve saleziánskej provincie v Prahe Kobylisy. Nahliadnutie do knihy je tiež možné dohodnúť s autorom tejto práce, keďže jeden výtlačok mi bol darovaný.

⁹⁹ Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Přibyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel neuvedený, 1990. str. 7 - 8. Menné zoznamy chovancov, ktorí strávili v Dvorku prvý rok jeho existencie.

¹⁰⁰ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom zo dňa 24.5.1943 o živote v Dvorku*.

Učinili tak z vd'aky za jej ochrannú ruku nad ich ústavom.¹⁰¹ Každý z chlapcov napísal list Panne Márii a potom všetky za spevu a hudby spoločne spálili. Okrem vypočítavania ciest z titulu vedúceho dvoreckého ústavu spomína, že chce vziať svojich chlapcov na pútnické miesto v Křemešník, kde mal svoju prímichnú saleziánsku omšu.

Zo spomienok zaznamenaných v dielku „Pod modrým nebem“ vyplýva, že v čase školského roku slúžila saleziánska dvorecká usadlosť chlapcom, ktorí v nej bývali a vzdelávali sa, zatiaľ čo v čase prázdnin¹⁰² bol Dvorek obľúbeným cieľom saleziánskych výprav zo všetkých vtedajších českých mestských domov.

V protektorátnych časoch sa toho vo Dvorku stihlo veľa dramatického udiat'. Napríklad mlynár, ktorý mlel (nie len) saleziánom takpovediac načierno, bol na Pankráci popravený. Že mlel aj saleziánom a ich chlapcom sa však Gestapo náhodou nedozvedelo, pretože list s ich objednávkami bol z mlynárovej knihy vytrhnutý a pravdepodobne veľmi narychlo zničený.¹⁰³ Taktiež v lesoch okolo mesta Přebyslav pôsobili partizáni, ktorí sa ale väčšinou vyhýbali saleziánskemu dielu.¹⁰⁴ Inokedy zasa prišli sovietski parašutisti, že chcú vo Dvorku prenocovať. V tomto prípade im páter Med ukázal spiacich chlapcov uložených rôzne medzi stolmi a oni pochopili, že tu prespať nemôžu.¹⁰⁵ V závere vojny, v období bojov o Brno sa do Dvorka na čas presťahovali bohoslovci z Brna.

Okrem takýchto, neraz život ohrozujúcich vojnových príhod žil chlapčenský ústav väčšinu času celkom normálnym životom. Chlapci sa vzdelávali, vo voľnom čase sa hrali, spievali,

---

¹⁰¹ Vtedy ešte netušili, že presne na tomto mieste pod obrazom Panny Márie Pomocnice pre nich skončí 2. svetová vojna. Stalo sa tak, keď okolo ich domu dňa 9.5.1945 tiahli nemeckí vojaci. Zastavili sa pri nich a veliteľ jednotky rozhodol, že sa vzdávajú, že nemá zmysel prelievať ďalšiu krv, keď vojna je prehraná. Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Přebyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel' neuvedený, 1990. str. 56-57.

¹⁰² Dokonca sa podarilo počas školského roku ubytovať 25 chlapcov z Prahy, ktorí mali výlet do Dvorka ako odmenu, za víťazstvo v saleziánskej katechetickéj súťaži. Fakt, že sa stala dvorecká saleziánska usadlosť obľúbeným cieľom výletov dokazuje správnosť voľby Oldřicha Meda. Táto voľba predstavovala pre rád jedinečnú príležitosť, mať k dispozícii pre povojnovú generáciu chovancov prázdninový dom.

Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom zo dňa 6.6.1944 o živote v Dvorku*.

¹⁰³ Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Přebyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel' neuvedený, 1990. str. 66.

¹⁰⁴ V Hřišti u Přebyslavy boli dokonca v prestrelke s četníkmi zastrelení generál Luža a poručík Kodeš. Táto udalosť nenechala dlho čakať na odvetu. V Žďáre nad Sázavou boli zakrátko v sklepe partizánmi zastrelení viacerí čertníci. Tieto udalosti v neďalekom okolí mali podľa otca Oldřicha za následok, že do chlapčenskej kolónie na kraji lesa kdesi ďaleko za mestom neprišla až do konca vojny žiadna protektorátna kontrola – a to napriek tomu, že bola plánovaná, o čom prišlo do Dvorka oficiálne vyrozumienie.

Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Přebyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel' neuvedený, 1990. str. 46.

¹⁰⁵ Tamtiež, str. 52.

skladali básne a piesne, cvičili divadelné scény, dokonca sa radi plavili v drevenom koryte na rybníčku, ktorý priliehal k pozemku a v ktorom si svojho času vychovali aj štrnásť kaprov. Zber lesných plodov, predovšetkým čučoriedok a rôzne chlapčenské lesné bitky nemohli taktiež chýbať. Tomu všetkému dopomáhali najrôznorodnejšou podporou příbyslavskí farníci a pán farár František Halík,¹⁰⁶ ktorý bol veľmi rád, že má vo svojej farnosti saleziánskych chovancov.

Podľa svojich možností prichádzal chlapcov pozrieť okrem mnohých iných aj inšpektor Stuchlý, čo bolo vždy pre všetkých dôvodom k veľkej radosťi. Dvorecké dielo sa darilo a napriek niekoľkým kritickým situáciám,¹⁰⁷ kedy šlo o život, prečkala chlapčenská kolónia vo Dvorku záver vojny bez strát na životoch a zdraví.

S koncom vojny sa vracali postupne do saleziánskych rúk ich protektorátnymi úradmi zabavené, či inak obsadené domy, vrátane toho fryštáckeho. Otec Oldřich spomína, ako sa chlapcom nechcelo opustiť Dvorek, ktorý pre nich predstavoval po dvoch rokoch domov uprostred prírody. Zároveň však chápali, že dom vo Fryštáku má niekoľkonásobne väčšiu kapacitu. Druhý a posledný školský rok vo Dvorku u Příbyslavy sa skončil začiatkom letných prázdnin 1945 s vedomím, že v septembri začne opäť vyučovanie vo Fryštáku.

S príchodom nového školského roku sa stal z pátra Oldřicha riaditeľ fryštáckeho ústavu. Vo svojich spomienkach píše,¹⁰⁸ že po návrate domov, v povojnovom, povedzme až pomerne socialistickom duchu zakladal pre chlapcov remeselnícke dielne, v ktorých si všetko opravili sami. Údajne nepotrebovali v celom ústave jedného remeselníka z vonka, pretože si vedeli opraviť všetko – topánkami počínajúc, elektroinštaláciou a deravými rínami končiac.

Náročnosť opätovného saleziánskeho začiatku v ich staronovom dome vo Fryštáku a ťažkosti vtedajšej povojnovej spoločnosti sa dajú krásne ilustrovať obsahom listu zo dňa 1.11.1945.¹⁰⁹ Oldřich píše, že konečne dali ústav do poriadku, že sa sťahovanie ukončilo a že ich úlohou je opäť starať sa o jeho riadny chod. Kto sa stará o chod nejakej

---

¹⁰⁶ František Hladík bol farárom v meste Příbyslav bol medzi rokmi 1941 až 1950. [on-line] < <http://farnostpribyslav.wz.cz/index.php?page=6&subpage=1> > (26.6. 2022)

¹⁰⁷ Podobne ako učinili nemeckí vojaci, tak sa museli bez odhovárania odzbrojiť aj samotní chovanci ústavu. Mali v lese tajne poukrývané zbrane, a manipulácia s nimi zašla to tak ďaleko, že nechýbalo mnoho a neopatrný výstrel v dome skoro zranil jedného z nich.

Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Příbyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel neuvedený, 1990. str. 63.

¹⁰⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 42-43. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

¹⁰⁹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda otcovi zo dňa 1.11.1945*.

inštitúcie, musí sa starať aj o financie. Presne z tohto bodu vyvstávali v počiatkoch Tretej republiky fryštáckemu ústavu viaceré problémy. Prvým problémom, ktorý otec Oldřich popisuje je výmena starých peňazí za nové.

Z toho vyplýva ďalší problém a to, že ústav má množstvo dlhov, ktoré nešli vyplatiť starou menou. Píše, že každý vyčkával, ako to všetko dopadne, no pre neho to znamenalo toľko, že sa dlhy kopili a nemohol s tým nič robiť. K tomu všetkému vysvetľuje najrôznejšie bankovnícke obmedzenia vo výplatách a prevodoch peňazí, ktoré mu komplikujú jeho riaditeľskú prácu. Napokon konštatuje, že nie je vinný tým, že všetci komu dlžil špekulovali, preto nech sa deje, čo sa deje, čakali doteraz, tak si budú musieť počkať do doby, než bude mať ústav možnosť vyplatiť im naspäť ich peniaze.

4. Katolícka akcia – obdobie tzv. Tretej republiky

4.1 Oldřich Med činný v Katolíckej akcii

Podobne, ako asi väčšina saleziánov, bol aj páter Oldřich Med človek, ktorý sa vyznačoval po vzore Dona Bosca veľkou úctou k pápežovi. Ako salezián konal otec Oldřich vždy v prospech mládeže. Videl v takom konaní určitý sociálny rozmer a viac či menej aj dosah na spoločnosť ako celok. Vedomý si teda svojho saleziánskeho poslania a po konzultáciách s inšpektorom Stuchlým¹¹⁰ rozhodol sa, že prijme príslú ponuku a začne sa angažovať v rámci štruktúr tzv. Katolíckej akcie.¹¹¹ V autobiografii Oldřich Med spomína, že spolu s inšpektorom Stuchlým videli v takomto kroku šancu, ako nasmerovať v rámci československého priestoru smerovanie katolíckej mládeže v duchu zásad a princípov saleziánskej spirituality.

Páter Oldřich mal ku vstupu do štruktúr Katolíckej akcie ešte aj viaceré vnútorné motivácie. Jednou takou pozitívnou motiváciou boli spomienky na jeho štúdium v Turíne, kde mohol skúmať podrobne štruktúry a fungovanie Katolíckej akcie a mohol vidieť prvé ovocie tohto náboženského myslenia. Ako výzvu pre československý priestor vnímal predovšetkým to, že táto organizácia musí byť úplne nezávislá na politickej moci a tiež nesmie byť úplne autonómna. Mala by mať povinnosť zodpovedať sa biskupovi a pápežovi.

Ďalšia jeho motivácia ku vstupu do tejto vtedy pokrokovej organizácie, bol aj z jeho pohľadu neutešený stav československých náboženských mládežníckych organizácií a spolkov. Predovšetkým však vyjadroval svoju, prinajmenšom značnú mieru rozčarovania nad fungovaním organizácie Orol.

---

¹¹⁰ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 44. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

¹¹¹ Išlo o katolícku iniciatívu vyhlásenú pápežom Piusom XI v roku 1922 v encyklike *Ubi arcano Dei*, ktorá si kládla za cieľ väčšiu angažovanosť laikov do cirkevného života. Treba pripomenúť, že je v československom priestore potrebné rozlišovať Katolícku akciu, ktorá bola zrušená komunistickým režimom zanedlho po jeho uchopení moci a prorežimnú Katolícku akciu, ktorá vznikla po zakázaní tej predošlej. Šlo o neúspešný komunistický pokus vytrhnúť kňazstvo z vernosti pápežovi, ktorý mal za cieľ centralizovať katolíkov v krajine do akéhosi režimom ovládaného spoločenstva veriacich.

Nie len organizácii Orol vyčítal páter Oldřich mnoho pomýlených postojov. Podobne kriticky sa staval aj k Československej ľudovej strane.¹¹² Krátko si dovoľím ilustrovať jeho osobný postoj k ČSL na základe jeho vyjadrení z listu otcovi zo dňa 9.3.1946.¹¹³

V úvode výslovne píše, že má radosť z kroku svojho otca, ktorý sa rozhodol opustiť ČSL. Píše, že urobil dobre, pretože za Prvej československej republiky si ľudia zvykli stotožňovať katolícku cirkev s politickou stranou. Konštatuje, že táto skutočnosť priniesla a prináša cirkvi mnoho nepríjemností. Tvrdí, že takéto vnímanie v konečnom dôsledku zväzuje ruky v pastorácii a v šírení katolíckej viery medzi neveriacich. Vysvetľuje, ako sa potom v takejto situácii cirkvi len ťažko vysvetľuje, že má mať väčší záujem o neveriaceho komunistu, ako o člena ČSL.

V aktuálnej situácii jari v roku 1946 vnímal otec Med, že cirkev nezastáva pevne svoje misionárske a apoštolské poslanie, ktoré nie je nijak ohraničené, nie to snád' stránickou knižkou, nech by bola z akejkoľvek politickej strany. Presne v tom videl páter Oldřich budúcnosť československého katolicizmu, získavať veriacich príkladom a ľudskosťou, vychovávať takto presvedčených laikov k zodpovednosti a tolerancii, aby mohli neskôr sami aj na poli politickom dobre rozlišovať, ktorým smerom sa majú uberať ich kroky a tak aj kroky celej spoločnosti.

O členoch ČSL a organizácie Orol hovorí, že sú príkladom toho, ako nemá vyzeráť katolícka iniciatíva.¹¹⁴ Nazýva ich úbohými mysliteľmi, ktorí všetko vždy zbrzdia a s ktorými sa nedá ani hovoriť, pretože nie sú otvorení ani načúvaniu, nie to dialógu. Tento postreh nevníma ako výhradne svoj osobný a ojedinelý, ale podobné závery mu vyplývajú z rozhovorov s inými kňazmi, aj mimo štruktúr saleziánskeho rádu. Spomenutá slabosť, malosť a vnútorná roztrieštenosť katolíckej cirkvi je podľa neho obrazne povedané vodou na komunistický mlyn, ktorým tak katolíci robia úprimnú radosť. V závere¹¹⁵ svojej úvahy dodáva, že sa tento neblahý stav vo vnútri katolíckej cirkvi určite začne čoskoro uberať správnym smerom. V odhodlaní pričiniť sa o zlepšenie pomerov v práci

---

¹¹² Český Československá strana lidová (ČSL), medzivojnová a povojnová politická strana s kresťansko-demokratickým zameraním, po 2. svetovej vojne členka tzv. národného frontu, koalície štyroch strán, ktorú de facto po komunistickom puči ovládli komunisti.

¹¹³ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otcovi zo dňa 9.3.1946*.

¹¹⁴ Tamtiež.

¹¹⁵ Za pozornosť v citovanom liste stojí posledná veta, ktorá s danou témou nijak nesúvisí, no ukazuje pátra Oldřicha v celkom inej rovine. V posledných riadkoch píše odkazy pre jednotlivých členov rodiny, no a na účet svojho brata saleziána Jana Meda, ktorý pôsobil v Indii ako misionár, pridáva vtipné a zároveň ľudské konštatovanie, že: „Indie mlčí, ale asi jí nic nezchází, leda aby se Gándhí ujal vesla.“

s mládežou a po dôkladnom rozhovore s inšpektorom Stuchlým prijal salezián Oldřich Med miesto (de facto predsedajúceho) člena diecéznej rady Katolíckej akcie v Olomouci.

Asi prvým krokom, ktorý páter Med vykonal, bola snaha o zosumarizovanie smerníc, podľa ktorých by sa mohla Katolícka akcia pod vedením diecéznej rady riadiť. Tento náčrt ideí a pravidiel sa nám zachoval.¹¹⁶ V úvode dokumentu autor popisuje pomery, v ktorých žije mládež v olomouckej arcidiecéze. Konštatuje však také tendencie mladých, ktoré vedú k jej ateizácii. Čo sa vzťahuje k Orlom a Junákom týka, tak salezián Med konštatuje, že: „*Orel a Junák svým založením priamo do KA nepatří, ale mohou poskytnout vděčné pole působnosti členům KA, neboť v nich se soustřeďuje mnoho katolické mládeže, potřebující vedení. Máme dále za to, že nejlepší členové Orla a Junáka se budou školit v KA.*”¹¹⁷ Táto citácia myslím dobre vypovedá o tom, ako si páter Med, spolu s diecéznou radou, predstavovali vzťahy s ostatnými katolíckymi mládežníckymi spolkami.

Podobné, až by som povedal nepochopenie bolo badateľné aj z druhej strany. Oldřich Med sa o tom vyjadruje vo svojej autobiografii s odstupom mnohých desaťročí takto: „*Byl jsem v Brně na schůzi kněží – vzdělavatelů Orla. Řekli mi, že oni mají vše vybudované, stačí, aby všichni přijali orelský program a KA je hotová.*”¹¹⁸ Táto spomienka ilustruje pre zmenu asi toľko, že Orol nemal najmenší záujem na vzniku, ale ani spolupráci s niektorou inou, novovznikajúcou katolíckou organizáciou pre mládež.

Podobne ako otázka zapojenia sa Orlov do Katolíckej akcie dopadla aj snaha o zblížovanie sa s mladými členmi ČSL. Obe organizácie mali už dlhé desaťročia zabehnuté určité postupy a na akékoľvek zmeny nechceli ani pomyslieť.

Jedným z prvých krokov, pre ktoré sa v novej funkcii Oldřich Med rozhodol bolo to, že vykoná prieskum pomerov o spolkovom a mládežníckom živote vo farnostiach v rámci celej diecézy. Za týmto účelom vypracoval niekoľko otázok, ktoré rozoslal farárom do farností. Odpovede na túto výzvu sa dochovali pomerne v hojnom počte.¹¹⁹

---

¹¹⁶ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Náčrt smerníc Katolíckej akcie mládeže pre Olomouckú diecézu zo dňa 24.6.1946.*

¹¹⁷ Tamtiež.

¹¹⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život.* Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 45. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

¹¹⁹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Odpovede farárov Olomouckej arcidiecézy.*

Z odpovedí pátrovi Medovi vyplýva, že vo farnostiach boli pomerne rozšírení Orli. Pri zmienkach o Orloch je množstvo zmienok o Sokolských jednotách, ktoré sú vždy takpovediac tradične vzápätí jedných dychom kritizované kvôli svojim svetským základom. V odpovediach farárov olomouckej arcidiecézy vystupujú tri neustále opakujúce sa výpovedi.

Prvou výpoveďou o stave mládeže a jej spolkového života je, že mládež dáva prednosť svetským radostiam a ide radšej do amfiteátru či do Sokola, než do kostola alebo do Orla. Druhá častá výpoveď často nadväzuje na tú prvú a síce, že je myšlienka šírenia Katolíckej akcie medzi už tak rozdrobenými katolíckymi mládežníckymi organizáciami vnímaná ako ďalšie trieštenie. Preto navrhujú kňazi radšej podporiť napríklad čo i len zakladanie Orla¹²⁰, ako opozíciu k Sokolom, než ďalšie trieštenie už tak slabnúcich zoskupení. Napokon tretia myšlienka, ktorá v odpovediach olomouckých farárov vystupuje tiež pomerne často je tá, že by Katolícka akcia mohla byť akýmsi tmelom, ktorý by všetky katolícke mládežnícke organizácie zastrešoval¹²¹ a ďalej rozvíjal¹²².

Okrem mapovania terénu, riadneho vedenia ústavu vo Fryštáku, viacerých letákových akcií a výziev pre mládež, spolky a širšiu katolícku verejnosť sa stáva Oldřich Med aj redaktorom časopisu Dorost, ktorý bol ako už názov prezrádza určený katolíckym dorastencom.

Ako vyplýva z dochovaných dokumentov a korešpondencie, tak na základe mnohých jednaní medzi Oldřichom Medom, biskupmi, rôznymi autoritami z rád kléru a predsedníctvom Orla bolo dosiahnuté obmäkčenie vzťahov a bolo navrhnuté jednanie o budúcich spoločných krokoch Orla a Katolíckej akcie.¹²³ To sa uskutočnilo pri viacerých stretnutiach, no rozhodujúca bola z pohľadu Oldřicha Meda audiencia u arcibiskupa Jozefa Berana,¹²⁴ kde zástupcovia Orla priznali, že nie vo všetkom ich organizácia funguje a tiež prisľúbili, že sa začnú zamýšľať nad vnútornou reformou v duchu moderného pojatia práce s mládežou, ktorého hlavným zástupcom vo svete bola práve Katolícka akcia.

---

¹²⁰ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *List rýmařovského farára zo dňa 15.12.1947*. Je to jedna z mnohých odpovedí vypovedajúca o tom, že nedostatočné mládežnícke aktivity sú u nich dané tým, že v obrovskej farnosti s množstvom filiálok slúžia iba dvaja kňazi.

¹²¹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *List farára zo Starého Jičina zo dňa 15.12.1947*. Častá odpoveď o tom, že by mohla Katolícka akcia v ich farnosti zastrešiť aktuálne aktivity rôznych spolkov.

¹²² Listov s odpoveďami prišlo mnoho. Vyššie citované dopisy sú výberom príkladov najčastejších odpovedí.

¹²³ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Správa Oldřicha Meda olomouckej arcidiecéznej rade o jednaní arcibiskupa so zástupcami Orla zo dňa 20.2.1948*.

¹²⁴ O audienciu u ktorého arcibiskupa šlo sa v správe nespomína, no vzhľadom na to, že v Olomouci v tom čase už rok trvala sedisvakancia, tak muselo ísť jedine o arcibiskupa pražského, Jozefa Berana.

V správe Oldřich Med tvrdí, že v nasledujúcich rozhovoroch s ním a s ostatnými ľuďmi z Katolíckej akcie si zástupcovia Orla priznali niektoré nedostatky, ako napríklad silnú politizáciu alebo absenciu dávania správ biskupovi. Orli prisľúbili vyslanie svojich zástupcov do celonárodných štruktúr Ústredného odboru katolíckej mládeže, ako aj do diecéznych rád Katolíckej akcie. Zo správy je badať, že zo započatého vývoja jednaní má páter Oldřich radosť.¹²⁵

Počiatkové Oldřichové nadšenie zo smerovania jednaní medzi jednotlivými katolíckymi mládežníckymi organizáciami bude v priebehu nasledujúcich mesiacov postupne narážať viac a viac na celospoločenské udalosti, ako následok komunistického puču vo februári 1948. Následkom politického prevratu a započatia prenasledovania cirkví sa postupne obmedzujú aktivity Katolíckej akcie, až napokon združenie zaniká a členovia jej predstavenstva sú rôzne perzekvovaní a prenasledovaní.

5. Oldřich Med pred súdmi a vo väzení

5.1 Oldřich Med prvý raz pred súdom

Už v marci roku 1948 prebehol prvý pokus o uväznenie pátra Oldřicha. Na políciu prišlo udanie, ktoré proti nemu vznášalo obvinenie z protištátnych rečí v kaplnke počas istých duchovných cvičení. Pri výsluchu páter hovoril, že nešlo o duchovné cvičenia ani o nič, čo by malo charakter náboženského obradu. Podľa jeho slov šlo o stretnutie dobrodincov saleziánskeho diela. Páter Med sa na tomto stretnutí mal dopustiť vyzývania obyvateľov k nesúhlasu s plánovaným zaberaním zvyškov cirkevného majetku, predovšetkým hospodárstiev, z ktorých výnosov žili kňazské semináre, čiže bola z týchto prostriedkov podporovaná nová generácia kňazov a rehoľníkov. Tvrdil, že majú hovoriť, že vec cirkevného majetku má byť predmetom jednaní Československa s pápežom a nie svojvôle mocných v štáte.

Taktiež mal vo svojej reči volať po vzniku cirkevných tlačiarňí a vysielacích staníc/vysielačiek, pretože cirkev podľa jeho slov nie je púšťaná vo verejnom priestore k slovu. Záležitosť s vysielacími a tlačiarňami bola podľa pátrových spomienok a podľa protokolu z výsluchu¹²⁶ mienená metaforicky, prenesene, aby lepšie ilustroval špatnú situáciu, v ktorej sa cirkev nachádzala.

Dlho bolo otázne, kto z takého stretnutia mohol vyniesť obsah smerom k štátnym orgánom. Otec Med si spomenul na istého Františka Rupu, čo bol človek ešte nedávno spätý s fryštáckym ústavom. Tento si mal počas celého stretnutia neustále niečo písať, spomína. O správnosti svojej úvahy sa mohol za krátky čas presvedčiť pri výsluchoch a následných súdnych pojednaniach.

---

¹²⁶ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 16-18.

Protokol výsluchu zo dňa 23.3.1948. Protokol určený pre okresný súd v Holešove, ktorý hovorí o podozrení zo zneužitia úradu duchovenského. Vyšetrovateľom ŠTB bol prap. Svatopluk Foltýn v Zlíne v súčinnosti so stanicou SNB vo Fryštáku. Udanie však vzniklo dňa 4.3.1948, kedy vtedy cca 20. ročný František Rupa prišiel na stanicu Zboru národnej bezpečnosti vo Fryštáku, kde spísali o jeho svedectve z predmetnej reči pátra Meda k saleziánskym spolupracovníkom a dobrodincom protokol. Je otázne, čo ho k takémuto konaniu voči fryštáckemu ústavu motivovalo. Mohlo v tom byť nové stranické presvedčenie, zištné dôvody, pomsta alebo bol nejakým nátlakom prinútený k spolupráci.

Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 79.

Protokol zo dňa 4.3.1949, keď František Rupa informoval Zbor národnej bezpečnosti o príhovore pátra Meda.

Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 77-78.

Protokol z výsluchu v ktorom hovorí salezián Oldřich Med o predmetnom príhovore.

K pojednávaniu súdu boli pozvaní dvaja svedkovia. Prvým bola pani Milada Hnilová z Fryštáku, ktorú si za svedka zavolať otec Med. Táto sa podľa neho mala na danom stretnutí zúčastniť, tá to však pred súdom poprela. Pravdepodobne sa bála vypovedať, aby jej taká výpoveď nepriniesla problémy, prípadne aby neboli postihnuté nejakým spôsobom jej príbuzní. Druhým pozvaným nebol nikto iný, než vyššie spomínaný František Rupa. Tento sa k súdu osobne nedostavil, preto bolo súdu prečítané len jeho svedectvo. Vo svojich pamätiach páter spomína,¹²⁷ že z dôvodu neprítomnosti kľúčového svedka sa súd odročil na neskôr.

Otec Med hovorí, že boli na tento prvý pokus o vykonštruovaný proces s ním vtedajšie miestne štátne zložky ešte nepripravené, preto sa točili v kruhu, ktorý rozťala až prezidentská amnestia po zvolení Klementa Gottwalda do prezidentského úradu. Na základe amnestie bol totižto páter Med amnestovaný.

Amnestia pátra Meda neznamenal koniec snáh komunistickej štátnej moci o jeho pošpinenie v očiach verejnosti a uväznenie. Už na jar roku 1948 začali provokácie. Napríklad od vyššie spomínaný svedok František Rupa mal Oldřichovi Medovi odkázať od jemu neznámych ľudí, že v prípade, že bude spolupracovať s režimom, že režim postaví v Zlíne pre jeho ústav nový dom. Taktiež zo strany z miestnej radnice smerovali k ústavu provokácie v najrôznejšej podobe. Akýmsi pomyselným vrcholom provokácií bolo navádzanie chovancov z ústavu, aby nepravdivo svedčili proti činnosti ústavu.

---

¹²⁷ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 46. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

5.2 Oldřich Med druhý raz pred súdom

Po prvom neúspešnom pokuse usvedčiť pátra Meda pred súdom zo zločinnej protištátnej činnosti, ktorý by sa dal nazvať ešte kultivovaným jednaním, tak druhý pokus prebiehal už celkom ináč. Dňa 14.10.1948 prepadli a zatkli pátra Oldřicha priamo v riaditeľni traja chlapi. Mali so sebou niekoho štvrtého údajne z mesta Olomouc, o ktorom mu s krikom povedali, že všetko prasklo, že sa priznal a všetko im povedal. Páter Oldřich dotyčného nepoznal. Napriek tomu ich oboch aj s materiálmi z riaditeľne naložili do auta a odviekli do Uherského Hradišťa, kde bol niekoľko dní väznený v nevyhovujúcich podmienkach. Počas väznenia prebiehal výsluch o údajnej podvratnej činnosti. Po výsluchu bol prepustený na slobodu.

Protokoly z výsluchu sa nám do dnešných dní pravdepodobne nedochovali. Zachovalo sa však zo dňa 24.10.1948 trestné oznámenie pre štátne zastupiteľstvo od jihlavskej pobočky Štátnej bezpečnosti.¹²⁸ V tomto trestnom oznámení sa dá nájsť aj malá časť toho, čo bolo povedané počas samotného výsluchu.

Len niekoľko dní po výsluchu trvalo štátnym orgánom, než začali konať a pátra Meda uväznili. Do tej doby stihol zájsť na stretnutie všetkých katolíckych mládežníckych organizácií do Brna na Veveří, kde všetci odhlasovali svoje podriadenie sa priamo pod biskupov, čo bol veľký úspech Katolíckej akcie. Ešte počas konferencie sa však otec Med dozvedel, že ho hľadá polícia, že sa má ráno dostaviť do Uherského Hradišťa. Tak sa aj stalo a po svätej spovedi u pána inšpektora Stuchlého odchádzal páter Oldřich s vedomím, že sa asi tak skoro nevráti.¹²⁹

V trestnom oznámení zo dňa 24.10.1948 sa píše, že boli všetci obvinení vzatí do väzby. Píše sa v množnom čísle, pretože ŠTB vyšetrovala v tomto procese viacerých, často navzájom sa nepoznajúcich ľudí ako jednu organizovanú skupinu. Do tejto skupiny bol zaradený okrem Oldřicha Meda aj jeho brat Miroslav. Spolu s nimi čelili obvineniu jihlavský kaplán Vlastimil Kofroň, úradníčka MNV Jiřina Khunová, jihlavský úradník Vilém Fexa, Marie Beranová, František Urbanec, obaja z Jihlavy a Antonín Venkrbec z Batelova v okrese Jihlava.

---

¹²⁸ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 19-26.

Trestné oznámenie od Štátnej bezpečnosti Jihlava pre tamojšie štátne zastupiteľstvo zo dňa 24.10.1948

¹²⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 47. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

Obvinenie súrodencov Medových spočívalo v tom, že rozširovali protištátne letáky. Šlo v celku o dva rôzne texty v niekoľko málo kusoch. V prvom texte¹³⁰ bolo vyjadrenie arcibiskupa Berana k situácii okolo Jozefa Plojgara.¹³¹ Týkalo sa to jeho suspendácie a exkomunikácie. Tento text sa nenachádza v priložených dôkazných materiáloch. Druhý text niesol meno „Katolíci buďte na stráži.“. Tento mal mať k dispozícii otec Med v počte okolo 40 kusov, z ktorých časť poslal bratovi Miroslavovi, ktorý časť z nich rozdal a časť vzhľadom na vývoj situácie spálil. Páter Oldřich tento text taktiež rozdával svojim známym.

V predmetnom texte sa v podstate hovorí o uniknutých plánoch komunistického režimu, ako oklieštenie základného fungovania štruktúr katolíckej cirkvi. Hovorí sa v ňom o cieľoch znemožniť komunikáciu medzi biskupmi a pápežom, o cenzúre pastierskych listov, o vyzdvihovanie nekatolíckych protestantských národných cirkví, o kontrolách homílií, o plánovanej konfiškácii majetku katolíckej cirkvi, taktiež o najímaní žien z katolíckych rodín, ktoré by pošpinili dobré meno katolíckeho kléru a v neposlednom rade sa v letáčku píše o presviedčaní kléru k spolupráci so štátnou mocou. Začiatok všetkého menovaného bol údajne naplánovaný na mesiac október.¹³²

Na existenciu letákov sa prišlo¹³³ celkom náhodou počas razie u pani Marie Beranovej, členky niektorého mariánskeho združenia a tiež členky mládežníckej frakcie ČSL. Táto udržiavala kontakt s emigrovaným poslancom Ivom Ducháčkom,¹³⁴ na čo sa však prišlo. Touto cestou sa štátne orgány dozvedeli o materiáloch, ktoré sprostredkovali ostatným bratia Medovci. Páter Med spomína, že mnohí, čo sa u nich predmetné letáčky našli nevedeli klamať, preto sa polícia dostala až k nemu a bratovi.

---

¹³⁰ Podľa vyššie spomínaného trestného oznámenia šlo o cca 20 kusov opisov otvoreného listu arcibiskupa Berana vládnym činiteľom.

¹³¹ Jozef Plojgar (* 2.3.1902 †5.11.1981), exkomunikovaný kňaz, viacnásobný poslanec za ČSL, neskorší minister zdravotníctva, známy kolaborant s komunistickým režimom. [on-line] <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/63953/BPTX_2012_2_11210_0_344571_0_136238.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (26.6. 2022).

¹³² Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 49.

Predmetný dôkaz, letáček „Katolíci buďte na stráži.“

¹³³ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 48. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

¹³⁴ Ivo Ducháček (*27.2.1913 †1.3.1988), novinár, poslanec za ČSL, vysokoškolský profesor, odbojár druhého odboja. [on-line] <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=14589> (26.6. 2022).

Miroslav Med dostal letáčky od brata Oldřicha a ten polícii povedal, že mu ich poslal neznámy odosielateľ kdesi z Přerova. Za touto výpoveďou si celý proces aj pevne stál, hoci vedel, že mu letáčky prišli z Pastoračného ústredia v Olomouci. Vypovedal nepravdu,¹³⁵ aby ako sám spomína ochránil nevinných a pretrhol reťaz výpovedí, čo sa mu aj podarilo.

Po výpovediach v Uherskom Hradišti a rodnej Jihlave, bol páter Oldřich uvrhnutý do väzenia, na samotku. Vo svojich spomienkach píše,¹³⁶ že tam pozoroval bitie, nadávanie a iné neľudské zachádzanie s väzňami. O pobyte v tejto väzbe a podrobnejších popisoch krutostí tam pozorovaných sa príliš do detailov zmieňovať v pamätiach nechcel. Čo ho však najviac ubíjalo, bola samota, monotónnosť, nekonečné čakanie, neistota čo príde a zo začiatku väzby aj nemožnosť navštíviť aspoň v nedeľu bohoslužbu.

Veľkým šťastím bolo, že si smel ponechať na samotke pri sebe breviár a Bibliu, z ktorých si mohol čítať. Listy, ktoré dostával čítal, odpovedal na ne, no vzápätí prechádzali cenzúrou, pričom nechcel a vo svojej podstate ani nemohol napísať nikomu zo svojich blízkych či zverencov, ako sa v skutočnosti má. List by neopustil steny väznice a taktiež by nemal to srdce zarmucovať napríklad svoju ovdovelú matku alebo súrodencov podrobnými správami o stradaní z väzenia. Otca už v tom čase totiž nemal, pretože ten zomrel o pár mesiacov skôr, dňa 27.12.1947.

Po „preventívnej“ väzbe a občasných výsluchoch nastal čas súdu s obžalovanými. Protokol rozsudku a zdôvodnení rozsudku sa zachoval.¹³⁷ Súd trval dva dni. Konal sa v dňoch 20.1. až 21. 1. 1949 pred Štátnym súdom, oddelenia Brno v Jihlave. Obžalovaní boli bratia Oldřich a Miroslav Med, Vlastimil Kofroň, Jan Janáček, Jozef Kodet, Marie Beranová, Antonín Štěpánek a istý Bohdan Janata.¹³⁸ Posledný menovaný bol pred súdom zbavený obvinení, pretože súdu sa nedokázalo dokázať, že by letáček, ktorý dostal niekam ďalej šíril. Všetci ostatní obžalovaní boli uznaní vinnými. V protokole s rozsudkami je pri každom mene z obžalovaných napísané k akému trestu ich súd odsudzuje a pomerne podrobné odôvodnenie,

---

¹³⁵ Oldřich Med sa zamýšľal nad tým, kedy má lož zmysel. Prichádza k záveru, že sa klamať nemá, zároveň však hovorí že: Lež se mi protivila a dlouho mi trvalo, než jsem si ve vězeňské kobce doplnil definici lži na „skutečnosti neodpovídající zatajení pravdy tomu, kdo má právo ji vědět.“ – Vždyť jinak bychom byli povinni vydávat nevinné, pronásledované lidi pronásledovatelům.

¹³⁶ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 49. Na vyžiadanie k dispozícii od autora tejto práce.

¹³⁷ Archív bezpečnostných zložíek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 27-34.

Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad p. O.M. a celou skupinou „Štěpánek a spol.“.

¹³⁸ Podľa výpovede obžalovanej Beránkovej, človek voči ktorému nemala dôveru, pretože si myslela, že zrádza ideu Československej strany ľudovej (ČSL). Z toho dôvodu si od neho a jeho konania držala odstup.

aký ich čin vtedajší ľudovodemokratický súd považuje za trestný čin či prečin, preto zaň ukladá náležitý trest.

Obžalovaný Antonín Štěpánek a Jan Janáček boli uznaní podľa súdu vinnými zo spolčenia sa a úkladom o republiku. Jozef Kodet je ďalej vinným z toho, že neprekazil trestnú činnosť vyššie spomenutých, hoci mu a ani jeho blízkym nehrozilo bezprostredné nebezpečenstvo. Súrodenci Oldřich a Miroslav Med, spolu s Vlastimilom Kofroňom a Mariou Beranovou sa dopustili vytvorenie protištátneho združenia za účelom rozvracania ľudovodemokratického zriadenia štátu. Títo menovaní, napriek tomu, že sa niektorí navzájom nepoznali mali poznajúc úmysel vyššie spomínaných Štěpánka a Janáčka podporovať v ich snahách a spolčení sa k úkladom o republiku.

Ako zločinci boli uznaní A. Štěpánek, J. Janáček a J. Kodet. Prví dvaja menovaní sú podľa rozsudku vinní zločinom prípravy úkladov o republiku. J. Kodet bol uznaný vinným zo zločinu neprekazenia alebo neoznámenia trestného konania vyššie menovaných.

Prečinom boli uznaní zvyšní štyria obžalovaní a síce súrodenci Oldřich a Miroslav Medovci, Vlastimil Kofroň a Maria Beranová. Štvorica sa podľa rozsudku vtedajšieho súdu dopustila prečinu združovania nepriateľského pre štát.

Každý z odsúdených dostal trest. A. Štěpánek bol súdom potrestaný trestom odňatia slobody v trvaní sedem rokov tvrdého žalára, s jedným tvrdým lôžkom, vždy štvrtťoročne.¹³⁹ Trest pre J. Janáčka znel päť rokov tvrdého žalára zostreného tvrdým lôžkom štvrtťoročne. J. Kodet bol odsúdený k šiestim mesiacom tvrdého žalára.

Ostatní si za prečiny voči vtedajšiemu režimu odniesli o poznanie miernejšie tresty, ako prví dvaja menovaní. Najdlhší trest dostal páter Oldřich, ktorý bol povinný v tvrdom žalári stráviť nasledujúcich desať mesiacov. Jeho brat Miroslav bol odsúdený k štyrom mesiacom tvrdého žalárovania a jedným tvrdým lôžkom mesačne. Odsúdený Vlastimil Kofroň bol v tomto procese odsúdený k ôsmym mesiacom tvrdého žalára. Odsúdená Marie Beranová bola povinná stráviť v zostrenom žalári šesť mesiacov. K tomu musela spať jeden raz do mesiaca na tvrdom lôžku.

Okrem väzenia súd prikazuje odsúdeným zaplatiť náklady na chod uplynulého trestného konania a tiež náklady za preventívnu väzbu, od momentu ich zatknutia až po súdne

---

¹³⁹ Znamená to, že človek spal na posteli bez matrace a slamníku, len na holých doskách.

pojednávane. V prípade súrodencov Miroslava a Oldřicha Meda väzba trvala v rádoch mesiacov.

Miroslav Med strávil v takejto väzbe čas od 16.10.1948, od 7:30 ráno. Jeho brat, páter Oldřich Med strávil vo väzbe obdobie od 21.10.1948¹⁴⁰, od 16:00, až do skončenia súdu, ktorý sa konal 20.-21.1.1949 a podľa rozsudku bol jeho predpokladaný koniec o 19:00 hodine. V rozsudku sa nepíše, presne o ako veľkú sumu peňazí šlo, no keďže šlo o mesiac strávené vo väzbe, tak sa určite jednalo o výraznejšiu sumu peňazí, ktorú museli obaja ešte dlho splácať.

V nasledujúcich stránkach rozsudku súd pojednáva o zdôvodnení svojich rozsudkov nad celou skupinou, v ktorom na základe výpovedí popisuje pomerne podrobne priebeh a súvislosti údajných trestných činov, či prečinov.

Súd popisuje, ako Štěpánek a kol. usilovali o prevedenie mladých z ČSL do niektorých mládežníckych náboženských krúžkov a spoločenstiev, aby im predovšetkým zabránili vstúpiť do Československého zväzu mládeže. Tým sa mali snažiť o zmenu politických pomerov v republike. So zreteľom tohto cieľa mali konať odsúdení celý čas a podriaďovať tomu všetku svoju činnosť. Do tejto činnosti mali byť zapojení aj mnohí farári v širokom regióne, ktorí mali podľa vtedajšieho súdu úmyselne spolupracovať na týchto snahách o ilegálnu činnosť a tým zachovávať ideológiu bývalej, predfebruárovej a neobrodenej ČSL.

Súčasťou ich ilegálnej činnosti malo byť aj zbieranie bližšie nešpecifikovaných materiálov voči novým predstaveným ČSL za účelom neupresnených represíí voči nim, ale aj napríklad sprostredkovávanie úniku nepohodlným ľuďom pred spravodlivosťou za hranice vtedajšieho československého štátu. Za týmto a mnohými inými účelmi mal odsúdený Štěpánek zvolať do bytu k odsúdenej Beranovej stretnutie nepodpísaným listom.

Podľa slov súdu mali zúčastnení za úlohu oslovovať farárov s požiadavkami, aby sústreďovali mládež do spolkov. Krytí spolkami potom podľa súdu vykonávali ilegálnu činnosť a šírili predfebruárovú ideológiu Československej strany ľudovej. Z textu zápisu¹⁴¹ vyplýva, že súd určil ako hlavu celého údajného protištátneho sprisahania práve obvineného a odsúdeného Antonína Štěpánka.

---

¹⁴⁰ V skutočnosti bol vo väzbe už od 14.10.1948. Dôvodom termínu 16.10.1948 je dozaista nezrovnalosť v dokumentoch a komunikácii medzi jednotlivými zainteresovanými vyšetrovateľmi a súdom.

¹⁴¹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 27-34.

Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad p. O.M. a celou skupinou „Štěpánek a spol.“.

Súd ďalej vymenúva množstvo ďalšej ilegálnej trestnej činnosti, ktorú mala páchať táto odsúdená sprisahanecká náboženská skupina. Píše o udržiavaní kontaktov s ľuďmi, ktorí utiekli do zahraničia, o písaní listov tajným atramentom, o údajnom predávaní peňazi¹⁴² za túto činnosť a mnoho ďalšieho.

Pozorný čitateľ týchto materiálov z fondov Štátnej bezpečnosti neustále hľadá súvislosti a spojenie medzi jednotlivými obžalovanými a tiež hľadá spojitosť ich údajnej ilegálnej trestnej činnosti, ktorej sa mali dopustiť súrodenci Miroslav a Oldřich Medovci. Aj pri opakovanom čítaní materiálov a premýšľaní nad možnými spojitosťami človek prichádza k záveru, že tvrdenie Oldřicha Meda, že bol súdený a odsúdený s absolútne neznámymi ľuďmi v rámci cudzieho procesu je absolútne výstižné.

Takýto fakt poukazuje na zvrátenosť vtedajšieho komunistami ovládaného súdnictva a taktiež na absolútny nezáujem sudcov, štátnych zástupcov a vyšetrovateľov o spravodlivosť a plnenie základných elementárnych princípov, ktoré musí obsahovať každý súdny proces, aby si obžalovaný vypočul čím spravodlivejší rozsudok, predovšetkým však rozsudok za to či, ako a s kým v skutočnosti onen čin spáchal.

V už vyššie viac rás spomínanom zdôvodnení súdu, ktorý je súčasťou rozsudku nad touto údajne organizovanou skupinou, si ešte možno všimnúť, že súd sa vôbec nezaoberal súvislosťami a vzťahmi medzi jednotlivými účastníkmi a ich konaním. Zdôvodnenie rozsudku plynule prechádza z jedného prípadu do druhého, bez toho, aby akokoľvek oba prípady boli dané do súvislostí.

Keby sa zhrnie čin, za ktorý bol páter Oldřich Med a jeho brat Miroslav odsúdený, tak šlo v podstate za šírenie vyššie spomínaného letáčika „Katolíci buďte na stráži“. Súd popisuje postupnosť, ako sa letáčky šíрили od Medovcov ďalej. Podľa výpovede pátra Meda dostal niekedy v počiatkoch augusta menovaný páter približne štyridsať letáčikov „Katolíci buďte na stráži. Približne tridsať kusov z nich neskôr začiatkom septembra daroval podľa súdu jihlavskému kaplánovi Vlastimilovi Kofroňovi. Kaplán Kofroň dal osem až desať letáčikov pani Marii Beranovej, ktorá si ich prečítala a rozdávala ich ďalej. Od pani Beranovej letáčik dostal aj obžalovaný a napokon obžaloby oslobodený B. Janata. Tento si letáčik vzal, prečítal, vrátil ho podľa súdu pani Beranovej späť a spýtal sa jej od koho ten letáčik dostala.

---

¹⁴² Údajne malo ísť o sumu 18 000 KčS.

Pani Beranová vypovedala, že síce dostala letáčky od farára Kofroňa, ale že ich nikomu ďalej nerozdávala, pretože ich obsah podľa jej slov považovala za nevkusný. Svoje tvrdenie sa podľa súdneho protokolu snažila dokázať tým, že na dva letáčky napísala svoje osobné poznámky, na ktoré sa chcela farára Kofroňa neskôr spýtať. K účasti pána B. Janatu sa tiež vyjadrila pred súdom v tom zmysle, že k nemu nedrží takú dôveru, ako tomu bývalo skôr, pretože ostal v ČSL aj po februárových udalostiach.

Farár Kofroň vypovedal, že sa letáčky dostali k pani M. Beranovej vlastne nedopatrením.¹⁴³ Hovoril, že keď bol u pani Beranovej, že jej ich chcel predčítať, pretože podľa svojich slov v ich obsahu nevidel nič špatné. Vypovedal, že letáčky považoval za skutočné, uniknuté smernice, ako má byť v Československu pošpinená katolícka cirkev. V momente, keď sa chystal predčítať ich obsah pani Beranovej, tak mu mali spadnúť zo skrine na zem. Počas zbierania týchto materiálov však údajne pribehla do miestnosti posluhovačka, ktorá mu oznámila s veľkou naliehavosťou, že musí ísť okamžite zaopatrovať zomierajúceho. Súdu tvrdil, že rýchlo reflexívne zatvoril letáčky do knihy, ktorú podal v tom zhone pani Beranovej. Tá tu knižku odniesla. Na predčítanie a diskusiu o obsahu letáčikov údajne nedošlo, pretože odišiel na cestu za zomierajúcim.

Pred súdom ďalej farár Kofroň vypovedá, že letáčky ani v Mariánskej družine a ani nikomu inému nečítal a ani nerozdával. Čo sa kópie listu pána arcibiskupa k veci suspendovaného duchovného Plojhara týka, tak tie čítal v Mariánskej družine. Okrem tohto stretnutia však nikde inde. O autentickejši a pravosti listu pána arcibiskupa nemal farár Kofroň a naďalej stojac pred súdom ani nemá najmenších pochybností.

Zvyšné letáčky podľa výpovede Oldřicha Meda a súdu daroval páter svojmu bratovi Miroslavovi, aby ich šíril ďalej. Povedal mu ale, že ich nemá dávať každému koho stretne, ale len rozumným katolíkom, ktorí sú schopní pochopiť ich posolstvo a predovšetkým kontext.

Počas vypočúvania v súdnej sieni žiadny z obvinených nepoprel, že by nevidel letáčky alebo tiež nik neodmietal, že by sa časť obvinených nestretla v byte Marie Beranovej. V čítaní a šírení letáčikov nevidel žiadny z obvinených v svojej obhajobe rozvratnú trestnú činnosť. Taktiež stretnutie u pani Marie Beranovej sa podľa údajnej hlavy protištátneho sprisahania Štěpánka nekonalo ako nejaké ilegálne stretnutie, ale ako obyčajné stretnutie priateľov,

---

¹⁴³ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 32-33.
Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad Oldřichom Medom a celou skupinou „Štěpánek a spol.“.

ktorí sa stretli u svojej dobrej známej. Cieľom tohto priateľského stretnutia malo byť podľa výpovedí prediskutovanie situácie okolo budúcnosti veriacej katolíckej mládeže v regióne. Obvinení pred súdom vypovedali, že na toto stretnutie prichádzali s čistými úmyslami a hlbokým presvedčením, že nekonajú nič špatné. S rovnakým pocitom sa podľa svojich výpovedí napokon aj rozišli.¹⁴⁴

Bolo by naivné myslieť si, že na tento štýl argumentov bral takzvaný ľudovodemokratický súd zreteľ. Súd skonštatoval, že všetky tieto argumenty sú nedostačujúce a lživé a že sa mu ich podarilo usvedčujúcimi dôkazmi v plnej miere vyvrátiť.

Pri výsluchu kaplána Kofroňa podľa súdu vyšlo najavo, že zúčastnených obžalovaný Štěpánek vyzval, aby odchádzali z bytu pani Beranovej jednotlivo a taktiež, že listy na toto stretnutie boli nepodpísané. Obžaloba na základe tejto výpovedi konštatovala, že to sú okolnosti, ktoré potvrdzujú, že stretnutie malo ilegálny charakter, pretože na priateľské stretnutie sa nezve anonymne a tiež sa na ňom nevyzýva k individuálnym odchodom zúčastnených.

Obžalovaný B. Janata vo svojej výpovedi prezrádza, že s ním obžalovaný A. Štěpánek pred schôdkou hovoril. Podľa jeho výpovede mu spomínal, že plánuje ilegálne organizovať mládež v Mariánskych združeniach a iných náboženských spolkoch, aby bola činnosť dobre skrytá. Taktiež vypovedá, že cieľom tejto námahy má byť zachovanie starej, predfebruárovej ideológie ČSL.

V obžalobe a výpovediach pána J. Janáčka sa hovorí o tom, že spolupracoval v protištátnej činnosti s A. Štěpánkom, keď mu chcel (neúspešne) pomôcť s dorúčením ilegálnych materiálov pôvodom od emigrovaného doktora Chudoby do Brna. Bolo mu vyčítané, že po zatknutí pána A. Štěpánka v hľadaní adresáta spomínanej zásielky prestal a nič nenahlásil na políciu. Z toho dôvodu obžaloba vyvodzuje, že o ilegálnom obsahu balíčka vedel, preto dostal strach a stiahol sa.

Pozoruhodným až absurdným bodom¹⁴⁵ v konštatovaní súdu k nebezpečnosti počínania obžalovaných bolo nasledujúce paranoidné zdôvodnenie: „...*Pokud pak jde o otázku, zda tyto úklady skutečně spočívali v „násilné” změně ústavy, dává na tuto otázku kladnou odpověď již tá prostá úvaha, že za dnešního stavu by snahy emigrovavší a vnitřní reakce nemohli jinak*

---

¹⁴⁴ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1 . str. 27-34.

Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad Oldřichom Medom a celou skupinou „Štěpánek a spol.”.

¹⁴⁵ Tamtiež.

dosáhnouti svého cíle, než násilím. Jest však konečně známo, že emigrace, jmenovitě Dr. Chudoba shromažďují v zahraničí vojsko zřejmě k tomu účelu, aby jej použili k dosažení politického převratu v republice a že se paktují s vyloženými nepřáteli našeho lidové demokratického zřízení, kteří se nikterak netají tím, že jsou hotovi k použití všech prostředků k jeho zvrácení...”.

Týmto konštatovaním obviňuje súd historika, publicistu a bývalého poslanca za ČSL Dr. Bohdana Chudobu¹⁴⁶, ktorý utiekol po februárových udalostiach 1948 do zahraničia, najprv do Francúzska, neskôr do Ameriky, že v zahraničí organizuje proti Československu akési vojsko.

V celom zápise zo súdu sa nachádza ešte jeden odstavec, ktorý jasne poukazoval na to, že súdna moc je pevne v rukách komunistickej moci. Šlo o zdôvodnenie viny pána A. Štěpánka a kol., v ktorom sa nachádza celý odstavec, ktorý je akoby opísaný z niektorej príručky pre rozoznávanie protištátnych/protisocialistických živlov.¹⁴⁷

Vo vzťahu k obvinenému a odsúdenému pánovi Antonínovi Štěpánkovi a celej súdnej skupine súd konštatuje nasledujúce: „...*Obžalovaný jest člověk inteligentní a zkušený politik. Jistě tedy videl a musel si uvědomiti, že v celém světě je postupu mohutné lidové, socialistické hnutí, které nelze zadržeti a které proniká ve všech státech světa. Výraz tohto postupu k socialismu jest dán po stránce státoprávní v našem státě lidovědemokratickou formou státní, neboť také naše národy nastoupili cestu k socialismu po květnové revoluci 1945 a po únoru 1948, kdy po odstranění reakčních sil, brzdících tento vývoj, byla cesta k socialismu uvolněna. K němu spějí milovými kroky. Řada osob, jednak těch, jejichž osobní pohodlí se tato změna dotýka, jednak těch, kteří byli těmito osobami svedeny, se však snaží naši nastoupenou cestu překaziti a naši lidovou demokracii zvrátiti. Někteří přicházejí k tomuto cíli do zahraničí, spojují se tam s našimi odvěkými nepřáteli a snaží se všemi možnými prostředky, aby v národě získali půdu a naši lidovou demokracii zvrátiti. Do této situace a těchto poměrů, jejichž si obžalovaný jak řečeno, musel býti vědom, musíme zařaditi jednání Štěpánkovo...”*, „...*pokud se mluvilo o mládeži, nebyla to nějaká starost o ní a její náboženský vývoj, nýbrž snaha zneužití mládeže ilegálně organisované v náboženských spolcích, ke změně politických poměrů u nás...”*,”

¹⁴⁶ Bohdan Chudoba (*21.11.1909 +2.1.1982), historik, publicista, poslanec za ČSL, vysokoškolský profesor. [on-line] < <http://www.csds.cz/cs/g6/219-DS.html> > (26.6. 2022).

[on-line] < <https://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=286&id=1750> > (26.6. 2022).

¹⁴⁷ Archív bezpečnostných zložíek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 27-34., str. 6-7. rozsudku. *Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad Oldřichom Medom a celou skupinou.*

„...obžalovaný (A. Štěpánek pozn. aut.) dále vypověděl, že nechtěl připustiti, aby mládež vstoupila do SČM, chteje tak zabrániti, aby nebyla získána pro kladnou práci pro republiku. Byl si dobře vědom toho, že jednání jeho i jeho společníků jest trestné, a proto hovořili o tom, jak by se dalo zaříditi organisování tajných přechodů hranic, při čemž se Štěpánek jak doznal, i nabídl, že tajné přechody hranic i zprostředkuje, maje v úmyslu využití svých známostí s rakouským šlechticem Piattim. K tomu například některé kroky, například cestu do Úval za S. Slunským-podnikl.“

Vyššie citované úseky z protokolu o zdôvodnení viny obvinených v procese a ostatné vyššie a nižšie spomínané okolnosti a priebeh procesu, dávajú jednoznačne najavo, že proces, v ktorom bol odsúdený aj páter Oldřich Med, bol jedným z takzvaných vykonštruovaných, politicky motivovaných procesov. Pre tento druh politicky motivovaných súdnych procesov sa vžil v historiografii 20. storočia názov monster proces. V takomto vykonštruovanom procese nebolo ani tak dôležité to, čo obvinený vykonal, ba dokonca ani či niečo vykonal. Súd dostal z vyšších miest jednoduchú úlohu a síce odsúdiť obvinených. Svoju úlohu teda vykonal a obvinených podľa plánu odsúdil.

V prípade popisovaného procesu súd odsúdil v jednom procese rôznych, navzájom sa nepoznajúcich a nespolupracujúcich ľudí, ako jednu zločineckú, protištátne orientovanú skupinu. Stalo sa tak bez ohľadu na absenciu akejkoľvek interakcie medzi jednotlivými obžalovanými v čase konania predmetného činu. Takto spojené procesy vydával súd za jedno veľké protištátne sprisahanie, ktoré pramení kdesi z pomýlenej, neobrodenej katolíckej cirkvi, ktorá sa zuby nechty bráni novej dobe, novým poriadkom pod vedúcou úlohou novej, tzv. ľudovodemokratickej, komunistickej moci.

5.3 Čriepky spomienok zo súdneho pojednávania

Vo svojej autobiografii¹⁴⁸ spomína páter Oldřich na slová svojho de jure obhajcu, ktorý mu bol pridelený. Tento mu povedal pred vynesením rozsudku niečo v tom zmysle, že rozsudky už boli prinesené pred súdom z Brna, čiže inými slovami je celé pojednávanie len potrebnou formalitou.

Okrem tejto spomienky si otec Med spomína, že pred súdom zazneli z úst jeho obhajcu argumenty v štýle, že súd má prihliadnuť k tomu, že otec Oldřich vyrástol v prostredí, kde sa mu nedostávalo potrebného svetového rozhľadu, voči čomu dotyčný okamžite protestoval. Pridelený zákonný zástupca bol až tak nepotrebnou až zbytočnou postavičkou pri celom vopred nalainjkovanom súde, že páter Med úplne zabudol na jeho meno, pričom na mená väčšiny ostatných zainteresovaných si dokázal pri písaní svojich pamätí spomenúť.

Počas vypočúvania pred súdom sa stalo ešte niekoľko pozoruhodných vecí, na ktoré páter Med vo svojich spomienkach spomína. Tieto sa dajú nájsť aj v dochovaných dokumentoch v Archíve bezpečnostných zložiek. Príkladom je, že hneď v úvode pojednávania bola zrušená obžaloba proti bratom Medovým vo veci šírenia vyjadrenia otca arcibiskupa ku kauze Jozefa Plojgara. V tomto bode žiadal páter Med súd o predvedenie autora textu, samotného pána arcibiskupa, ako svedka. Po vznesení tohto požiadavku súd rozhodol o stiahnutí tejto časti žaloby.

Ďalším pozoruhodným bodom, ktorý je v Medových spomienkach a tiež v dochovaných dokumentoch zo súdu k dispozícii, sú početné listy rodičov chovancov z Fryštáckeho ústavu.¹⁴⁹ V prílohe ŠTB zo dňa 6.1.1949 z oblastnej správy v Jihlave sa udáva menný zoznam pisateľov s ich adresami a príchodom listu do väznice. Pisateľov bolo dvadsaťštyri a svoje listy posielali do väznice v čase Vianoc 1948.

Vo svojich listoch vydávajú rodičia chovancov svedectvo o tom, že páter Med nie je politicky činný, že zasvätil svoj život mladým a že je príkladom obetavého a vzorného kňaza. Okrem toho dali týmito listami najavo zaiste aj svoju vd'ačnosť, neohrozenosť, nebojácnosť, keďže preveľmi riskovali so svojim vlastným životom

---

¹⁴⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 51-52. Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁴⁹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 29. Listy rodičov fryštáckych chovancov, zoznam.

a pracovným umiestnením a tiež so životmi, štúdiami a kariérami svojich ratolestí. Muselo im byť zrejmé, že všadeprítomná ruka Štátnej bezpečnosti si ich listy nájde a použije v ich neprospech v dobe, keď ich to bude najviac bolieť. Napriek tomu dostali svojmu svedomiu a postavili sa na stranu pravdy.

V spomínanej prílohe zo dňa 6.1.1949 sa za zoznamom pisateľov listov píše, že všetky listy rodičov sú očividne písané podľa jednotného mustru: „Mám svého syna na vychovaní v Salesiánskom ústavu ve Fryštáku,, a pokračujú,, ředitel při rozmluvě s námi prohlásil: Naše politika je Don Bosco a Otčenáš. Rovněž se v dopisech zdůrazňuje, že ředitel učil své chovance k úcte k představitelům státu.” Ako dôkaz boli priložené k materiálom súdu tri takto údajne náhodne vybrané a podľa údajného spoločného mustru vytvorené listy rodičov adresované väznicom, v ktorej bol pred súdom väznený páter Oldřich Med.

Z vyššie popísaného podľa pracovníkov štátnej bezpečnosti vyplýva to, že na základe rovnakého znenia dopisov a tiež takmer totožnej doby, kedy listy boli adresátovi odoslané sa dá usudzovať, že ide o širokú a organizovanú skupinu ľudí, ktorá je organizovaná z ústredia v saleziánskom ústave vo Fryštáku. Podľa pokynov saleziánov mali títo jednotlivci vypracovať totožné listy obhajujúceho pátra Oldřicha a hromadne ich intervenovanie aj odoslať.

Páter Oldřich spomína, že v momente, keď sa začali predčítať súdu niektoré z listov od rodičov jeho chovancov, tak naraz prepukol v křčovitý plač. Oporou mu v tejto dojemnej situácii bol jeho brat Miroslav, ktorý s ním sedel v lavici obžalovaných, ktorý ho začal utešovať.¹⁵⁰

Poslednou, nemenej dojímavou situáciou spoza dverí súdnej siene v tomto procese bolo zodpovedanie otázky obvineného Oldřicha Meda súdu, akože je možné, že je súdený za útoky proti štátu, keď obžaloba tvrdí, že svojim letáčikom mal útočiť iba na jednu stranu tzv. národnej fronty, ktorá sa ale oficiálne skladá z viacerých strán. Hovoril, že predsa keď by mal útočiť na jednu zo strán vládnuvich v jeho domovine, tak neútočí proti štátu, ale proti jednej z viacerých vládnuvich strán.

---

¹⁵⁰ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 51-52. Na vyžiadanie u autora práce.

Odpoveďou na jeho otázku mu bolo konštatovanie, že súd sa rozhoduje na základe „nového právneho cítenia“¹⁵¹. Poznámka o tejto odpovedi, podobne ako mnohé iné odpovede na svoju obhajobu, ktoré spomína otec Med vo svojich spomienkach neboli ani v krátkych zmienkach zanesené do žiadnych protokolov o priebehu súdu, prípadne ani nijak písomne zohľadnené v zdôvodnení rozsudku.

Odôvodnenie súdu, že koná svoje rozsudky podľa „nového právneho cítenia“ znamenalo v živote pátra Oldřicha jeden z dôležitých momentov. Odkaz na toto zdôvodnenie možno nájsť v množstve neskorších listov, niekedy dokonca aj úradnej povahy, ako prejav vzdoru a akejsi osobnej odvahy. Taktiež sa k tomuto vyjadreniu sudcu neraz vracia vo svojej autobiografii.

---

¹⁵¹ Tamtiež. Vo vyššie spomínanom súdnom protokole túto otázku vyslúchaného Oldřicha Meda a odpoveď súdu nenájdem.

5.4 Páter Oldřich Med a jeho korespondencia vo väzení

V pozostalosti pátra Oldřicha Meda sa do dnešných dní zachovalo niekoľko listov, ktoré mu boli adresované v čase jeho väznenia vo Väznici krajského súdu Jihlava. Ide o niekoľko listov od ľudí z okruhu saleziánskeho domu vo Fryštáku. Okrem listov čisto informatívnych, čo je v dome nové a ako sa pisateľ má sa nachádza v archíve Saleziánskej provincie Praha Kobylice ešte aj niekoľko listov, ktoré prišli väznenému vo Vianočnom období.¹⁵² Tieto listy nemajú ani tak strohý informatívny charakter, ako skôr, že ide o priateľské a neraz až veľmi emotívne vyjadrenie žiaľu nad tým, že dotýčným nie je umožnené stretnúť sa spolu osobne a popriať si zoči v oči potriasajúc pravicami požehnané Vianočné sviatky.

V liste zo dňa 19.12.1948¹⁵³ od nečitateľne podpísaného pisateľa sa píše, že páter teraz v tomto živote trpí, aby mu to prinieslo ovocie v živote v nebi. Pisateľ, podľa chlapčenského písma možno usudzovať, že niektorý z chovancov svojho väzneného pátra povzbudzuje slovami sv. Petra apoštola, aby zotrval verne vo svojom údele. Zo spomenutého listu možno vycítiť hlboký obdiv pisateľa k pátrovi Oldřichovi. V ťažkých okamihoch väznenia boli tieto hlboké riadky väznenému zaiste opakovane neraz veľkou vzpruhou a posilnením dodávajúcim mu odvalu. Nehovoriac už ani o tom, že nadchádzajúce Vianoce vo väzení museli byť pre kňaza bez možnosti slúžiť svätú omšu veľmi trýznivé.

V inom liste¹⁵⁴ bez datovania, no priloženom v obálke s listami z roku 1948, od chovanca chlapčenského ústavu vo Fryštáku Vojtěcha Holečka sa píše, že by chcel pisateľ zmierniť svojimi riadkami opustenosť pátra Meda, predovšetkým v nadchádzajúcich dňoch Vianoc. Z napísaného je možno cítiť obavy o budúcnosť adresáta, rovnako ako aj vyjadrenie nádeje, že aktuálne väznenie jedného dňa skončí a otec Med sa bude môcť vrátiť medzi svojich.

Podobne list od novica Aloisa Tomeka¹⁵⁵ musel byť väznenému pátrovi zaiste nemalou oporou vo chvíľach najťažších. Pisateľ v liste nazýva väzneného pátra svojim veľkým vzorom a príkladom. Taktiež ho informuje o tom, ako sa mu vedie v noviciáte a v neposlednom rade prosí o modlitby a obeť „aspoň hodiny jeho utrpenia“ za neho a jeho saleziánske povolanie.

---

¹⁵² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List Oldřichovi Medovi do väzenia od fryštáckych chlapcov*.

¹⁵³ Tamtiež, *List zo dňa 19.12.1948, niektorý chovanec píše Oldřichovi Medovi do väzenia*.

¹⁵⁴ Tamtiež, *List od chovanca Vojtěcha Holečka Oldřichovi Medovi do väzenia*.

¹⁵⁵ Tamtiež, *List z decembra 1948 novica Aloisa Tomeka Oldřichovi Medovi do väzenia*.

Svoje rozhodnutie stať sa saleziánom zdôvodňuje väznenému pátrovi Medovi túžbou po spásе svojej duše a duší opustenej mládeže.

Z posledného listu, ktorému v tejto podkapitole venujem pozornosť je presným dátumom nedatovaný list¹⁵⁶ od Karla Petráša, neskôr saleziána a kňaza. V úvode listu sa píše, ako veľmi sa modlí a čo obetuje pisateľ za skoré prepustenie pátra Meda na slobodu, k jeho chlapcom, ku ktorým patrí. Toto typické saleziánske slovné spojenie sa v liste vyskytuje viac ráz. Okrem priania skoréj slobody a očakávania čím skoršieho ďalšieho stretnutia pisateľ väzneného povzbudzuje úryvkami z Biblie, kde odkazuje na verše o blahoslavenstvách.¹⁵⁷ Pisateľ má zaiste na mysli predovšetkým stať, v ktorej sa hovorí o tom, že sú blahoslavenými všetci, ktorí sú prenasledovaní za svoju vieru. V zamyslení sa nad aktuálnym utrpením otca Oldřicha, Alois Petráš predpovedá, že keď bude prepustený na slobodu, že sa vráti medzi svojich ako svätec. Vyššie spomenutá morálna podpora zaiste prispela k tomu, aby svoje väznenie páter Med ľahšie ustál. Nasledujúce riadky približujú situáciu, kedy mal byť na návšteve vo väzení sám pán inšpektor Ignác Stuchlý, ktorý mal vidieť počas vychádzky pátra Meda. Šlo vo svojej podstate o rýchlu návštevu a obaja spolu nesmeli hovoriť.

V závere sa píše o aktuálne prebiehajúcom programe v ústave. Okrem iného spomína pisateľ novú pred Vianocami a plnenie predsavzatí chlapcov o konaní dobrých skutkov v ústave a aj mimo jeho hraníc.

---

¹⁵⁶ Tamtiež, *List budúceho saleziána, kňaza Karla Petráša (*1931 †2020) väznenému Oldřichovi Medovi*.

¹⁵⁷ Biblia, Mt. Kapitola 5, verš 3-12. [on-line] < <https://www.bible.com/sk/bible/464/MAT.5.SEBDT> > (17.7. 2022).

5.5 Páter Oldřich Med a pobyt vo väzení

Listy pátra Meda z obdobia jeho väznenia sa nám vo svojej podstate takmer nedochovali. Čo sa však do dnešných dní dochovalo, to sú pátrove spomienky¹⁵⁸ na obdobie strávené vo väzení a taktiež niekoľko materiálov, okrem iného od Štátnej bezpečnosti, ktoré sú uchovávané v Archíve bezpečnostných zložiek v Prahe.

Po rozsudku a následnom nástupe do Väznice krajského súdu Jihlava sa ocitol páter Med v cele s Jozefom Kodetom. Obaja si dobre porozumeli, modlili sa spolu a veľa sa rozprávali o svojich životoch, rodinách, náboženstve a podobne. Boli v cele, v ktorej bolo až tak chladno, že sa v nej na stenách tvoril ľad. O slušných hygienických podmienkach tiež nemožno ani hovoriť. Blchy, špina a rôzne choroby neboli podľa spomienok otca Meda vôbec ničím výnimočným. Po čase boli obaja presťahovaní do takzvanej transportnej cely. Ako sa ukázalo, nestalo sa tak z dôvodu plánovaného transportu, ako skôr z dôvodu nedostatku miesta a neustáleho prísunu nových väzňov, pretože mašinéria zatýkania nepriateľov režimu bežala na plné obrátky. V novej cele sa stretli obaja odsúdení súrodenci, Oldřich a Miroslav Medovci. Väčšinu času trávili obaja súrodenci spolu v cele vo dvojici, len občas k nim na pár dní akoby odložili niekoho ďalšieho.

Postupne začal otec Oldřich pracovať vo väzenskej kuchyni, kam sa prihlásil ako pracovník aj jihlavský páter Vlastimil Kofroň, s ktorým boli spolu odsúdení za šírenie protirežimových letáčikov. V spomienkach sa uvádza, že kuchyňa bolo miesto, z ktorého mal človek najväčší prehľad o tom, čo je (nie len) vo väznici nové, a to napriek tomu, že pri výdajoch stravy mali väzni zakázané zhovárať sa. Páter Med spomína, že ich dozorcovia v kuchyni potrebovali, tak sa k nim chovali slušne. Udačov medzi sebou tento kuchynský „personál“ nemal, čo mu zjednodušilo pobyt za mrežami.

Jedna spomienka pátra Meda na prácu v kuchyni hovorí o šibenici, ktorá bola rozložená pri kuchynských dverách. Vo väzení sa nachádzal istý väzeň, na smrť odsúdený Kostan. Bol členom Gestapa, no z dôvodu nejakej pomoci rodinne prezidenta Beneša bolo vykonanie rozsudku neustále odkladané. Otec Med s týmto človekom nadviazal kontakt a okrem ľudského prístupu k nemu mu poskytol aj duchovnú útechu a napokon časom aj odpustenie vo sviatosti zmierenia. Ešte počas pobytu Oldřicha Meda vo väzení bol tomuto odsúdenému zmiernený jeho trest z trestu smrti obesením na trest doživotného žalárovania.

---

¹⁵⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 52-55. Na vyžiadanie u autora práce.

Čo sa duchovného života týkalo, bolo následkom určitých zamotaných medziľudských vzťahov a nedorozumení to, že sa stal páter Med duchovným správcom väzenia. Ako píše, hneď ako mu prišiel rozkaz miesto premonštrátov celebrovat' väzenské omše vedel, že ide o omyl, no rozkaz je predsa rozkaz a ako kňaz sa rozhodne takémuto rozkazu nebránil. Občas s ním omšu odslúžil aj páter Kofroň, ktorý svojho času vysoko postaveným väzňom prezradil, že je páter Med súčasťou poradnej rady biskupa. Od tej doby už mu všetci nepovedali ináč, než „pane rado” alebo „Herr Rath”. Bola to skutočne senzácia, že mal duchovnú správu väznice viesť väzeň. Okrem nedeľňajších bohoslužieb, ktoré boli preplnené a ktoré navštevovali údajne snád' všetci väzni, slúžil páter Med ešte sväté omše a vysluhoval spovede ilegálne v šatni¹⁵⁹. Potreby pre tieto tajné bohoslužby sa darilo pašovať do väznice cez vrátnicu. Vo svojich spomienkach popisuje niekoľko konverzií ku katolicizmu vo väzení a taktiež príbehy ozajstných zločincov, ktorým dopomohol k sviatosti zmierenia a obráteniu.

Krátko pred vypršaním trestu odňatia slobody sa o väzneného Oldřicha Meda začala znova zaujímať Štátna bezpečnosť. Dňa 8.8.1948 píše Krajské veliteľstvo štátnej bezpečnosti v Jihlave Väznici krajského súdu v Jihlave žiadosť¹⁶⁰, v ktorej sa zaujíma, či bol odsúdený Oldřich Med už prepustený. Ak nie, tak sa zaujímajú, kedy má tak nastať.

Do väznice dorazil dotaz vzápätí a tá už druhý deň, dňa 9.8.1949¹⁶¹ Štátnej bezpečnosti odpovedala, že si dotýčny ešte odpykáva svoj trest. Nasledujúcim dokumentom¹⁶² zo dňa 12.8.1949 žiadala Štátna bezpečnosť v Jihlave o výsluch väzneného. K žiadosti bol priložený aj zoznam otázok, ktoré majú počas výsluchu zaznieť.

V žiadosti sa píše, že mal byť väznený prepustený na slobodu dňa 21.9.1949. Z toho dôvodu je kladený mimoriadny dôraz, aby bolo vypočúvanie vykonané ešte pred týmto dátumom. V odôvodnení predložených otázok sa píše, že sa má výsluch uberať smerom k takzvaným jocistickým hnutiam, ktoré mali úzko spolupracovať s Katolíckou akciou, neskôr byť jej významnými členmi vo všetkých kútoch sveta. Cieľom týchto organizácií združujúcich mládež bolo predovšetkým združovanie a správna výchova katolíckej robotníckej mládeže. Keďže bol páter Med do doby väznenia veľmi aktívnym saleziánom,

---

¹⁵⁹ Zvesť o tomto počínaní sa dostala až do ženskej sekcie väznice. Pre ženy zorganizoval spovedanie páter Med inkognito tiež a to cez niektoré pracovné, ktoré oddeľovali mužskú a ženskú časť väzenia.

¹⁶⁰ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 29. Štátna bezpečnosť sa znova zaujíma o Oldřicha Meda krátko pred koncom jeho väznenia.

¹⁶¹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 80. Väznica odpovedá, že má byť 21.8.1949.

¹⁶² Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 30. Žiadosť a pokyny k výsluchu pred prepustením Oldřicha Meda.

tak Štátna bezpečnosť prejavila svoje obavy, že po jeho prepustení bude s ilegálnymi bunkami jocistického hnutia v Československu nadväzovať kontakty. Z celkového vyznenia žiadosti možno vyčítať, že o tejto organizácii a jej činnosti pisateľ, daný príslušník Štátnej bezpečnosti, nemal prílišného povedomia, ale že iba plnil rozkaz niekoho iného.

Otázky, ktoré boli pri následnom výsluchu pátrovi Medovi položené, boli vypracované do nasledujúcich bodov.

V úvode výsluchu sa pátra Oldřicha mali spýtať či je mu známe jocistické hnutie vo svete. Ďalšie otázky sa odvíjajú od kladnej odpovede na túto otázku a vyžadujú veľmi konkrétne odpovede. V bode dva mala byť pátrovi Medovi položená otázka, kto je vedúcim predstaviteľom takzvanej „Novej pracujúcej mládeže“, ktorá mala byť v Československu po vzore belgického hnutia jocistov ilegálnou katolíckou konkurentkou komunistickou mocou ovládanému „Československému zväzu mládeže“¹⁶³.

Ďalším zastavením výsluchu mali byť podľa žiadosti Štátnej bezpečnosti informácie o fungovaní takého hnutia v Československu. Výslovne mal byť páter Oldřich konfrontovaný s otázkami, ktoré by vyšetrovateľom prezradili štruktúru organizácie. K výsluchu boli vypracované otázky ako napríklad, kde sa nachádza ústredný výbor, prípadne generálny sekretariát tejto organizácie, ako vyzerá krajská, okresná štruktúra, ako fungujú jednotlivé bunky organizácie, družiny, ako sú veľké a kde sú ich sídla- vrátane presných adries, atď... Okrem organizačných štruktúr v hrubých obrysoch sa mali vypočúvajúci zaujímať aj to to, kto sú predstavitelia jednotlivých buniek a družín, vrátane presných adries, dátumov a iných osobných informácií, ktoré mohli viesť k zadržaniu menovaných.

Súčasťou vypočúvania mali byť aj otázky, ktoré by ukázali na aktívnejších členov organizácie, ktorí by postupne mohli priviesť Štátnu bezpečnosť k odkrytiu celých štruktúr hnutia. S vyššie menovaným súvisí aj záujem Štátnej bezpečnosti o to, ako prebieha do hnutia nábor a aké metódy využíva hnutie k prieniku medzi pracujúcu mládež.

V záverečných bodoch k výsluchu žiada Štátna bezpečnosť vypočúvajúceho, aby pri vypočúvaní väzneného zistil informácie, ktoré by ukázali na súčinnosť diecéz, vikariátov a pod. s ilegálnym mládežníckym hnutím. Okrem otázok sa ako posledný bod uvádza návrh pre otca Meda, v ktorom mu Štátna bezpečnosť navrhuje spoluprácu formou

---

¹⁶³ Komunistami roku 1949 vytvorené hnutie, ktoré si kládlo za cieľ vychovávať mládež v duchu komunistických ideálov. Každá iná organizácia, ktorá presadzovala vychovávanie mládeže v duchu iných ideálov bola neprípustná, zakázaná a prenasledovaná.

takzvaného „agentúrneho zaviazania“, čo nie je nič iné, ako návrh na spoluprácu formou informovania o aktivitách z jeho okolia.

Predstava, že väzeň a kňaz v posledných dňoch pred vypršaním trestu slobodne pristúpi na spoluprácu so systémom, ktorý ho do väzenia vo vykonštruovanom procese poslal, je prinajmenšom úsmevná. Bolo taktiež jasné, že v momente, keď by povedal informácie o akejkoľvek ďalšej, z pohľadu režimu ilegálnej činnosti, že by mohol byť vzápätí opäť vlečený po súdoch a väznený. Taktiež samotný fakt, že sa takto predstavitelia Štátnej bezpečnosti domnievali, že po necelom roku vo väzení urobia z do tej doby mimoriadne aktívneho kňaza akéhosi poslušného prisluhovača režimu ukazuje na silné nepochopenie a neadekvátny odhad schopností a náboženského presvedčenia štátom prenasledovaných duchovných.

Z pamätí otca Oldřicha¹⁶⁴ sa dozvedáme, že výsluch v závere jeho väznenia zo strany Štátnej bezpečnosti skutočne prebehol. Nič bližšie k obsahu výsluchu sa v jeho autobiografii nespomína. V Archíve bezpečnostných zložíek sa nám do dnešných dní zachovala protokolárna výpoveď z tohto výsluchu.¹⁶⁵ Už na prvý pohľad podľa štruktúry je čitateľovi jasné, že sa vypočúvajúci sa snažili držať predpísaného mustru vypočúvania, ktorý im prišiel v spomínanej žiadosti. Téma výsluchu sa však často stáčala k témam iným, z ringu domácej československej alebo svetovej politiky.

Oldřich Med sa počas vypočúvania zaiste držal svojej definície pravdy a klamstva, ku ktorému dospel už počas jeho vyšetrovania počas procesu- a síce, že nie je klamstvom to, keď sa odoprie pravda tomu, kto ju nemá právo vedieť, lebo by prenasledoval nevinného. Vo jeho výpovedi sa nenachádzajú nijaké konkrétne informácie, mená, adresy a ani nič, čo by mohlo poslúžiť štátnym orgánom k prenasledovaní do veci zapojených ľudí.

Na otázku, či pozná jocistické hnutie odpovedal pri výsluchu, že áno. Svoje áno doplnil podrobným vysvetlením, základných myšlienok hnutia a tiež viaceré dôvody neprijatia predstavených hnutia vyšším klérom v Československu. Hovoril, že hnutie stojí na laikoch, pričom vyšší klérus videl problém v tom, že laické hnutia, ktoré nevedie cirkevná autorita môže zísť takpovediac z cesty. Podľa jeho tvrdení v hraniciach Československa pôsobilo svojho času množstvo iných organizácií a hnutí, ktoré mali pevnejšie ukotvenie medzi

---

¹⁶⁴ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 54. Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁶⁵ Archív bezpečnostných zložíek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 31-32. *Protokolárna výpoveď Oldřicha Meda zo dňa 14.8.1949.*

katolíckymi veriacimi a ich mládežou. Napriek tomu sa však formovali u nás údajne centrá tohto hnutia, predovšetkým vo väčších priemyselných mestách. Nič konkrétne vypočúvajúcim páter Oldřich teda neprezradil.

Na otázku, aký je jeho osobný postoj s ideami tohto hnutia vypovedal, že sám je saleziánom a rehoľníkom, čo znamená, že je nadšený takouto iniciatívou v cirkvi. V prípade schválenia a podpory hnutia tohto typu vyšším klérom by s pôsobením hnutia v Československu súhlasil. Tvrdiť počas výsluchu pred zástupcami Štátnej bezpečnosti, že je takouto iniciatívou páter Med nadšený ukazuje okrem hlbokého presvedčenia aj skutočne veľkú dávku odvahy.

Súčasťou protokolu je aj popis názorového sporu medzi vypočúvaným a vypočúvajúcim ohľadom budúcnosti cirkvi v Československu, ohľadom zabaveného cirkevného majetku. Páni sa preli tiež o správnosť krokov a postojov, ktoré vtedajšia štátna moc voči cirkvi udržiavala. Veľkou témou boli tiež kroky štátu a jeho úradníkov, ktoré často úmyselne znemožňovali vyučovanie náboženstva pre deti a predovšetkým mládež nad štrnásť rokov života.

Počas výsluchu prišla dokonca reč aj na jednu tému medzinárodnú a síce vzťahy vtedajšieho komunistickou mocou ovládaného Československa so Svätým stolcom a postoje Vatikánu k fašizmu, nacizmu a komunizmu. Vypočúvajúcí obviňoval pápeža z tolerancie nacistických a fašistických ideológií, čím podľa neho tieto režimy schvaľoval/ ticho s nimi súhlasil. Na toto tvrdenie mu začal Oldřich Med oponovať. Spomínal napríklad v čase okupácie, ako sa ilegálne dostávali do Čiech pápežské pastierske listy, ktoré odsudzovali zločinné jednanie vtedajšej moci, podobne tiež obviňuje dobové komunistické médiá, že o tom mlčia a šíria pusté lži o cirkvi, pápežovi, duchovných, atď.

Počas čítania tohto, ale aj niektorých iných protokolov je možno vnímať veľkú nezlomnosť a odhodlanie, ktorými svojho času stále ešte väznený páter Med oplýval. Od začiatku procesu až do posledných dní väznenia možno badať, že sa k celému daniu stavia čelom a s odhodlaním bojovníka. V jeho výpovediach sa dajú nájsť úspešné snahy o to, zachovať si čisté svedomie pred ľuďmi aj pred Bohom, nikoho nezradiť a postaviť sa na stranu spravodlivosti, nech to stojí, čo to stojí. Táto konštantnosť v postojoch, názoroch a dokonca aj vo vyjadreniach pri výsluchu po desaťmesačnom nespravodlivom väznení poukazuje na pevnosť jeho viery a nezlomnosť osobnosti a jej charakteru.

Vypočúvajúci doslova¹⁶⁶ v protokole o prebehnutom výsluchu konštatuje, že: „Z celého rozhovoru bylo zřejmé, že Med nenávidí vše, co jen trochu souvisí s lidovou demokracií a socialismem, je naprosto oddaným služebníkem Vatikánu a nehodlá se nikdy nechat přesvědčit o pokroku. Jeho plán je do budoucna závislý na stanovisku jeho představeného, s nímž se sejde dne 28.8.1949. Sám hodlá odejít do určeného mu kláštera a věnovat se dalšímu studiu.“. V protokole výsluchu nie je ani malá zmienka o tom, že by Oldřichovi Medovi bola ponúknutá spolupráca, ako tomu bolo v inštruktážnych otázkach, ktoré vypočúvajúci dostal. Na základe rozhovoru mu bolo dozaista jasné, že toho času ešte väzeň Med nie je jeden z tých, ktorý by na niečo také pristúpili. Tento fakt je ukážkovo zhrnutý v samotnom závere protokolu poslednou vetou: „Rozhodně nelze s určitostí počítat s jeho získáním.“.

V závere protokolu sa dozvedáme, že prostredníkom medzi Štátnou bezpečnosťou a Oldřichom Medom bude v Jihlave jeho brat Miroslav Med, ktorý Štátnej bezpečnosti nahlási Oldřichové nové bydlisko a zároveň pôsobisko, hneď ako to bude na základe rozhodnutia predstaveného Ignáca Stuchlého známe.

Okrem vyššie spomínaného protokolu, ktorý bol internou záležitosťou Štátnej bezpečnosti s označením tajné, sa nám do dnešnej doby zachoval aj protokol z vypočúvania, ktorý podpísal po výsluchu páter Oldřich Med.¹⁶⁷ Vo svojej podstate hovorí tento protokol len o úvodnej časti výsluchu a síce, o tom, že páter Med vie čo je jocistické hnutie, nie je jeho členom a tiež že nikoho, kto by bol aktívne činný v tomto hnutí nepozná.

Výsluch väzneného Oldřicha Meda sa uskutočnil dňa 14.8.1949, pričom z väzby bol prepustený na slobodu vzápätí dňa 21.8.1949. Na svoj odchod z väzby spomína¹⁶⁸ vo svojej autobiografii tak, ako keby zradil spoluväzňov, pretože cítil, že ho potrebovali a videl, že za tie mesiace, čo bol medzi nimi mnohým pomohol k zmiereniu sa so sebou, so svetom a v neposlednom rade k zmiereniu sa s Bohom a k usporiadaniu si ich životov.

---

¹⁶⁶ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 32.

¹⁶⁷ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 81.

Okresaný protokol z výsluchu, ktorý po výsluchu podpísal Oldřich Med.

¹⁶⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 55. Na vyžiadanie u autora práce.

6. „Akcia K” a internácia

6.1 V predvečer „Akcie K”

Po prepustení z desaťmesačného väzenia viedli prvé kroky¹⁶⁹ pátra Oldřicha Meda k jeho ovdovelej matke, ktorá bývala v Jihlave. Pri matke pobudol niekoľko málo dní, po ktorých sa vybral naspäť do Fryštáku, svojho pôvodného pôsobiska. Za necelý rok, kedy bol mimo ústavu sa udiali v dome mnohé personálne zmeny, vrátane toho, že štát rozpustil všetky cirkevné školy, vrátane fryštáckeho domu.

Po krátkom čase, než sa takpovediac zorientoval v novej situácii v spoločnosti a ráde, bol páter Med odvelený do nového pôsobiska v Hodoňoviciach. Okrem viacerých iných povinností, sa mal zamerať na starostlivosť a správne vedenie saleziánskej budúcnosti, novicov. Novici sem boli presťahovaní v čase rušenia fryštáckeho chlapčenského ústavu. Ani v Hodoňoviciach však saleziánske dielo nezostávalo dlho bez povšimnutia. Dňa 15.3.1950, v deň výročia vytvorenia nacistami zriadeného Protektorátu Čechy a Morava, sa komunistická štátna moc rozhodla, že do ústavu dajú dvoch zmocnencov s prístupom všade a ku všetkým materiálom. Pozícia dvoch nových zmocnencov veľmi nápadne pripomína takzvaných „beráterov”, inak povedané poradcov z časov okupácie.

Vo svojej autobiografii¹⁷⁰ otec Oldřich približuje, že približne mesiac pred násilným vtrhnutím do kláštorov a následnou internáciou rehoľníkov, ktorá vstúpila do dejín pod pojmom „Akcia K”, naznačil jeden zo zmocnencov to, čo sa na chystá. V spomienkach Oldřicha Meda sa píše, že: „*Tehdy mu uklouzla záhadná věta: „Co byste tomu řekl, kdybychom za měsíc přišli znovu, ale jinak?“ Nechtěl jsem vysvětlení, ale připadlo mi to, jako by mi chtěl něco naznačit.*”. Táto veta bola v nasledujúcich dňoch medzi saleziánmi neustále diskutovaná, pričom panovali pochybnosti o tom, že by veta mala nejaký hlbší význam. Prevládlo presvedčenie, že citovaná veta padla len ako snaha zastrašiť saleziánov v ich práci a ako snaha dokázať im silu a nadradenosť štátnej moci nad cirkvou a jej aktivitami.

V noci z trinásteho, na štrnásteho apríla 1950 bolo všetkým jasné, čo myslel tým iným príchodom hodoňovický zmocnenec. Štát na tú noc pripravil prepadnutie a de jure aj nezákonné rušenie kláštorov a následnú internáciu ich obyvateľov.

---

¹⁶⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 55-56.

Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁷⁰ Tamtiež.

Archív bezpečnostných zložiek má vo svojich materiáloch aj niekoľko dokumentov o takzvanej „Akcii K“ a Hodňovickom dome, mieste pôsobenia Oldřicha Meda po prepustení z väzenia. V čase vypuknutia „Akcie K“¹⁷¹ sa však páter Oldřich fyzicky nenachádzal v mieste svojho pôsobiska, ale razia ho zastihla na duchovných cvičeniach pre Bohoslovcov v Oseku.

V bližšie nedatovanom internom príkaze zasahujúcim štátnym zložkám¹⁷² sa píše, že v Hodoňovickom dome žije 24 študentov/detí, ďalej 7 obyvateľov určených k takzvanej centralizácii a jeden obyvateľ určený k takzvanej internácii. K internácii priamo do kláštora v obci Želiv bol určený salezián František Vitásek,¹⁷³ zatiaľ čo ostatní siedmi saleziáni vrátane Oldřicha Meda mali byť takzvane centralizovaní v kláštore v Oseku.

Čo sa mladých v dome týkalo, tak bolo rozhodnuté, že ostanú zatiaľ v dome a že o ich prípadnom umiestnení rozhodne cirkevný tajomník spolu so zmocnencom v dome. Dokument uvádza, že v dome je aktívny iba jeden zmocnenec a síce istý Antonín Madej z Ostravy, no v spomienkach otca Meda sa hovorí o dvoch mužoch od Štátnej bezpečnosti, ktorí u nich prebývali.¹⁷⁴ Meno druhého mi je neznáme. Je možné, že tento bol niečo ako pomocníkom či podriadeným zmocnenca Antonína Madeja.

Podľa zoznamu Štátnej bezpečnosti obývali v tom čase saleziánsky dom v Hodoňovicih saleziáni František Vitásek, Oldřich Med, Jaroslav Novosad, Karel Peltan, Antonín Rochla, Jaroslav Šana, Vojtěch Fuglík a Gerhard Stuchlý.¹⁷⁵

Okrem menovitého rozpisu obyvateľov domu v Hodoňovicih sa v tomto dokumente dozvedáme aj to, ako bola vyriešená duchovná správa príľahlej kláštornej kaplnky,

---

¹⁷¹ Páter Oldřich „Akcii K“ prirovnáva predmetnú noc k Bartolomejskej noci.

MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 56.

Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁷² Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 160.

¹⁷³ *Stručný salesiánský nekrolog*, František Vitásek (* 15.7.1915 †12.6.1979), magister novicov, hudobník, veľmi aktívny salezián. [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (30.7. 2022), str. 36.

Spolu s ním boli priamo internovaní do Želiv viacerí ďalší saleziáni. Z Brna to bol salezián František Hudeček, z Fryštáku Karel Divoš, z Mníšku Bedřich Dombek, z Ořechova Alois Veselý, z Oseku František Míša, z Ostravy Jozef Lapařík, z Pardubic Jozef Januš, z Kobylís Antonín Dvořák, z Ústí Trmic František Lepařík, z Vínore Augustín Holík a z Přestavlk Alois Slovák. Spolu s týmito menovanými boli v Želivi internovaní aj mnohí prední jezuiti, františkáni, redemptoristi, tešitelia, nemeckí rytieri a premonstráti.

Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 190-192.

¹⁷⁴ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 55-56.

Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁷⁵ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 160.

v ktorej sa konali aj verejné bohoslužby pre obyvateľov.¹⁷⁶ Tie bol povinný prebrať páter František Martínek z Fričovic, ktorý tam bol v tom čase farárom. Pátrovi Martínkovi mal jeho novú úlohu v Hodoňoviciach oznámiť podľa dokumentu spomínaný zmocnenec Antonín Madej.

Ako príloha dokumentu hovoriacom o personálnom obsadení hodoňovického domu sú ešte tri necelé stránky¹⁷⁷ obsahujúce mená 24. detí/mladistvých študentov, ktorí v saleziánskom ústave pobývali. Pri každom mene sa nachádzajú ich dátumy narodenia, miesta narodenia, mená ich rodičov a tiež adresa trvalého bydliska. Na zozname bolo pôvodne mien 25, no pisateľom bolo toto meno prepísané na stroji a stalo sa nečitateľným. Tento zo zoznamu škrtnutý chovanec pravdepodobne dovedy opustil ústav.

Narozdiel od chovancov z Hodoňovického domu, ktorí boli po vypočúvaniach rozpustení a rozoslaní domov, tak v kláštore v Oseku u Duchcova boli spolu so saleziánmi internovaní klerici z Fryštáku. V Archíve bezpečnostných zložiek sa dochoval dokument, ktorý nesie menovitý zoznam takzvané v Oseku centralizovaných rehoľníkov, českých saleziánov. Medzi rehoľníkmi rozdelenými podľa kláštora pobytu sa nachádza nepomerne väčšie množstvo mien, ktoré tam boli dopravené zo saleziánskeho domu vo Fryštáku.¹⁷⁸ Medzi mnohými inými¹⁷⁹ sa v zozname nachádza aj meno vtedajšieho provinciála, pátra Ignáca Stuchlého.

Ako sa dozvedáme z ďalších dokumentov, neskôr bolo s rehoľníkmi v Oseku hýbané, podobne ako aj v ostatných centralizačných kláštoroch, boli rôzne roztrhávaní od svojich predstavených, podobne ako aj lanárení k spolupráci s príslubom prepustenia na slobodu a podobne.

---

¹⁷⁶ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 160.

¹⁷⁷ Tamtiež, str. 161-163.

Zoznamy chlapcov, ktorí sa nachádzali aktuálne Hodoňovickom ústave.

¹⁷⁸ Tamtiež, str. 290-291.

Zoznam v Oseku u Duchcova internovaných saleziánov, vrátane bohoslovcov z Fryštáku.

¹⁷⁹ V zoznamoch možno nájsť množstvo významných osôb saleziánskeho života v Čechách. Mňa osobne nad množstvo ostatných zaujali dve mená a síce meno Jan Vývoda a František Kopecký. Prvý menovaný žije v Prahe do dnešných dní. Bol mimoriadne aktívny v ilegálnej cirkvi za minulého režimu a dnes je úctyhodným pamätníkom, obľúbeným rozprávačom a nezabudnuteľným zabávačom svojho okolia. Druhý menovaný sa svojho času stal uznávanou autoritou, vysokoškolským profesorom bavorskom Benediktbeuerne, kde dodnes taktiež žije.

6.2 Priebeh „Akcie K” v Oseku u Duchcova

Salezián Oldřich Med sa v osudnú noc z 13. na 14. apríla 1950 nenachádzal v mieste svojho pôsobiska v Hodoňovicích, ale bol na duchovných cvičeniach saleziánskych bohoslovcov v kláštore v Oseku u Duchcova.

Pôvodne cisterciánsky kláštor v Oseku u Duchcova spravovali po odsune nemeckého cisterciánskeho duchovenstva saleziáni. Zriadili v ňom svoje bohoslovecké učilište, v ktorom vzdelávali až do násilného zabratia kláštora svojich bohoslovcov.¹⁸⁰

V materiáloch z Archívu bezpečnostných zložiek sa nachádzajú podrobné pokyny pre zasahujúce zložky Štátnej bezpečnosti a Zboru národnej bezpečnosti.¹⁸¹ Píše sa v nich, ako majú v jednotlivých kláštoroch postupovať, na koho a čo si majú dávať „pozor”, kto akcii v danom mieste velí, koľko ľudí bude mať veliteľ na pomoc, koľko motorových vozidiel bude k dispozícii, atď. Nie ináč tomu bolo aj v prípade pokynov pre zasahujúcich v kláštore v Oseku u Duchcova.¹⁸²

Okrem iných podrobných pokynov, sa možno v dokumentoch dočítať, ako sa postupovalo v prípadoch, keď sa rehoľník v danú noc nenachádzal v mieste svojho pobytu. Meno nezastihnutého rehoľníka sa dvakrát poznamenalo spolu s predpokladaným miestom jeho aktuálnej návštevy. V cieľovej stanici, kde mal byť centralizovaný/internovaný bol tento dokument odovzdaný prijímajúcemu veliteľovi, ktorý si takého rehoľníka vyzdvihol z transportu z iného kláštora. Takmer rovnaký postup bol predpísaný aj pre prípad, že je počas zaberania kláštora niektorý iný rehoľník na návšteve v inom kláštore. Meno rehoľníka, ktorý bol v transporte navyše sa taktiež uviedlo na oba zoznamy privezených do cieľového centralizačného kláštora, kde bol predaný veliteľovi kláštora k ďalšiemu umiestneniu.

Menný zoznam všetkých rehoľníkov zatknutých počas „Akcie K”, vrátane chýbajúcich/odcestovaných rehoľníkov, prípadne rehoľníkov, ktorí sa nachádzali počas razie mimo svojho očakávaného miesta pobytu sa musel písať vo dvoch exemplároch. Zasahujúci príslušníci tak mali urobiť z toho dôvodu, že jeden exemplár putoval k zmocnencovi Štátneho úradu

---

¹⁸⁰ Stručný prehľad dejín kláštora v Oseku u Duchcova. [on-line] < <http://klasterosek.cz/o-klasteru/> > (2.9 2022).

¹⁸¹ Je pozoruhodné, že sa ani slovíčkom pokyny nezmieňujú o zapojení vo svojej podstate právne ilegálnych ľudových milícií, ktoré boli na mnohých miestach súčasťou „Akcie K”.

¹⁸² Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 28.

Všeobecné pokyny k zachádzaniu s rehoľníkmi počas záťahu so špecifickými požiadavkami pre kláštor Osek u Duchcova.

pre veci cirkevné a druhý exemplár putoval s transportom do cieľového centralizačného kláštora, kde bol odovzdaný veliteľovi kláštora. Ten mal na základe tohto dokumentu reálny prehľad o počtoch a menách prítomných. Po skončení „Akcie K“ bol povinný veliteľ kláštora tento dokument poslať na Krajské veliteľstvo Štátnej bezpečnosti,¹⁸³ ktorého zástupcovia ho predložila Veliteľstvu Štátnej bezpečnosti v Prahe.

Prípád Oldřicha Meda bol z tohto hľadiska špecifický v tom, že do cieľového centralizačného kláštora prišiel sám pred transportom- pochopiteľne bez toho, aby o svojom budúcom umiestnení v Oseku vopred vedel.

V Oseku u Duchcova sa podľa dokumentov s prípravami¹⁸⁴ Štátnej bezpečnosti mali nachádzať v čase razie piati kňazi, dvadsaťdeväť bohoslovcov, jeden cisterciánsky prior a šesť civilných pracovníkov.

Zaobchádzanie s civilnými pracovníkmi bolo ošetrené v plánoch tiež. Civilné osoby mali byť vykázané do svojich obytných priestorov v kláštore. Do konca razie nemali dovolené z týchto priestorov vychádzať. V pokynoch pre zasahujúcich príslušníkov sa výslovne píše, že civilným pracovníkom bolo prísne zapovedané prísť do akéhokoľvek kontaktu s rehoľníkmi po celú dobu trvania akcie. O prípadnom ďalšom zotrvaní civilných pracovníkov za bránami kláštora mal v najbližších dňoch rozhodnúť príslušný zmocnenec Štátneho úradu pre veci cirkevné.¹⁸⁵

O ďalších osudoch šiestich civilných pracovníkov oseckého kláštora som sa nikde nedočítal. Šlo pravdepodobne o kuchárky, možno upratovačky, pravdepodobne bol súčasťou tohto tímu zamestnancov aj opravár či údržbár pre tak veľký areál. Vzhľadom na to, že sa z oseckého kláštora mal stať kláštor centralizačný a nemal byť opustený, tak je dosť možné, že mohli po určitom preškolení či príslube diskretnosti alebo spolupráce zotrvať na svojich pracovných pozíciách.

Z pokynov k „Akcii K“ v oseckom kláštore sa mi nepodarilo zistiť či Štátna bezpečnosť počítala s prítomnosťou saleziána Oldřicha Meda v Oseku. K podrobnému plánu akcie nebol priložený žiaden menný zoznam. Pri opakovanom pozornom čítaní citovaného plánu som

---

¹⁸³ V prípade kláštora Osek u Duchcova bol zoznam poslaný na Krajské veliteľstvo Štátnej bezpečnosti do Ústí nad Labem.

¹⁸⁴ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 29.

¹⁸⁵ Zoznam skratiek používaných v spisoch Štátnej bezpečnosti. [on-line]
< <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik9-2011/kap20.pdf> > (2.9 2022).

si však všimol, že v zozname¹⁸⁶ obyvateľov oseckého domu sa pri slovách o prítomných piatich kňazoch nachádza zmienka o tom, že by mali byť bohosloveckými profesormi. Okrem toho sa páter Med menovite spomína v dokumentoch, ktoré hovoria o zabraní saleziánskeho domu v Hodoňovicích.¹⁸⁷ Z toho dôvodu usudzujem, že prítomnosť Oldřicha Meda v oseckom kláštore behom „Akcie K“ zasahujúcich príslušníkov Štátnej bezpečnosti a Zboru národnej bezpečnosti prekvapila. Nebolo by to prvý raz, keď by svojich „strážcov“ a „strážcov“ hodoňovického domu prekabátil.¹⁸⁸ Už raz predtým opustil páter Oldřich hodoňovický dom bez toho, že by to niektorý z nich zaznamenal.

Spomienky saleziána Oldřicha Meda na priebeh „Akcie K“ sa až na niekoľko nie príliš dôležitých maličkostí dosť pekne kryjú s plánmi, ktoré k priebehu zabratia kláštora v Oseku u Duchcova vypracovala Štátna bezpečnosť. Zmocnencom Štátneho úradu pre veci cirkevné bol toho času v oseckom kláštore Karel Böhm. Tento sa stal vzápätí po zriadení takzvaného centralizačného kláštora v Oseku aj jeho veliteľom.

V plánoch¹⁸⁹ „Akcie K“ sa píše, že v určený čas sa dostavia predstavitel' Štátnej bezpečnosti a zmocnenec Böhm do oseckého kláštora. Ich úlohou bolo vyzvať predstaveného kláštora Františka Míšu,¹⁹⁰ aby ich sprevádzal po ubikáciách jednotlivých rehoľníkov a tých vyzýval k poslušnosti voči príkazom príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a Štátnej bezpečnosti.

Prvý rozkaz znel jasne a síce, všetci mali byť zhromaždení v jednej miestnosti, kde sa dozvedeli ďalšie pokyny. Pri tomto nútenom stretnutí im predstavitelia štátnej moci, zmocnenec Böhm a veliteľ zasahujúcich príslušníkov Štátnej bezpečnosti oznámili,

---

¹⁸⁶ Nenachádzajú sa v ňom žiadna mená, len počty obyvateľov, ktorých prítomnosť očakávala Štátna bezpečnosť v priebehu razie proti rehoľníkom.

¹⁸⁷ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 279.

Pokyny k zabratiu hodoňovického domu.

¹⁸⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str.56.

Na vyziadanie u autora práce.

Páter Med krátko pred odjazdom do Oseka na duchovné cvičenia pre bohoslovcov odcestoval do Ostravy bez vedomia jeho „strážcov“. Urobil to tak, že preliezol plot areálu a šiel na takzvanú inšpektorátnu radu saleziánskeho rádu. Počas jeho pobytu v Ostrave mali obaja príslušníci Štátnej bezpečnosti nepríjemnosti, pretože sa po pátrovi Medovi nadriadení jeho „strážcov“ zháňali a oni museli priznať, že nevedia kde je, že im utiekol neznámo kam.

¹⁸⁹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str.28.

¹⁹⁰ *Stručný salesiánský nekrolog*, František Míša (*5.1. 1913 †3.3.2005), neskorší provinciál, mimoriadne aktívny predstaviteľ podzemnej cirkvi, staral sa o vzdelávanie a svätenie nových rehoľníkov, o tábory pre deti a mládež zvané „Chaloupky“. [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (24.8. 2022), str. 21.

že v ich kláštore bude zriadený centralizačný kláštor pre rehoľníkov saleziánskeho rádu a tiež, že sú akékoľvek snahy o opustenie kláštora prísne zapovedané.

K ďalšiemu priebehu noci dostali všetci rehoľníci príkaz, aby si zabalili svoje najnutnejšie oblečenie do jednej tašky a tú opatrili svojou menovkou. Balenie najnutnejšieho oblečenia smelo prebiehať len za prítomnosti dohliadajúceho príslušníka Štátnej bezpečnosti alebo Zboru národnej bezpečnosti. Zabalené tašky rehoľníkov boli vzápätí podrobené kontrole. Rehoľníci potom aj so zasahujúcimi príslušníkmi ozbrojených zložiek štátnej moci musia opustiť miestnosť, pričom ich ubikácie a celá budova kláštora budú podrobené dôkladnej kontrole. Táto si kládla za cieľ nájsť akékoľvek závadné protištátne materiály. V citovanom dokumente sa výslovne hovorí o pátraní po závadnej tlači, letákoch, zbraniach a veciach podobného druhu. V pláne stojí, že takáto prehliadka mala prebehnúť za prítomnosti predstaveného kláštora, prípadne jeho zástupcu. O výsledkoch prehliadky majú zasahujúci príslušníci spísať riadny protokol- a to aj v prípade, že bolo pátranie po závadných materiáloch neúspešné. Príslušný veliteľ zásahu Štátnej bezpečnosti odošle protokol na Krajské veliteľstvo Štátnej Bezpečnosti do Ústí nad Labem, ktoré ho odošle Veliteľstvu Štátnej bezpečnosti do Prahy.

Viac-menej rovnaký priebeh zásahu popisuje vo svojich spomienka aj páter Med.¹⁹¹ Okrem toho sa v pokynoch k zásahu ešte spomína, že každý rehoľník bol povinný absolvovať osobnú prehliadku, kedy bolo všetko oblečenie rehoľníkov prehmatané za účelom hľadanie zlatých či iných prívěskov. Páter Med spomína, že v prípade, keď sa túto noc niektorý rehoľník potreboval vzdialiť na toaletu, tak s ním šiel niektorý príslušník, ktorý nad ním celú dobu pri otvorených dverách stál a dohliadal naň.

Do rozodnenia prebiehali kontroly v kláštore, s rozodnením dostali rehoľníci niečo málo k jedlu a po jedle boli do kláštora privezené slamníky a slama. Úlohou oseckých saleziánov a aj pátra Oldřicha bolo celý deň plniť slamníky slamou. Na týchto potom ďalšiu noc spali všetci saleziáni z celých Čiech¹⁹², ktorí boli postupne do Oseku pri Duchcove transportovaní autobusmi. ¹⁹³ Po celkovej prehliadke budovy kláštora obsadí a zabezpečí kláštor

---

¹⁹¹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Knižne nevydané spomienky autora, str. 56-57. Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁹² Tamtiež.

Ako posledný prišiel do Oseku transport s rehoľníkmi z Brna, pretože po ceste sa autobusu niekoľkokrát prepichla pneumatika.

¹⁹³ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 28-35.

Zbor národnej bezpečnosti, ktorých veliteľ po dohode so zmocnencom Böhmom určí priestor pre ubikácie príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a tiež priestor, kde má byť zriadená ich stanica. Obaja muži mali tiež za úlohu určiť nové priestory, kde v dome sa budú a smú zdržiavať centralizovaní rehoľníci. Po splnení týchto úloh informuje telefonicky predstavený príslušníkov Štátnej bezpečnosti o priebehu akcie krajské veliteľstvo v Ústí nad Labem, ktoré vzápätí informuje ich pražskú centrálu. Týmto úkonom sa samotný zásah v kláštore pre Štátnu bezpečnosť skončil a iniciatívu preberá veliteľ jednotky Zboru národnej bezpečnosti a štátny zmocnenec Böhm.

Predstavený oseckého domu František Míša bol na počiatku nového dňa, spolu s ostatnými predstavenými iných domov segregovaný od zvyšku rehoľníkov a mal byť predvedený na Krajské veliteľstvo Štátnej bezpečnosti v Ústí nad Labem, odkiaľ bol prevezený k internácii do kláštora Želiv.

V Archíve bezpečnostných zložiek sa dochoval rozpis počtu príslušníkov Štátnej bezpečnosti a Zboru národnej bezpečnosti,¹⁹⁴ ktorí boli zapojení do razie do kláštora v Oseku u Duchcova. Dokument okrem iného prezrádza aj to, koľkými a akými vozidlami boli zasahujúce štátne zložky do kláštora privezené. Na miesto zásahu bolo privezených 33 príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti autobusom. Príslušníci Štátnej bezpečnosti sa dopravili do kláštora zvlášť a síce pre dopravu piatich ľudí boli využité dva osobné automobily.

V Archíve bezpečnostných zložiek sa nachádza dokument, ktorý rekapituluje „Akcii K” v československom štáte. Dokument nesie názov „Informační zpráva o průběhu soustředění řím. Kat. řádů a kongregací”.¹⁹⁵ Ide vo svojej podstate o rekapituláciu priebehu „Akcii K”. V správe sa hovorí o počtoch zadržaných, o rôznych incidentoch¹⁹⁶, o výsledkoch prehliadok kláštorov a pod. O oseckom kláštore sa v správe píše v súvislosti s prítomnosťou istej rehoľníčky, ktorá toho času bola na návšteve u saleziánov v kláštore. Dotyčná, nemenovaná rehoľníčka mala mať u seba počas prehliadky isté, taktiež bližšie nešpecifikované „závadné” pastierske listy.

---

¹⁹⁴ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 300.

Súpis počtu do Akcii K zapojených príslušníkov Štátnej bezpečnosti, Zboru národnej bezpečnosti a použitých motorových vozidiel.

¹⁹⁵ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 310.

„Zpráva o průběhu soustředění řím. Kat. řádů a kongregací”.

¹⁹⁶ Zo správy vyplýva, že sa na viacerých miestach Slovenska búrili obyvatelia, ktorí boli svedkami zatýkania rehoľníkov. Niektorí sa dokonca uchýlili k sabotáži (napríklad strom zhodený na telefónne vedenie do Levoče) a iným formám protestov proti razii.

6.3 Pobyt pátra Oldřicha Meda v centralizačnom kláštore v Oseku u Duchcova od počiatku „Akcie K“ do transportu k internácii do Želiv

Z obdobia takzvanej centralizácie v oseckom kláštore (a neskôr v internácii aj v želivskom kláštore) sa v pozostalosti otca Meda nezachovali takmer žiadne listy osobného charakteru. Do veľkej miery je to dané asi tým, že z počiatku väznenia nebolo ani možné, aby rehoľníci akoukoľvek cestou dávali o mieste svojho aktuálneho pobytu vedieť. Druhá a podstatnejšia komplikácia neskoršej komunikácie väznených s rodinou a priateľmi bola tá, že akýkoľvek list alebo balíček, ktorý do oseckého kláštora väzneným prichádzal, rovnako aj keď akýkoľvek list, ktorý by niektorý rehoľník chcel odoslať, tak všetky tieto automaticky museli prejsť prísnu cenzúrou. Stávalo sa tiež, že listy či balíčky ani nemuseli prísť ich centralizovaným/internovaným adresátom nikdy- prípadne, že „závadné“ listy neopustili brány kláštora.

Pisateľ v takých listoch skutočnú realitu tak či onak opisovať nemohol a zaiste ani nechcel. Určite by napríklad otec Oldřich nechcel trápiť svoju chorú matku detailným popisom podmienok, do ktorých ho a jeho spolubratov uvrhla štátna moc. Oldřichova matka poznala množstvo saleziánov, ktorí s ním boli v Oseku väznení, ich prácu dlhé roky podporovala a podrobné správy z ich väznenia by ju určite len viac a viac ranili. Nie je asi ani príliš prekvapivé, že si páter Med neskôr neodložil cenzurované listy, ktoré matke písal z centralizácie v Oseku.

Život v centralizačných kláštoroch sa riadil podľa pravidiel, ktoré boli vopred centrálné naplánované. Súpis pokynov, ktorými sa rozhodol režim „prevychovať“ rehoľníkov každého veku a zamerania v takýchto kláštoroch je k dispozícii v Archíve bezpečnostných zložiek. Tento súpis nesie meno „Centralisační plán v centralistickém středisku“¹⁹⁷, ktorý popisoval okrem iného hierarchiu veliteľstva centralizačného kláštora, organizáciu správy rehoľníkov, nutné vybavenie kláštora, denný režim, interné pokyny o prevýchove ako jednat' s tými, čo sú naklonení k spolupráci atď. Neoddeliteľnou súčasťou plánu bol takzvaný „Domáci řád“, ktorý upravoval, náplň práce, stravu, liečenie, prípadné sťažnosti etc. pre uväznených rehoľníkov.

Život v kláštore v Oseku u Duchcova bol organizovaný veliteľom kláštora Karlom Böhmom. Tento si v porovnaní s niektorými inými, vysoko postavenými

---

¹⁹⁷ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 381-390.
„Organisační plán v centralistickém středisku“, ktorého súčasťou je aj tzv. „Domáci řád“.

príslušníkmi¹⁹⁸ ozbrojených zložiek v kláštore s pátrom Oldřichom skutočne nerozumel, ba dokonca možno z jeho spomienok vycítiť, že veliteľ Böhm pátra Oldřicha nenávidel. Oldřich Med bol totiž po odvezení provinciála do Želiv de facto zástupcom či predstaveným prostredníkom väznených rehoľníkov vo vzťahu k ich väzňiteľom. Páter Med sa tiež po celú dobu pobytu v oseckom väznení snažil o prácu s mladými klerikmi. Potajmo ich vzdelával, tí mali voči nemu rešpekt, pomáhali mu a pod., zatiaľ čo veliteľ Böhm do značnej miery na otca Meda dokonca žiarlil. Klerici voči nemu neprejavovali žiadny rešpekt, ba naopak očividne sabotovali mnohé činnosti, ktoré im prikázal. Napokon táto žiarlivosť došla až tak ďaleko, že dňa 8.8.1950 pred obedom dal veliteľ Böhm spolubratom prečítať zoznam ľudí, ktorí budú prevezení do Želiv, cieľovú destináciu však poznal iba Böhm.

Páter Med spomína, že veliteľ Böhm k zoznamu ako pomstu pripísal rukou jeho meno, aby sa ho zbavil, aby ho odtrhol od jeho chlapcov.¹⁹⁹ Tak sa aj stalo a bol s ostatnými vybranými rehoľníkmi transportovaný v obavách z nových vyhladzovacích táborov do neznáma. O to väčšie prekvapenie pre transportovaných nastalo, keď dorazili do Želiv, do cieľa transportu, kde sa opäť stretli so svojimi predstavenými.

---

¹⁹⁸ Napríklad istý pán dozorca Hrubý, svojho času vrchný veliteľ Krajskej väznice v Plzni, ktorý najprv skúšal pevnosť charakteru otca Meda a keď videl, že je charakterným človekom, tak s ním uzatvoril dohodu.

Pán Hrubý sa bude tváriť, že niektoré aktivity čo rehoľníci vyvíjali v kláštore nevidí a tiež páter Med má kryť jemu chrbát a neprezradiť jeho sympatie k nim. Dozorca Hrubý okrem iného o sebe v dôvernom rozhovore otcovi Medovi povedal, že je odjakživa presvedčeným komunistom, no že to, ako sa komunisti zachovali voči cirkvi, že sa mu z hĺbky duše protiví. Obaja si spolu v tomto období údajne dobre rozumeli.

MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 57.

Na vyžiadanie u autora práce.

¹⁹⁹ Tamtiež, str. 58.

6.4 Oldřich Med v internácii v Želivi

S materiálmi,²⁰⁰ ktoré by približovali pôsobenie saleziána Oldřicha Meda v želivskej internácii je to tak, že sa poväčšine nezachovali. Jeho meno je pravidelne udávané v zoznamoch internovaných, v niektorých málo prípadoch sa dá o ňom dohľadať nejaká zmienka v pravidelných správach velenia kláštora, no ide o správy v tom duchu, že sa mimo pracovnej doby zaujíma o štúdium poľského jazyka, o čom spolu internovaní bratia diskutujú²⁰¹ a podobné, pre túto prácu nie príliš podstatné informácie.

Vo všeobecnosti sa dá z pravidelných správ usúdiť, že bol internovaný páter Med považovaný za takzvaného reakčného a hlboko presvedčeného duchovného, s ktorým sa však dá o „nepolitických“ veciach rozprávať. Jeho meno ale zároveň nevystupuje v žiadnych zoznamoch rehoľníkov, ktorí by boli akokoľvek naklonení k spolupráci s režimom za účelom prepustenia, nebodaj donášania Štátnej bezpečnosti. Otec Med, spolu s väčšinou ostatných želivských rehoľníkov bol práve naopak svojimi väzňami vnímaný ako človek, ktorý je hlboko presvedčený o tom, čo je správne, aká je jeho zodpovednosť a záväzky voči cirkvi, ľudu a ako duchovného aj jeho záväzky voči Bohu.

Väčšina známych informácií o želivskom väznení otca Oldřicha pramení z jeho autobiografie, z kapitol „Rozděl a vládni“, „Želivské pašije“ a „Čas šel dál a hojil“.²⁰² Vo všetkých troch menovaných kapitolách sa hovorí o živote rehoľníkov v želivskej internácii. Treba podotknúť, že páter Med pri písaní týchto kapitol staval na prvé miesto udalosti, ktoré sa dotýkali života všetkých a až akoby v druhom rade spomína čriepky

---

²⁰⁰ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 212.

Rozhodnutie o zničení niektorých vybraných strán spisu o internačnom kláštore Želiv. Dňa 25.4.1983 bolo toto rozhodnutie vykonané.

²⁰¹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str. 191.

Jedna z pravidelných správ z kláštora zo dňa 19.6.1953. Hovorí, že niektorí internovaní (vrátane Meda) boli sklamaní z výsledkov talianskych parlamentných volieb. Údajne hovoria o tom, že sa im nepáči aktuálne dianie medzi štátom a protestantskými cirkvami vo DDR, pretože tamojší štátny aparát sa snaží robiť krajším než v skutočnosti je – to vo vzťahu k BDR. Okrem týchto tém popisuje správa náladu v internačnom kláštore a rozmanité očakávania internovaných, čo sa s nimi napokon stane.

Treba určite podotknúť, že v čase písania správy bol Klement Gottwald a Josif Stalin len niekoľko málo mesiacov po smrti so všetkými odhaleniami a pod., čo s ich úmrtiami vysvitli. Na základe informácií z tlače, ktorú v tomto období väznení rehoľníci dostávali sa začali domnievať, že sa ich internácia čoskoro skončí a oni budú prepustení do civilných zamestnaní.

V citovanom texte sa píše aj o Oldřichovi Medovi. Pisateľ tvrdí, že sa v poslednej dobe zaujíma o štúdium československých dejín a o štúdium poľského jazyka. Istý agent s krycím menom Zvěřina a číslom A3075 pre správu poznamenáva, že sa páter Med v poslednej dobe veľmi bojí. Bližšie však nešpecifikuje, čo bolo dôvodom aktuálnych obáv.

²⁰² MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 58-64. Na vyžiadanie u autora práce.

vlastných zážitkov a jeho osobného prežívania „veľkých“ udalostí v internačnom kláštore. Toto pojmie výkladu svojich pamätí odôvodňuje tým, že zo seba nechce robiť hrdinu ani mučeníka.

Keď po prečítaní spomínaných kapitol bádateľ začne čítať dokumenty z Archívu bezpečnostných zložiek, tak neraz užasne nad podrobným popisom udalostí a neraz aj ich presných termínov, ktoré otec Oldřich nosil dlhé desaťročia po prepustení v pamäti.

Dňa 14.2.1951 píše Krajské veliteľstvo štátnej bezpečnosti v Jihlave Ministerstvu národnej bezpečnosti- Veliteľstvu štátnej bezpečnosti v Prahe správu, ktorá obsahuje zozbierané výpovede rehoľníkov k ich životu v želivskej internácii.²⁰³ V závere listu sa píše, že rehoľníci sú nedostatočne oddelení od svojich predstavených a preto s nimi v rámci prevýchovy nič nezmôžu. Veliteľstvo štátnej bezpečnosti v Prahe rozhodlo o reorganizácii Želiv. Vypracovalo podrobné pokyny a zoznamy, v ktorom určili ktorí väzni sú určení k presunu do Hájku u Kladna, ďalej zoznam diecéznych²⁰⁴ duchovných, ktorí sú určení k odsúdeniu za údajnú trestnú činnosť, starí internovaní mali byť podľa nového plánu presunutí do azylového domu a takzvaní polepšení kňazi smeli byť prepustení na slobodu.

Touto cestou opustili Želiv diecézni kňazi. Reorganizácia sa však nevyhla ani väzneným rehoľníkom. V dokumente s názvom „Reorganísace internačního střediska Želiv“²⁰⁵ z konca mája 1951 sa uvádza, že množstvo rehoľníkov bude poslaných zo Želiv naspäť do dielčích centralizačných kláštorov, starí a chorí rehoľníci budú poslaní do Králik, niekoľko rehoľníkov bude prepustených do civilu alebo začnú slúžiť na farách a zvyšok, 79 z pôvodných 170 rehoľníkov zotrúva v Želivi. Páter Med nebol v žiadnom zozname menovaný, čo znamenalo, že patril k tým „najreakčnejším“ rehoľníkom a vedúcim autoritám, preto bol povinný v Želivi zostať aj naďalej.

Postupom času boli niektorí z rehoľníkov, čo ostali v internácii, vybraní k vykonštruovaným súdnym procesom za rozvratnú protištátnu činnosť, ozbrojovanie, špiónstvo pre Vatikán alebo iné štáty zo západu. Páter Oldřich Med nepatril medzi tých,

---

²⁰³ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-6. str. 33-35.

Zozbierané názory internovaných rehoľníkov k ich pobytu v internačnom kláštore odoslané do centrály Štátnej bezpečnosti v Prahe.

²⁰⁴ Toho času neboli internovaní v Želivi len rehoľníci, ale aj proti režimu sa previnivší tzv. svetskí (diecézni) kňazi.

²⁰⁵ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-6. str. 56-62.
Reorganizácia internačného kláštora v Želivi, menné zoznamy

s ktorými režim v čase ich internácie viedol vykonštruované súdne procesy, z toho dôvodu sa tomuto aspektu perzekúcie voči internovaným rehoľníkmi v tejto práci nebudem venovať.

Okrem popisu tejto udalosti páter Oldřich spomína vo svojich spomienkach napríklad aj nález stredovekých pergamenov v čase internácie v Želivi, rovnako aj ako spomína v dotknutých kapitolách detaily okolo samovraždy²⁰⁶ jedného väzneného pátra, ktorý už viac neunesol situáciu a pod. Všetky tieto udalosti sú zadokumentované v spisoch Štátnej bezpečnosti a dali by sa dozaista použiť v iných prácach o Želivi.

---

²⁰⁶ Želivské udalosti, ktoré spomína aj páter Med vo svojom autobiografickom dielku. Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str. 197-200. *Samovražda pátra Glasera*. Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str. 1.-3. *Nález starých pergamenov. Šlo o súbor listín od roku 1233 až do 17. storočia*.

6.5 Pracovný týždeň²⁰⁷

V prvej želivskej kapitole „Rozděl a vládni” sa hovorí o tom, aké rôzne práce vykonávali rehoľníci. Šlo o najrozmanitejšie práce okolo chodu domu až po nakladanie vagónov guľatiny holými rukami alebo práce na stavbách či v kameňolome. Pracovná činnosť, ktorú vykonával páter Med však prebiehala v práčovni.

Jeho pracovný týždeň vyzeral nasledovne: v nedeľu a v prvé dni v týždni vždy pral, potom do konca pracovného týždňa žehlil. Treba spomenúť, že šlo o veľmi namáhavú prácu v nevyhovujúcich podmienkach v suteréne kláštora a pralo sa pre obrovské množstvo ľudí – aj pre internovaných, aj pre ich väziteľov. V soboty sa vymetali komíny a museli sa kefovať podlahy. O sobotách píše páter Med, ako o najťažšom dni v týždni. Po sobotnej práci nastalo kúpanie, pričom každý rehoľník mal právo na obmedzené množstvo vody. Táto spomienka poukazuje na nedostatočnú hygienu, ktorá panovala v kláštore, pričom mnohí internovaní vrátane Meda si zo Želiv odniesli nejakú chorobu chronického charakteru²⁰⁸. Úlohou Oldřicha Meda a jeho spolupracovníkov z práčovne bolo v sobotu to, aby udržiavali oheň a neustále zohrievali novú a novú vodu pre kúpajúcich sa.

Počas prania a sobôt sa nedalo príliš rozprávať s ostatnými, no v čase žehlenia sa údajne diskutovalo o všetkom možnom. Počas každej činnosti im bol pridelený dozor, ktorý približne v mesačných intervaloch zase rotoval/odcestoval, aby nestačil nadviazať bližšie kontakty s väznenými. Touto namáhavou rutinou ubiehali uväzneným rehoľníkom v internácii celé mesiace a roky, než sa režim napokon rozhodol, že internačný kláštor v Želivi definitívne zruší.

---

²⁰⁷ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 58-64. Na vyžiadanie u autora práce.

²⁰⁸ V prípade Oldřicha Meda šlo o bolestivé a nebezpečné zápalý žíl, ktoré si privodil nevyhovujúcimi pracovnými podmienkami v práčovni. Musel stáť v nevyhovujúcej obuvi, vo vlhkom prostredí čo mu vyvolalo toto ochorenie.

6.6 Postupný koniec internačného kláštora Želiv

V materiáloch z Archívu bezpečnostných zložiek sa nachádza z jari 1954 dokument, ktorý hovorí o „poznatkoch z prieskumu v stredisku Želiv”.²⁰⁹ Dokument hovorí okrem iného o tom, že sa internácia rehoľníkov stala akousi slepou uličkou nie len pre režim, ale aj pre internovaných duchovných. Títo z najrôznejších vnútorných, ale aj verejných dôvodov nechcú podpisovať spoluprácu, preto nesmú opustiť internačný kláštor. Dokument vymenúva viacero bodov a životných situácií, pre ktoré tak odmietajú urobiť. Táto patová situácia sa týkala aj života saleziána Meda.

V závere dokumentu sa otvorene a kriticky píše o chybách, ktoré režim počas internácie urobil. Hovorí sa tam napríklad o nesystematickom sústredení, o prílišnej odlišnosti podmienok v rôznych internačných kláštoroch, ďalej dokument hovorí ako o veľkej chybe, že boli do Želivi k internovaným predstaveným po čase privezení inde centralizovaní rehoľníci. Ďalším výrazným nedostatkom bolo podľa správy to, že do želivskej internácie boli privezení aj gréckokatolícki duchovní, ktorí svojim českým kolegom mohli poreferovať o tom, akým spôsobom bola zlikvidovaná ich cirkev. Správa výslovne hovorí vo svojom závere o tom, že príchod týchto duchovných do Želivi bol ďalším presvedčením rehoľníkov, že sa štátna moc rozhodla pre definitívnu likvidáciu cirkvi v Československu. Tento poznatok vo svojich následkoch podporil internovaných rehoľníkov k zotrvaní v ich postojoch a neústupnosti vo vzťahu k štátnej moci.

Táto a zaiste mnohé správy zo Želivi viedli k tomu, že sa napokon vtedajšia štátna moc rozhodla postupne internačný kláštor zrušiť.²¹⁰ Internovaní rehoľníci boli s ich súhlasom buď prepustení do civilných zamestnaní alebo presunutí do kláštora Králíkov, kde pracovali pre Charitu bez priameho dozoru silových zložiek štátu. Dohliadať na ich činnosť a brániť im v Králíkov v „rozvratnej” činnosti mal podľa vyššie citovaného uznesenia ÚV KSČ Štátny úrad pre veci cirkevné.

---

²⁰⁹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 3-4.

²¹⁰ Tamtiež. str. 86-89.

ÚV KSČ dňa 20.9.1954 rozhodlo o postupnom rušení internačných táborov pre rehoľníkov vrátane internačného kláštora Želiv. Už pred týmto termínom sa však všeobecne vedelo, že internačný kláštor bude zrušený, pretože v dokumente zo dňa 8.4.1955 sa hovorí o tom, že prebehli rozhovory s rehoľníkmi za účelom ich prepustenia do civilu, prípadne ich zaviazania k spolupráci. Veliteľ v dokumente informuje ministerstvo vnútra o priebehu niektorých rozhovorov s rehoľníkmi. Otec Med medzi nimi nebol. Okrem pohovorov s rehoľníkmi sa v správe píše, že v Želivi je internovaných aktuálne 163 rehoľníkov a že len približne 60 ich pôjde do Králíkov. Títo sa nemajú za kým v civile vrátiť, prípadne im návrat pre ich „reakčnosť” nie je umožnený, čo bol príklad otca Meda. Zvyšných približne 100 internovaných má byť prepustených do civilného zamestnania. Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 183-184.

V dokumentoch z Archívu bezpečnostných zložiek sa dochoval dokument, ktorý hovorí o tom, že sa salezián Oldřich Med usiloval o opustenie Želivi v auguste 1954, kedy žiadal o prepustenie do civilu.²¹¹ Žiadosť o vyjadrenie bola poslaná Krajskou správou ministerstva vnútra Štátnemu úradu pre veci cirkevné. Samotná žiadosť a jej odôvodnenie sa do dnešných dní žiaľ nedochovala. Zachovala sa nám však odpoveď na jeho žiadosť. Odpoveď hovorí, že páter Med²¹² študoval v Ríme, ďalej že bol riaditeľom saleziánskeho ústavu a taktiež, že má styky s biskupom Trochtom, čo sú dôvody k tomu, aby bola jeho žiadosť zamietnutá.

Pri čítaní tejto zamietavej odpovede je hodné povšimnutia, že v texte „k žiadosti Oldřicha Meda ... sdělujeme, že s jeho propuštěním z IK Želiv nesouhlasíme“, je medzi slová „Želiv“ a „nesouhlasíme“ rukou dopísané slovíčko „prozatím“. Žiadosť bola podaná ešte pred uznesením ÚV KSČ o zrušení želivskej internácie, no pisateľ už počítal s ďalším (plánovaným) prepúšťaním väzňov.

Iným zaujímavým bodom z posledných mesiacov želivskej internácie je to, že do vtedy ešte rehoľníkmi obývaného internačného kláštora, poslal Štátny úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe²¹³ svojich fotografov, ktorí mali za úlohu zadokumentovať stav objektu pred plánovanou úpravou na domov dôchodcov pre umelcov národného významu. Ministerstvo vnútra tejto požiadavke nevyhovelo²¹⁴ s odôvodnením²¹⁵, že pokiaľ tam budú rehoľníci, že tam civilných pracovníkov nepustí. Na to reagoval príslušný úrad opakovanou žiadosťou o vstup pre svojich pracovníkov odôvodnením, že zamietnutie žiadosti je neprípustné z toho dôvodu, že by nepripustenie fotografov do objektu kláštora znamenalo zdržanie nie len v projektovej dokumentácii, ale aj ročné meškanie v termíne otvorenia domova dôchodcov.²¹⁶ Táto krátka epizóda zo záveru existencie kláštora poukazuje na značnú chaotickosť a absenciu komunikácie medzi jednotlivými úradmi a taktiež na absenciu akéhosi dôkladne premysleného a pripraveného plánu ukončenia existencie želivskej internácie rehoľníkov.

Situácia okolo postupného rozpúšťania kláštora sa v závere roku 1955 už skutočne skomplikovala, preto sa obracia veliteľ kláštora na vyššie inštalácie. Správa z želivského

---

²¹¹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 59-60. *Žiadosť o prepustenie z internácie do civilu.*

²¹² V jednom riadku mu skomolili meno a miesto krstného mena Oldřich napísali František, no v ostatných riadkoch sa hovorí opäť o Oldřichovi Medovi.

²¹³ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 144.

Žiadosť Štátneho úradu dôchodkového zabezpečenia o vstup ich fotografov do objektu kláštora.

²¹⁴ Tamtiež, str. 148.

²¹⁵ Tamtiež, str. 192, 193, 194, 195.

²¹⁶ Tamtiež, str. 196.

internačného kláštora ministerstvu vnútra zo dňa 28.12.1955²¹⁷ hovorí o tom, že vedenie internačného kláštora nie je schopné zaistiť do konca roka riadne rozpustenie rehoľníkov do civilu, prípadne ich transport a umiestnenie v Králikoch. Taktiež sa v správe hovorí, že sa s novým rokom 1956 viac už nepočíta s personálnym obsadením pozícií dozorcov z radov Zboru národnej bezpečnosti, pretože do Silvestra 1955 mali byť všetci internovaní preč. Vedenie internačného strediska predostiera dočasné riešenie situácie a síce, že postupne než všetci väzni opustia kláštor, že v budove ostanú na čas niektorí, inde vedení/zamestnaní príslušníci Zboru národnej bezpečnosti. Vedenie kláštora ústami náčelníka krajskej správy ministerstva vnútra túto správu pojalo ako dotaz pražskému centru ministerstva vnútra, ako sa má v kláštore postupovať ďalej. Odpoveď na túto žiadosť som v materiáloch z Archívu bezpečnostných zložiek žiaľ nenašiel.

Páter Med na toto záverečné želivské obdobie spomína²¹⁸ vo svojom autobiografickom počine ako na obdobie v znamení pohovorov/výsluchov.²¹⁹ Sám absolvoval dva také rozhovory, pričom pri tom druhom ho nútili podpísať spoluprácu s Štátnou bezpečnosťou ako protislužbu za to, keď ho pustia do civilu za matkou do Jihlavy. Bolo po ňom žiadané, aby raz za čas prinášal správy o témach v klére Štátnej bezpečnosti. Pri tomto stretnutí mu dali podpísať prázdny papier, čo však odmietol.

Páter Med sa podľa svojich slov v túto chvíľu začal modliť, aby odolal a v jeden moment nepozornosti sa svižne zdvihol a utiekol z budovy opátstva do konventu, pričom ho nik neprenasledoval. Páter Oldřich Med spomína, že po tomto incidente si ho nik z vedenia internačného kláštora až do jeho presunu do Králikov viac nevšimával. Transport saleziána Oldřicha Meda nasledoval na jar roku 1956, kde zotrval až do svojho prepustenia na jeseň toho istého roku.²²⁰ Po prepustení šiel páter Med za matkou do Jihlavy.

---

²¹⁷ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 181. *Oznámenie ministerstvu vnútra, že do Silvestra nie je možné vystahovať rehoľníkov z kláštora.*

²¹⁸ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život.* Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 64. Na vyžiadanie u autora práce.

²¹⁹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 187. *Manuál, podľa ktorého mali byť internovaní rehoľníci vypočúvaní.*

Vypočúvania/pohovory s nimi sa konali dvakrát. Počas prvého vypočúvania malo byť zistené, aký pomer má dotýčny k štátnemu zriadeniu, akú predstavu o živote po prepustení má atď. Druhý rozhovor mal byť vo svojej podstate pohovorom, ktorým mal byť rehoľník agentúrne zaviazaný spoluprácou.

²²⁰ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život.* Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 64-65. Na vyžiadanie u autora práce.

Popis toho, aký bol pre nich život v Králikoch. Páter Med popisuje miernejšie podmienky v kláštore, pričom dokonca spomína, že raz dostal priepustku na pohreb. Veľkou témou tu internovaných rehoľníkov bolo či smú ísť slúžiť do diecéz.

7. Po prepustení z internácie

7.1 Kamienky do pestrej mozaiky života pátra, saleziána Oldřicha Meda v neskoršom období a jeho pomer k štátnej moci

Ako je už v úvode práce spomenuté, tak sledovacia zložka, ktorá bola o otcovi Oldřichovi Štátnou bezpečnosťou vedená, bola dňa 18.6.1980 zničená²²¹. V tejto sa dozaista nachádzali aj materiály zo sledovaní, ktoré najintenzívnejšie prebiehali v čase krátko po Oldřichovom prepustení z internácie. Vo svojich spomienkach túto skutočnosť udáva páter Med, dokonca hovorí, že bol agentmi Štátnej bezpečnosti často aj veľmi okato fotený. Postupom času, ako dostal páter Med takzvaný štátny súhlas pre vykonávanie kňazskej služby, tak vo farnostiach začal usilovať o vyučovanie katolíckeho náboženstva pre deti, čo bolo rovnako predmetom záujmu Štátnej bezpečnosti.

V Archíve bezpečnostných zložiek sa nachádza správa ministerstva vnútra zo dňa 1.3.1962²²², ktorá hovorí o počtoch a výchove mládeže v okrese Jihlava. V posledných riadkoch správy sa nachádzajú zmienky o stave veriacej mládeže²²³, ktorá chodí napriek pisateľom otvorene priznaným vyhrážkam na hodiny náboženstva. Pisateľ nadporučík Jaromír Mertenek menovite spomína mimoriadnu aktivitu Oldřicha Meda v tomto smere, pričom si mal za účelom vyučovania katolíckeho náboženstva zvať deti na faru, keď mu vzdelávanie detí v škole bolo rôzne komplikované.²²⁴ Daná správa dost' podrobne referuje o štrukturálnej, systematickej snahe štátnych orgánov o ovládnutie ideologickej formácie mládeže v štáte.

O tom, že páter Med vo svojej pedagogickej činnosti nepoľavil ani pri zvýšenom záujme štátnych orgánov o jeho činnosť svedčí niekoľko ďalších dokumentov. V čase, keď vyučoval náboženstvo z pozície administrátora jihlavskej farnosti pri sv. Jakubovi sa proti jeho pastoračnej činnosti mládeže ostro vymedzovalo vedenie školy. V sporoch šlo o to, že vedenie škôl odmietalo prijímať prihlášky na vyučovanie náboženstva detí, ktoré o to mali záujem. Vedenie si hľadalo najrôznejšie spôsoby, ako takúto prihlášku neprijat'. Taktiež sa vedenie škôl snažilo časovo naplánovať vyučovanie náboženstva tak, aby doň nemohli chodiť

²²¹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond SK-8-20-CB-001. str. 1-2.

Rozhodnutie skartačnej komisie o zničení pozorovacieho zväzku 1773.

²²² Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond OB-124-BN. str. 3-4. *Správa o mládeži.*

²²³ V správe sa dokonca nachádza presný počet miništrantov v okrese Jihlava. Podľa správy bolo v okrese pri bohoslužbách nápomocných presne 146 miništrantov.

²²⁴ K priblíženiu ciest, ako režim komplikoval učiteľom náboženstva vykonávať túto činnosť.

DEMEL, Zdeněk. *Pod dohľadom církevných tajemníků*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. str. 81-91.

cezpoľné deti, pretože by sa nemali ako dostať domov. Ďalšou cestou, ktorá nebola ani v celoštátnom meradle rozhodne ojedinelá, bola malá časová dotácia vyučovania náboženstva. Okrem toho bolo časté miešanie najmenších a starších žiakov do spoločného vyučovania náboženstva. To malo za následok, že sa vyučujúci musel v jednej hodine venovať viacerým témam naraz, čo viedlo k oslabeniu celkového vzdelávacieho procesu. Okrem týchto ťažkostí, ktoré vymýšľali školy, aby sa u nich nevyučovalo náboženstvo, tak sa aj štát centrálne snažil rôzne znemožniť deťom a mladým prístup k vyučovaniu. Príkladom môže byť vekové obmedzenie, kedy deti môžu mať v prípade záujmu vyučovanie náboženstva v rozvrhu a od akého veku to už nie je možné.

V dochovanej korešpondencii otca Oldřicha sa zachovalo pomerne veľké množstvo odvážnych listov²²⁵, v ktorých si na vyššie spomínané jednanie zo strany vedenia škôl sťažuje. Je otázne, čo presne od odpovedí týchto listov páter Med očakával, keďže v štáte mala absolútnu moc v rukách komunistická strana so snahami zlikvidovať cirkev. Z listov vyplýva, že sa cestou sťažností snažil uspieť u okresného cirkevného tajomníka, na školskej inšpekcii, u štátneho prokurátora, ba dokonca písal svoju sťažnosť až na ministerstvo školstva a vládneho zmocnencovi v Brne. Po všetkých požadoval jednu a tú istú vec a síce prešetrenie zákonnosti krokov, ktoré zvolili všetci, čo bránili deťom k prístupu do jeho hodín náboženstva.

Na vládneho zmocnenca sa obracal²²⁶ páter Oldřich so značnou otvorenosťou. V liste konštatuje, že sa snaží byť celý život konštruktívny, že sa snaží konať podľa svedomia, voči nikomu nechová nenávisť hoci bol neprávom odsúdený a potom nezákonne internovaný. V liste tiež píše, že keď tomu štát a okolnosti chceli, že hoci ako rehoľník pristúpil na prácu v rámci diecéznej pastorácie, že nezatrpkol a že je otvorený k rozhovorom s kýmkoľvek o čomkoľvek. Z tohto dôvodu navrhuje vládneho zmocnencovi, aby sa s ním skontaktoval a porozprával, aby sa sám presvedčil, na koho strane je pravda a právo. V texte, nie len tohto dopisu sa píše, že sa z dôvodu jeho sporov o vyučovanie náboženstva opäť zaujíma štátna bezpečnosť, čím sa mu pred časom vyhrážal okresný cirkevný tajomník.

---

²²⁵ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List cirkevnému tajomníkovi v Jihlave zo dňa 30.6.1964.*

Tamtiež, *List okresnému prokurátorovi zo dňa 19.6.1964.*

Tamtiež, *List ministerstvu školstva zo dňa 23.9.1964.*

Páter Oldřich píše, že vedenie školy zapríčiňuje, že deti večer chodia po opustených cestách v tme z náboženstva, pretože škola určila nevhodný čas vyučovania.

²²⁶ Tamtiež, *List vládneho zmocnencovi zo dňa 22.6.1964.* Oldřich Med sa obracia na vládneho zmocnenca Vladimíra Starého so svojou sťažnosťou na nezákonné praktiky v škole.

Výsledkom tejto a aj ostatných sťažností otca Oldřicha na praktiky vedenia škôl bolo niekoľko odpovedí, z čoho najzaujímavejšia je asi tá, ktorú dostal práve od vládneho zmocnenca Dr. Starého z Brna.²²⁷ V tejto pisateľ cituje uznesenie XII. zjazdu KSČ, že zákonnosť čohokoľvek v krajine garantuje vláda. Čo týmto konštatovaním chcel vládny zmocnenec povedať si možno domyslieť. K samotnej problematike sťažnosti sa vyjadruje v tom duchu, že vo svojej podstate si Oldřich Med za svoje nezhody s cirkevným tajomníkom (a predpokladám aj vedením školy) môže sám svojou nedôverou a nedostatočným vzťahom k dotýčným ľuďom. Vládny zmocnenec konštatuje, že verí v úprimnosť a česťnosť sťažujúceho a navrhuje stretnutie, kedy by sa stretol Oldřich Med s okresným cirkevným tajomníkom Zadinom, o ktorom tvrdí, že je slušný a spravodlivý človek.

Popri všetkých vyššie spomínaných sťažnostiach si sťažoval Oldřich Med ešte u dekana. Korešpondencia s dekanom sa zachovala, preto je možno rozpoznať jeho postavenie v probléme. Páter Med mu celkom otvorene píše²²⁸, akým podmienkam musí čeliť. Píše dokonca aj o tom, ako si Štátna bezpečnosť predvolala organistu z farnosti, od ktorého sa domáhali akejkoli'vek výpovede proti nemu.

Vyvrcholením citovanej sťažnosti dekanovi je to, že páter Med píše dekanovi o teoretickej možnosti preradenia do iného pôsobiska. Sám sa ale k problému vyjadruje tak, že je v božej vôli a nejaké problémy bude treba riešiť všade. Píše, že sám netúži po zmene pôsobiska, pretože si nie je vedomý, že by sa voči komukoľvek akokoľvek previnil.

V odpovedi²²⁹ dekana sa píše, že to najlepšie čo sa dá za danej situácie urobiť, je ostať ideálne ticho, nechať ostatných zainteresovaných zabudnúť na všetko a vykonávať aj naďalej svoju prácu podľa najlepšieho vedomia a svedomia. Vzhľadom na to, že v Jihlave žije v tomto čase matka Oldřicha Meda, tak dekan prichádza k záveru, že zatiaľ neuvažuje o jeho preradení do inej farnosti.

Vyvrcholením situácie bolo, keď si otca Oldřicha predvolal Okresný národný výbor v Jihlave na prerokovanie jeho sťažností.²³⁰ Toto sa uskutočnilo dňa 17.12.1964. O diani na výbore sa možno dočítať z osobných zápiskov OM, ktoré si viedol k tejto problematike.²³¹ Páter Med pomerne detailne popisuje, ako sa postavil cirkevný tajomník Zadina a mnohí

---

²²⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List vládneho zmocnenca Starého zo dňa 27.6.1964.*

²²⁸ Tamtiež, *List, Oldřich Med sa sťažuje dekanovi zo dňa 27.10.1964.*

²²⁹ Tamtiež, *List, odpoveď dekana zo dňa 29.10.1964.*

²³⁰ Tamtiež, *Predvolanie Oldřicha Meda na Okresný národný výbor v Jihlave zo dňa 14.12.1964.*

²³¹ Tamtiež, *Zápisky Oldřicha Medu k priebehu predvolania zo dňa 17.12.1964.*

iní k jeho sťažnostiam. Počas prerokovania sťažností sa ako keby všetky prešľapy škôl a cirkevného tajomníka naraz vysvetlili. Uvediem jeden príklad za všetky. Páter Med sa sťažoval na prípad detí, ktoré mali záujem o návštevu vyučovania náboženstva. Vedenie školy tieto platné prihlášky pod rôznymi formálnymi výhovorkami neprijalo a pani učiteľky mali strach nechávať si ich pri sebe. Z tohto dôvodu boli prihlášky vrátené deťom. Medzitým zaiste vedenie školy hovorilo s rodičmi o nevhodnosti prihlášok, ktorí prihlášky napokon stiahli. „Vinu“ za vypísanie prihlášok rodičia pred vedením školy pričítali babičke ich detí, ktorá je horlivá katolíčka a ktorej názorom sa vo chvíli vypísania prihlášok nechali ovplyvniť. Páter Med z tohto stretnutia odchádzal pochopiteľne značne rozladený. Dozvedel sa tam od cirkevného tajomníka, že sa o jeho aktivity s deťmi aktívne zaujíma ŠTB a taktiež konštatuje, že mu bolo veľmi zreteľne dané najavo, že jeho ďalšie zotrvávanie v Jihlave u kostola sv. Jakuba nie je žiaduce.

Už za mesiac mu prišiel list od kapitulného vikára z Brna²³², ktorý mu oznámil,²³³ že pôjde slúžiť do Hornej Slatiny u Budče. S jeho premiestnením do nového pôsobiska boli zo strany miestneho cirkevného tajomníka problémy.²³⁴ Bol zásadne proti. Z toho dôvodu bol páter Med napokon poslaný ako administrátor do Slavonic a Starého Hobzí.²³⁵ V novom pôsobisku²³⁶ mal nastúpiť do služby od 1.4.1965.²³⁷ O mieste svojho nového pôsobiska sa OM dozvedel z listu od kapitulného vikariátu v Brne datovaného dňa 4.3.1965. Takto sa aj stalo²³⁸ a OM zmenil miesto svojho pôsobenia, kam si so sebou na faru vzal aj svoju chorú, 76. ročnú matku.

V Slavoniciach a okolitých farnostiach sa darilo otcovi Medovi v pastorácii podľa jeho spomienok neobyčajne dobre,²³⁹ učil obrovské množstvo detí náboženstvo,

---

²³² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List Oldřichovi Medovi od kapitulného vikára z Brna zo dňa 24.1.1965.*

²³³ Tamtiež, *Odpoveď na predošlý list, že vykoná vikárovo pranie.*

²³⁴ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život.* Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 73. Na vyžiadanie u autora práce.

²³⁵ Exkurendo, čo znamená, že mal v správe dve farnosti, že do jednej bude dochádzať.

²³⁶ Postupne pribudla do správy otca Meda ešte farnosť Cizrkrajov, čiže bol farárom troch farností s početnými filiálnymi kostolíkmi.

²³⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Menovací dekrét od kapitulného vikára z Brna zo dňa 3.3.1965 pre dačického dekana o Oldřichovi Medovi.*

²³⁸ Tamtiež, *List vikárovi zo dňa 17.3.1965.*

Po prvej návšteve Slavonic píše Oldřich Med vikárovi list, v ktorom s hrôzou konštatuje, že obe farnosti sú od seba príliš vzdialené. Píše, že nemá dopravný prostriedok a že práve prekonal tretí zápal žíl na pravej nohe. Tamtiež, *List, odpoveď vikára zo dňa 23.3.1965.*

Vikár mu napísal, že to má skúsiť a časom sa uvidí čo sa s tým dá robiť.

²³⁹ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život.* Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 73. Na vyžiadanie u autora práce.

život vo farnosti pulzoval, dokonca sa mu podarilo napríklad nechať vymaľovať kostol. Tento pastoračný úspech v pohraničí však neostával bez povšimnutia štátnych orgánov a rôznych neprajníkov. Situácia sa na čas opäť uvoľnila s udalosťami roku 1968,²⁴⁰ no vzápätí po augustovej okupácii sa všetko vrátilo do starých koľají. V tomto krátkom období odmäku bol napríklad otec Med s mladými na púti v Ríme, no po návrate ho čakal výsluch, ktorý si kládol za cieľ odhaliť, aké dostal pokyny od pápeža s cieľom rozvrátiť socializmus v Československu.

Krátko pred prvým výročím augustovej okupácie bol páter Med predvolaný na miestny národný výbor, kde sa mu dostalo „poučenia“, ako sa má správať v najbližších dňoch. Nie je síce nikde presne špecifikované, čo sa tam udialo, no ako následok tohto stretnutia vznikla sťažnosť na jednanie s ním. V deň prvého výročia augustovej okupácie píše páter Med oficiálnu sťažnosť²⁴¹ na miestny národný výbor, v ktorom si sťažuje na to, že s ním bolo jednané ako s nepriateľom štátu, buričom a celkovo s nedostatkom úcty.

Odpoveď miestneho národného výboru na jeho sťažnosť sa mu dostala dňa 8.9.1969. V odpovedi sa píše, že s ním nejednali neúctivo a ani s podozrením, že s ním jednali tak, ako jednali s ostatnými predstaviteľmi podnikov a pod. Ich jediným cieľom bolo údajne to, aby osoby s ktorými sa rozprávali, umiერňovali ľud v čase prvého výročia augustových udalostí 1968.

Staronový problém, ktorý nastal v živote Oldřicha Meda v čase jeho Slavonického pôsobenia bolo to, že sa oň začali v roku 1972 opäť podrobne zaujímať štátne orgány. Tento „záujem“ zo strany štátu o jeho pastoračnú činnosť mal jeden z pomyselých vrcholov v máji toho roku. V tom čase organizoval, rovnako ako každý rok, otec Med púť na Montserrate u Cizkrajova. Púte sa zúčastnil aj jindřichohradecký cirkevný tajomník Filip Benda, ktorý v priebehu púte našiel množstvo nedostatkov, ba dokonca aj vopred predpísaná téma kázne, ktorou mal byť krst sa mu nepáčila. Tieto svoje zistenia spísal a spolu s vedúcim odborom kultúry Věroslavom Růžičkom sa rozhodli predvolať si pátra Meda, aby mu svoje výhrady oznámili. Z dôvodu ich nespokojnosti mu rovno chceli aj oznámiť, že mu znížia plat. Približný prepis rozhovoru medzi všetkými tromi zúčastnenými pomerne podrobne zrekapituloval vo svojom liste kapitulnému vikárovi v Brne páter Med

---

²⁴⁰ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 32, *Rozhovor s Oldřichom Medom z jari 1968 o Akcii K a následnej internácii.*

V jeho pozostalosti sa nachádza z rokov 1968/69 viac rozhovorov a spomienok na internáciu.

²⁴¹ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Sťažnosť Oldřicha Meda Národnému výboru v Jihlave zo dňa 21.8.1969.*

zo dňa²⁴² 13.5.1972.²⁴³ Vikár kapituly v Brne posunul tento problém na ministerstvo do Prahy, kde také jednanie vyhodnotili ako prekročenie právomocí.²⁴⁴ Následkom tohto konštatovania nebol však postih previnilcov, ale previnilci sa postarali o to, aby ich juhočeský „rajón“ opustil páter Med.

Po postupných úvahách a odmietnutiach mnohých okresných tajomníkov rozhodol kapitulný vikár spolu s cirkevným tajomníkom okresu Brno-venkov, istým pánom Zámečníčkom, že od 1.9.1972 bude otec Oldřich administrátorom farnosti v Rosiciach u Brna. Termín sťahovania a štátneho povolenia sa však rôzne administratívne komplikoval. Udalosti prišli až tak ďaleko, že mu dňa 1.9.1972 vypršala platnosť štátneho povolenia k slúženiu verejných omší a pastorácii v jindřichohradeckom okrese. Našťastie sa páter Oldřich mohol už dňa 8.9. 1972 presťahovať do nového pôsobiska.²⁴⁵ Hneď po presťahovaní nastali pátrovi Oldřichovi Medovi isté byrokratické problémy, ktoré ale postupne prekonal a mohol sa naplno ujať svojej novej farnosti, kde bol až do svojej smrti veľmi aktívny predovšetkým v pastorácii mladých.²⁴⁶

Vo svojom autobiografickom diele spomína páter Oldřich Med, že celý jeho pobyt v Rosiciach u Brna prebieha bez väčších nedorozumení so štátnymi úradmi. Tiež spomína istý zväzok o ňom, ktorý si navzájom predávali všetci cirkevní tajomníci. Predpokladám, že sa tento nezachoval, že bol zničený, pretože o ňom nie je žiaľ ani jedna zmienka v Archíve bezpečnostných zložiek a ani v Archíve saleziánskej provincie v Prahe.

Život saleziána Oldřicha Meda bol podľa jeho vlastných slov v Rosiciach u Brna v porovnaní so životom v južných Čechách pomerne jednoduchší a aj v úradníckych pozíciách neboli ľudia, z ktorých by údajne pociťoval sršiacu nenávisť voči kňazom a cirkvi.

---

²⁴² Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List kapitulnému vikárovi do Brna zo dňa 13.5.1972*. Popisuje v ňom útlak zo strany okresného cirkevného tajomníka a vedúceho obdoru kultúry v Jihlave.

²⁴³ MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Nikdy knižne nevydané spomienky autora, str. 79. Na vyziadanie u autora práce.

Páter Med spomína, ako po ceste domov žiadal svoju pani domácu, aby zastavila, pretože mu z toho rozhovoru prišlo špatne. Popisuje, ako ležal na kraji lesa a snažil sa ukludniť. V posledných obdobiach v Slavoniciach prekonal páter Med niekoľko ďalších zdravotných problémov, z čoho najväčnejší bol infarkt a pľúcna embólia. Tieto ťažkosti pripisoval neustálemu nátlaku zo strany štátu. Medzi takými praktikami spomína aj zákaz zastupovať iných kňazov v čase ich zdravotnej indispozície.

²⁴⁴ Tamtiež.

²⁴⁵ Tamtiež, str. 81.

Sťahovala sa s ním aj ťažko chorá matka, ktorá do roka zomrela. Taktiež sa s ním sťahovala aj jeho pani domáca zo Slavonic, ktorá mu pomohla matku dôstojne dochovať.

²⁴⁶ PŘEHNAL, Jozef. *Dějiny salesiánského kostela a oratoře v Brně Žabovřeskách v letech 1923 - 2002*. Brno, 2014, bakalárska práca, [on-line]

< [file:///C:/Users/jmih/Downloads/Bakalarska_prace_plna_verze_Archive%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/jmih/Downloads/Bakalarska_prace_plna_verze_Archive%20(3).pdf) > (20. 10. 2022). str. 40.

Tieto, v porovnaní s ostatnými pôsobiskami uvoľnenejšie a príjemnejšie okolnosti však neznamenali, že by páter Med v normalizácii akokoľvek ustupoval zo svojho odhodlania, presvedčenia a nemalej dávky odvahy, ktorou vynikal. Výstižným príkladom tejto skutočnosti je to, ako reagoval Oldřich Med na pozvanie²⁴⁷ Ordianirátu brnenskej diecézy a prorežimného združenia *Pacem in Terris* Brno. Dňa 15.2.1978 mu zaslali pozvanie na slávnostné zasadanie ku príležitosti 30. výročia „Vítazného februára“.

Salezián Oldřich Med sa vo svojej odpovedi²⁴⁸ zo dňa 22.2.1978 púšťa do pomerne rozsiahlej a ostrej rekapitulácie spoločenských pomerov. Na jednu stranu konštatuje, že čo sa niektorých hmotných vecí týka, že komunistická moc zlepšila ľuďom ako celku ich životnú úroveň. Na strane druhej sa však púšťa do tepania a pomenovávania vlastností režimu, s ktorými kategoricky nesúhlasí. V liste výslovne píše, že k modernej spoločnosti patrí aj sloboda, ktorej v Československu niet. Taktiež sa púšťa do neúprimnosti a bezcharakternosti členov Československej ľudovej strany a taktiež členov združenia *Pacem in terris*. Píše, že všetci členovia týchto organizácií v súkromí šomrú na špatné pomery, no na verejných javiskách veľbia a vyzdvihujú štátnu moc až do samotných nebies. Kritizuje ich za neschopnosť vyjadriť svoj nesúhlas a konštatuje, že takéto jednanie je pre nich samovražedné. Najostrejšia časť dopisu sa nachádza v jeho poslednej tretine. Páter Med až ironicky píše, že má k „Vítaznému februáru“ veľmi osobný vzťah. Píše, že to bol práve on, kto bol hneď po februárových udalostiach zatknutý, na druhý pokus odsúdený za neexistujúci zločin podľa „nového právneho cítenia“. Pripomína ďalej dlhých šesť rokov strávených v nezákonnej internácii, väznení bez súdu a rozsudku a tiež iné krivdy, ktorých sa na ňom režim dopustil. V závere listu píše, že z týchto dôvodov by jeho radosť a oslava „Vítazného februára“ neboli úprimné a preto sa toho nemôže zúčastniť. Hovorí, že nemôže konať ináč, pretože nikdy nemal na svojej tvári ešte jednu tvár.

Rosice u Brna boli posledným kňazským pôsobiskom saleziána Oldřicha Meda. Zomrel náhle, dňa 23.9.1991 v Rosiciach u Brna a bol pochovaný na tamojšom kňazskom cintoríne.²⁴⁹

---

²⁴⁷ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Pozvánka na oslavy „Vítazného februára“ zo dňa 15.2.1978.*

²⁴⁸ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Odpoveď na pozvánku k oslavám „Vítazného februára“ zo dňa 22.2.1978.*

²⁴⁹ Stručný salesiánský nekrolog, Oldřich Med (*31.7.1914 Jihlava †23.9.1991 Rosice u Brna). [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (14. 4. 2022). str. 55.

Záver

Počas bádania v archívnych prameňoch a dostupnej literatúre a počas písania tejto diplomovej magisterskej práce som prišiel k nasledujúcim záverom o živote a perzekvovaní pátra, saleziána Oldřicha Meda.

V čase nacistickej okupácie²⁵⁰ bol mladý novokňaz Med mimoriadne aktívnym a obetavým vychovávateľom saleziánskych chovancov v Dvorku u Příbyslavi, kde pre nich zriadil ústav, pretože ostatné domy im postupne zabrali okupanti. Z korešpondencie s rodičmi z počiatkov nacistickej okupácie a z jeho spomienok²⁵¹ možno jednoznačne badať, že bol mladý salezián Oldřich v týchto neľahkých dejinných okamihoch značne národne uvedomelý a vo svojich zverencoch rozvíjal okrem iného aj zdravú národnú identitu. Taktiež sa v žiadnom prameni nenachádza zmienka o tom, že by sa chcel okupantom akokoľvek zapáčiť. Jeho vtedajšiu stratégiu možno vystihnúť tak, že sa snažil na svojich zverencov nepoukazovať, nestrhávať na nich akúkoľvek pozornosť a tým ich chrániť. K tejto ochrane mu značne dopomohol aj správny výber budúceho domu ústavu, za obcou na kraji lesa v kopcovitom teréne Vysočiny.

Salezián Oldřich Med ostal počas oboch totalitných režimov v jeho službe iným poslušný svojim rehoľným predstaveným a verný svojmu saleziánskemu poslaniu a katolíckej cirkvi. Od niekoľko starších saleziánov²⁵² som počul názor, že sa medzi nimi svojho času hovorilo, že páter Med snád' vedome nejako spolupracoval a mal byť akosi spravodajsky viazaný so Štátnou bezpečnosťou. Toto tvrdenie sa mi v predloženej práci podarilo jednoznačne vyvrátiť. Na viacerých miestach tejto práce možno naraziť na prípady, kedy predstavitelia vtedajšej štátnej moci konštatujú, že dotyčný neprejavuje sympatie k aktuálnemu režimu a že jeho spravodajské zaviazanie si možno len ťažko predstaviť.

---

²⁵⁰ V Archíve bezpečnostných zložíek nemajú k tomuto obdobiu o Oldřichovi Medovi žiadne materiály.

²⁵¹ Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Příbyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel' neuvedený, 1990.

²⁵² Ich mená z osobných dôvodov uvádzať nebudem, no keď mi to hovorili, tak sami neverili takým zvestiam. Uvediem však meno nedávno zosnulého saleziána, pátra Jaroslava Mikeša, ktorý bol priateľom pátra Meda. Páter med mu bol svedníkom a vzorom. Jaroslav Mikeš mi vysvetlil, že si bol režim dozaista vedomý toho, že páter Med je v ráde uznávanou autoritou, preto vyvíjal najrozmanitejšie snahy, aby jeho meno, napríklad aj touto cestou pošpinil.

O jeho antipatii k pomerom v štáte v réžii komunistickej strany a neústupnosti svedčí aj množstvo odvážnych sťažností, ktoré napísal cirkevným tajomníkom²⁵³, školskej inšpekcii, štátnemu prokurátorovi v Jihlave atď.²⁵⁴ Píše v nich o zaobchádzaní s ním a jemu zverenými deťmi počas vyučovania zo strany školy, kde v tom čase vyučoval deti v náboženskej výchove. Okrem toho sa napríklad neskôr sťažoval na drzosť (komunistických) štátnych úradníkov a domáhal sa slušného zaobchádzania po predvolaní k 21.8.1969²⁵⁵, pričom k nemu bolo podľa vyznenia jeho sťažnosti pristupované veľmi nepekným spôsobom. Iným cenným svedectvom o jeho nezáujme spolupracovať s komunistickým režimom, tento raz aj v neskoršom období normalizácie, je bez všetkých pochyb odvážne jednoznačná odpoveď²⁵⁶ na pozvanie na oslavu 30. výročia „Vítazného februára“. Vo svojej odpovedi okrem iného píše, že nemá dve tváre a tiež, že kvôli „Vítaznému februáru“ už toho v živote dosť vytrpel, preto nemá žiadny dôvod prísť na oslavu výročia komunistického prevratu.

Toto všetko potvrdzuje, že sú nepravdivé akékoľvek špekulácie či prípadné neistoty okolo jeho mena, čo sa charakternosti vo vzťahu k rádu a katolíckej cirkvi v čase komunistickej totality týka. Počas svojho bádania v prameňoch som nenašiel nič, čo by toto moje tvrdenie akokoľvek vyvracalo.

Predložená práca určite neukazuje saleziána Oldřicha Meda len ako pasívneho, rádu a cirkvi verného trpiteľa protivenstiev, ale aj ako aktívneho odporcu režimu. Samotný fakt, že proti nemu boli vedené dva vykonštruované politické procesy, z toho jeden „úspešný“ s rozsudkom na konci, poukazuje na to, že sa páter Oldřich aktívne zaujímal o aktuálne dianie v štáte a cirkvi, o ich vzájomné vzťahy a zároveň, že sa nebál poukazovať aj na nedostatky a rozprávať verejne o snahách režimu zlikvidovať katolícku cirkev v štáte.²⁵⁷ Toto napokon aj nepriamo popisuje vo svojich spomienkach, rovnako ako aj v tejto práci použitých protokoloch zo súdov a tiež v protokoloch z vypočúvaní.

Počas desaťmesačného trestu odňatia slobody vyvíjal salezián Med vo väzení „ilegálnu“ činnosť, keď v tajnosti slúžil väzňom v šatni bohoslužby, viedol duchovné rozhovory, obracal

---

²⁵³ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List okresnému cirkevnému tajomníkovi zo dňa 20.10.1963, neprípustné jednanie, zastrášovanie detí a rodičov zo strany školy vo vzťahu k prihláškam na náboženskú výchovu.*

²⁵⁴ Tamtiež, *List cirkevnému tajomníkovi v Jihlave zo dňa 30.6.1964.*

Tamtiež, *List okresnému prokurátorovi zo dňa 19.6.1964.*

²⁵⁵ Tamtiež, *List Oldřicha Meda Národnému výboru v Jihlave zo dňa 21.8.1969.*

²⁵⁶ Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Odpoveď na pozvánku k oslavám „Vítazného februára“ zo dňa 22.2.1978.*

²⁵⁷ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 49.
Predmetný dôkaz, letáček „Katolíci budte na stráži.“

Ľudí na vieru a spovedal dokonca aj väzenkyne z ženskej časti väznice, s ktorými nesmeli prísť vôbec do kontaktu. Podobnú „ilegálnu“ činnosť vykonával aj počas internácie, keď napríklad organizoval tajné vzdelávanie saleziánskych bohoslovcov alebo keď sa dohodol s jemu nakloneným dozorcom o vzájomnom krytí chrbta, či o pašovaní rôznych materiálov z a do internačného kláštora. Jednoznačným vyjadrením odporu voči vtedajšiemu režimu bolo, keď sa v internácii opakovane odmietal spolu s mnohými inými podvoliť a tak výmenou za „vyzlečenie“ rehoľného rúcha získať slobodu²⁵⁸. Týmto postojom postupne prinútili neústupní rehoľníci režim k tomu, aby ich z internácie sám napokon prepustil a časom niektorých z nich po udelení štátneho súhlasu umiestnil do duchovnej správy farností.

Je na škodu tejto a prípadných ďalších prác o Oldřichovi Medovi, že Štátna bezpečnosť zničila zložku²⁵⁹, ktorú si viedla o sledovaniach saleziána Meda. Táto by zaiste prezradila ešte mnohé informácie o jeho živote v civilnom zamestnaní po prepustení z internácie a o ďalších aktivitách v neskoršom období. Páter Med vo svojich spomienkach niekoľkokrát spomína, že bol po isté obdobia sledovaný a neraz aj fotený.

Páter Oldřich Med, samozrejme spolu s mnohými ďalšími perzekvovanými rehoľníkmi, vo svojej vytrvalosti a konštantnom zotrúvaní na požiadavkách slobodného pôsobenia cirkví a slobodného praktikovania a vyučovania katolíckeho náboženstva komplikoval komunistickému režimu jeho boj s katolíckou cirkvou a saleziánskym rádom. Týmto nemenným postojom k praktikám režimu a opakovanými sťažnosťami na bezprávie a neslobodu, ktorých bol často svedkom, volal páter Med po dodržiavaní základných ľudských a občianskych práv a slobôd v Československu. Konal tak aj za cenu vlastného nepohodlia a opakovaného prenasledovania. Svoj postoj zastával zaiste v očakávaní, že nastane doba, kedy sa situácia zmení, keď on a jeho ľud bude opäť slobodný. Páter Med v konečnom dôsledku svojim životom, z pohľadu „veľkých“ dejín skutočne malým, nie však celkom bezvýznamným dielom odporu voči režimu, prispel k rozpadu komunistického režimu v Československu a k nastoleniu slobodného demokratického štátneho zriadenia.

---

²⁵⁸ Vzpomínky na krásny život, značná časť spomienok hovorí o dobe väznenia a internácie, pričom pomerne podrobne popisuje svoj podiel v ilegálnych aktivitách, neraz aj ich iniciácii.

²⁵⁹ Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond SK-8-20-CB-001. str. 1-2.
Rozhodnutie skartačnej komisie o zničení pozorovacieho zväzku 1773.

Zoznam použitých archívnych prameňov

- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 279. *Pokyny k zabratiu hodoňovického domu.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 28.-35. *Všeobecné pokyny sošpecifickými požiadavkami pre kláštor Osek u Duchcova.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str. 300. *Súpis počtu do Akcie K zapojených príslušníkov Štátnej bezpečnosti, Zboru národnej bezpečnosti a použitých motorových vozidiel.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-1. str.381.-390. *„Organizační plán v centralistickém středisku”, ktorého súčasťou je aj tzv. „Domáci rád”.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 160.-163. *Bližšie nedatovaný zoznam obyvateľov hodoňovického domu s bližšími pokynmi k razii.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 290.-291. *Zoznam v Oseku u Duchcova internovaných saleziánov.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-2. str. 310. *„Zpráva o průběhu soustředění řím. Kat. řádů a kongregací”.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-6. str.33.-35. *Zobierané názory internovaných rehoľníkov k ich pobytu v internačnom kláštore odoslané do centrály Štátnej bezpečnosti v Prahe.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-6. str.56.-62. *Reorganizácia internačného kláštora v Želivi, menné zoznamy.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str. 1.-3. *Nález starých pergamenov. Šlo o súbor listín od roku 1233 až do 17. storočia.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str. 197.-200. *Samovražda pátra Glasera.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-7. str.191. *Jedna z pravidelných správ z kláštora zo dňa 19.6.1953.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 144., 148., 192.- 196. *Žiadosť Štátneho úradu dôchodkového zabezpečenia o vstup ich fotografov do objektu kláštora.*

- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 181. *Oznámenie ministerstvu vnútra, že do Silvestra nie je možné vysťahovať rehoľníkov z kláštora.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 183.-186. Pohovory s vybranými rehoľníkmi
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 187. *Manuál, podľa ktorého mali byť internovaní rehoľníci vypočúvaní.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 59.-60. *Žiadosť o prepustenie z internácie do civilu, august 1954.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str. 86.-89. Rozhodnutie o definitívnom zrušení internačného kláštora v Želivi.
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond H-718-8. str.212. *Rozhodnutie o zničení niektorých vybraných strán spisu o internačnom kláštore Želiv. Dňa 25.4.1983 bolo toto rozhodnutie vykonané.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond OB-124-BN. str. 3.-4. *Správa o mládeži jihlavského okresu.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond SK-8-20-CB-001. str. 1.-2. *Rozhodnutie skartačnej komisie o zničení pozorovacieho zväzku 1773.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 16.-18. *Protokol výsluchu zo dňa 23.3.1948.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 19-26. *Trestné oznámenie od Štátnej bezpečnosti Jihlava pre tamojšie štátne zastupiteľstvo zo dňa 24.10.1948.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 27.-34. *Rozsudok a jeho zdôvodnenie nad p. O.M. a celou skupinou „Štěpánek a spol.“.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 49. *Predmetný dôkaz, letáček „Katolíci buďte na stráž.“*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 77.-78. *Protokol z výsluchu zo dňa 17.3.1948.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 79. *Protokol zo dňa 4.3.1948.*

- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 80. *Väznica odpovedá, že má byť 21.8.1949.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 1. str. 81. *Okresaný protokol z výsluchu, ktorý po výsluchu podpísal Oldřich Med zo dňa 14.8.1949.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 29. *Listy rodičov chovancov, zoznam.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 29. *Štátna bezpečnosť sa znova zaujíma o Oldřicha Meda krátko pred koncom jeho väznenia.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 30. *Žiadosť a pokyny k výsluchu.*
- Archív bezpečnostných zložiek Praha, fond V-1410 BN 2. str. 31.-32. *Protokolárna výpoveď Oldřicha Meda zo dňa 14.8.1949.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Pohľadnica zo dňa 1.1.1939.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List zo dňa 11.1.1939 . Otec píše Oldřichovi o svadbe jeho brata a o organizačných veciach ohľadne termínu primícií a hostí.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 8.3.1939 o pomeroch doma.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 3.4.1939 o tom, že sú všetci živí a zdraví a tiež navrhuje termín primície na 16.7.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda zo dňa 1.5.1939 jhlavskému kvardiánovi, že úspešne absolvoval všetky skúšky.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otca Oldřichovi zo dňa 14.6.1939 o zoznamoch primičných hostí, pamätných obrázkoch, kapele a špeciálnych pozvánkach a oznámeniach-aj pre budúceho kňaza Jozefa Toufara.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List pátra Dvořáka sdb zo dňa 30.6.1939 rodičom medovým o potrebe vybaviť Oldřichovi priepustku za účelom vstupu do protektorátu.*

- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Jedálny lístok z primičnej hostiny saleziána Oldřicha Meda.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List saleziána a misionára v Indii Jana Meda svojmu bratovi Oldřichovi k nadchádzajúcemu kňazskému sväteniu.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Vavřinca Mitáčka Oldřichovi Medovi zo dňa 31.5.1939.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Miroslava Meda zo dňa 28.6.1939 bratovi Oldřichovi, v ktorom mu blahoželá k vysviacke a v ktorom hovorí o význame jeho povolania a o podobnosti s jeho učiteľským povolaním.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List niektorého saleziána Ostravy zo dňa 21.7.1939 o Oldřichových saleziánskych primíciách v Křemešníku a o ďalšom pôsobení Oldřicha.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Divadelná hra Peklo zuří od saleziána Meda a Januša.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List rodičom zo dňa 22.12.1939 o udalostiach v ostravskom stredisku v decembri toho roku.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Ignáca Stuchlého zo dňa 16.11.1939 čitateľom mesačníka „Salesiánský věstník“.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List klerika Oldřicha Slavíka zo dňa 16.3.1941 otcovi Medovi.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom a súrodencom zo dňa 2.5.1941, v ktorom píše o aktuálnom dianí v Ostrave.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List zo dňa 10.11.1941, Oldřich Med píše rodine.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodine zo dňa 17.3.1942.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List zo dňa 17.3.1942, Oldřich Med píše rodičom.*

- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Obálka s nápisom 1943, zoznam otázok k životu zomrelého oratoriána Eda.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Eda pred smrťou ostatným oratoriánom*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom zo dňa 24.5.1943 o živote v Dvorku.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda rodičom zo dňa 6.6.1944 o živote v Dvorku.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List Oldřicha Meda otcovi zo dňa 1.11.1945.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *List otcovi zo dňa 9.3.1946.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, *Listy ostravských oratoriánov o zosnulom Edovi, zviazaná obálka 1943.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List Oldřichovi Medovi do väzenia od fryštáckych chlapcov, nedatovaný.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List zo dňa 19.12.1948, niektorý chovanec píše Oldřichovi Medovi do väzenia.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List od chovanca Vojtěcha Holečka Oldřichovi Medovi do väzenia.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List z decembra 1948 novica Aloisa Tomeka Oldřichovi Medovi do väzenia.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 31, obálka s letopočtom 1948, *List budúceho saleziána, kňaza Karla Petráša (*1931, +2020) väznenému Oldřichovi Medovi.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 32, *Rozhovor s Oldřichom Medom z jari 1968 o Akcii K a následnej internácii.*

- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List cirkevnému tajomníkovi v Jihlave zo dňa 30.6.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List okresnému prokurátorovi zo dňa 19.6.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List ministerstvu školstva zo dňa 23.9.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List vládnemu zmocnencovi zo dňa 22.6.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List vládneho zmocnenca Starého zo dňa 27.6.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List, Oldřich Med sa sťažuje dekanovi zo dňa 27.10.1964 .*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List, odpoveď dekana zo dňa 29.10.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Predvolanie Oldřicha Meda na Okresný národný výbor v Jihlave zo dňa 14.12.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Zápisky Oldřicha Medu k priebehu predvolania zo dňa 17.12.1964.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List Oldřichovi Medovi od kapitulného vikára z Brna zo dňa 24.1.1965.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Kladná odpoveď na list vikára zo dňa 24.1.1965 o preradení.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Menovací dekrét od kapitulného vikára z Brna zo dňa 3.3.1965 pre dačického dekana o Oldřichovi Medovi.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List vikárovi zo dňa 17.3.1965.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List, odpoveď vikára zo dňa 23.3.1965.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *Sťažnosť Oldřicha Meda Národnému výboru v Jihlave zo dňa 21.8.1969.*

- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 33, *List kapitulnému vikárovi do Brna zo dňa 13.5.1972*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Náčrt smerníc Katolíckej akcie mládeže pre Olomouckú diecézu zo dňa 24.6.1946.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Odpovede farárov Olomouckej arcidiecézy.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *List rýmařovského farára zo dňa 15.12.1947.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *List farára zo Starého Jičína zo dňa 15.12.1947.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Správa Oldřicha Meda olomouckej arcidiecéznej rade o jednaní arcibiskupa so zástupcami Orla zo dňa 20.2.1948.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Pozvánka na oslavy „Vítazného februára“ zo dňa 15.2.1978.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 34, *Odpoveď na pozvánku k oslavám „Vítazného februára“ zo dňa 22.2.1978.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 36, *Životopis v notese Oldřicha Meda.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 36, *Vodičský preukaz Oldřicha Meda z roku 1965.*
- Archív Saleziánskej provincie Praha, fond Oldřich Med, škatuľa 36, *List matke z Oseka zo dňa 7.6.1950.*

Zoznam použitej literatúry a záverečných prác:

- ALBERTI, P. *Svätec Don Bosco*. Společenská knihtiskárna, Přerov, 1934.
- BOSCO, Teresio. *Don Bosco*. Portál, Řím, 1989.
- BURDOVÁ, Olga. *Pedagogické působení salesiánů na Moravě do roku 1950*. Praha 2003, Magisterská diplomová práce.
- ČELOVSKÝ, Bořivoj. *Stranna světi prostředky*. Tilia, Šenov u Ostravy, 2001.
- DEMEL, Zdeněk. *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008.
- DOLEŽAL, Miloš. *Jako bychom dnes zemřít měli*. Nová tiskárna Pelhřimov, Pelhřimov, 2012.
- HANUŠ, Jiří a Jan STRÍBRNÝ. *Stát a církev v roce 1950: sborník příspěvků z konference pořádané Českou křesťanskou akademií, Ústavem pro soudobé dějiny, Centrem pro studium demokracie a kultury ve spolupráci s Arcibiskupstvím pražským dne 21. června 2000 v Emauzském klášteře v Praze*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, Historia ecclesiastica. 2000.
- HUBENÝ, David. *Internální tábor Želiv 1950 – 1956*. Brno, 2015, bakalářská práce, [on-line] < https://is.muni.cz/th/x95x7/Bakalarska_prace_Zeliv.pdf > (14. 4. 2022).
- CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Šest hrdinských let: Internální tábor Želiv (1950-1956)*. Opatství Želiv, 2008.
- JIRÁSKO, Luděk: *Církevní řády a kongregace v zemích českých*. Fénix, Praha, 1991.
- Kolektiv autorov. *Církevní procesy padesátých let*. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2002.
- KRATOCHVÍLOVÁ, Jana: *Stavební činnost salesiánů v Čechách a na Moravě do roku 1950*. Praha, 2004, Magisterská diplomová práce.
- KŘÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Knih víry, naděje a lásky*. Praha, Portál, 1996.
- MARŠÁLEK, Pavel. *Protektorát Čechy a Morava: státoprávní a politické aspekty nacistického okupačního režimu v českých zemích 1939-1945*. Praha: Karolinum, 2002.

- Med, Oldřich. *Pod modrým nebem. Kronika první české salesiánské kolonie v Příbyslavi – Dvorku*. Brno-Žabovřesky: nakladatel neuvedený, 1990.
- MED, Oldřich. *Vzpomínky na krásný život*. Brno, 1987, Knižne nevydané spomienky autora.
- MED, Oldřich. *Životopisné paměti Ignáce Stuchlého, 1.-3. díl*, Praha: Salesiánská provincie, 1989.
- MED, Oldřich: *Český Don Bosko. Životopis P. Ignáce Stuchlého*. Olomouc 1992. Na vyžiadanie k dispozícii u autora práce v programe MS. Word.
- PEROUTKOVÁ, Karolína. *Karel Herbst- Rozhovor s pražským světicím biskupem*. Portál, Praha, 2008.
- PŘEHNAL, Jozef. *Dějiny salesiánského kostela a oratoře v Brně Žabovřeskách v letech 1923 - 2002*. Brno, 2014, bakalárska práca, [on-line] < [file:///C:/Users/jmiha/Downloads/Bakalarska_prace_plna_verze_Archive%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/jmiha/Downloads/Bakalarska_prace_plna_verze_Archive%20(3).pdf) > (20. 10. 2022).
- RYCHLÍK, Jan. *Československo v období socialismu 1945-1989*. Praha, Vyšehrad, 2020.
- SCHULZE WESSEL, Martin. *Pražské jaro. Průlom do nového světa*. Praha, Argo, 2018.
- Stručný salesiánský nekrolog, [on-line] < <https://docplayer.cz/25105705-Strucny-salesiansky-nekrolog.html> > (14. 4. 2022).
- ŠPLÍCHALOVÁ, Božena. *P. Jaroslav Kopecký SDB (1924- 2014)*. Olomouc, 2017, bakalárska práca, [on-line] < https://theses.cz/id/lun10i/kn_z_Jaroslav_Kopeck.txt > (14. 4. 2022).
- ŠTOFANÍK, Jakub. *Jocismus: sociální hnutí katolické církve v I. polovině 20. století*. Praha, 2011, diplomová práca.
- TAUBER POKORADIOVÁ, Marcela. *Život Jozefa Berana po nástupu komunistického režimu v Československu*. Plzeň, 2021, diplomová práca. [on-line] < <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/43744/1/Diplomova%20prace.pdf> > (11. 7. 2022).

- VAŠKO, Václav. *Dům na skále 1. Církev zkoušená. 1945 – začátek 1950.* Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2004.
- VAŠKO, Václav. *Dům na skále 2. Církev bojující. 1950 – květen 1960.* Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2007.
- VAŠKO, Václav. *Neumlčená. Kronika Katolické církve v Československu po druhé světové válce I.* Zvon, Praha, 1990.
- VAŠKO, Václav. *Neumlčená. Kronika Katolické církve v Československu po druhé světové válce II.* Zvon, Praha, 1990.
- VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964.* Olomouc, Matice Cyrilometodějská, 2004.
- ZELINKA, Petr. *Salesiáni Dona Boska - moderní řeholní kongregace v sekulární společnosti první Československé republiky (1918-1938).* Olomouc: Olomouc, 2019, dizertačná práce, [on-line] < https://theses.cz/id/zg7yua/Zelinka_Petr-dizertace-FINAL.pdf > (14. 4. 2022).

Zoznam použitých internetových zdrojov

- Alberti P. [on-line] < <https://www.cbdb.cz/autor-119671-p-alberti> > (30.10.2022).
- Biblia, Mt. Kapitola 5, verš 3.-12. [on-line]
< <https://www.bible.com/sk/bible/464/MAT.5.SEBDT> > (17.7. 2022).
- Bohdan Chudoba (*21.11.1909, + 2.1.1982), historik, publicista, poslanec za ČSL, vysokoškolský profesor. [on-line] < <http://www.csds.cz/cs/g6/219-DS.html> > (26.6. 2022).
- Bohdan Chudoba (*21.11.1909, +2.1.1982), historik, publicista, poslanec za ČSL, vysokoškolský profesor. [on-line] < <https://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=286&id=1750> > (26.6. 2022).
- Fossati, kardinál. [on-line] < <https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bfossati.html> > (26. 5. 2022).
- František Hladík. [on-line]
< <http://farnostpribyslav.wz.cz/index.php?page=6&subpage=1> > (26.6. 2022)
- František Vlk (*23.5.1913, + 4.12.1995). Noviny obce Prakšice v okrese Uherské Hradiště., [on-line]
< https://www.praksice.cz/e_download.php?file=data/editor/190cs_14.pdf&original=14.pdf > (30. 5. 2022).
- Ivo Ducháček (*27.2.1913, +1.3.1988), novinár, poslanec za ČSL, vysokoškolský profesor, odbojár druhého odboja. [on-line] <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=14589 > (26.6. 2022).
- Jozef Plojhar (* 2.3.1902, +5.11.1981), exkomunikovaný kňaz, viacnásobný poslanec za ČSL, neskorší minister zdravotníctva, verejne známy kolaborant s komunistickým režimom. [on-line]
< https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/63953/BPTX_2012_2_1121_0_0_344571_0_136238.pdf?sequence=1&isAllowed=y > (26.6. 2022).
- Jozef Toufar. [on-line] < <http://joseftoufar.cz/#uvod> > (20.4.2022).

- Stručný prehľad dejín kláštora v Oseku u Duchcova. [on-line]
< <http://klasterosek.cz/o-klasteru/> > (2.9 2022).
- Vavřinec Mitáček (*15.8.1920 +14.10.1998). [on-line]
< <https://www.obecvlkos.cz/fa-vlkos-knezi> > (30.5.2022).
- Vojtěch Basovník, neskoršia obeť komunistických represálií na katolíckej cirkvi, [on-line] < <https://www.ustrcr.cz/uvod/odboj-a-perzekuce-krestanu-v-dobe-nacismu-a-komunismu/rimskokatolicka-cirkev/basovnik-vojtech/> > (30.5.2022).
- Zoznam skratiek používaných v spisoch Štátnej bezpečnosti. [on-line]
< <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik9-2011/kap20.pdf> > (2.9 2022).
- Zoznam ukončených noviciátov. [on-line]
< http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:SKdMEuhHmowJ:web.sdb.cz/koadjutori/PC_Milan_Frank/Novici%25E1ty%2520%2B.doc&cd=15&hl=cs&ct=clnk&gl=cz > (20.4.2022).
- Životopis štvrtého generálneho predstaveného saleziánov. [on-line]
< https://www.sdb.org/en/Don_Bosco/Successors/Fr_Peter_Ricaldone > (20.4.2022).

Zoznam príloh

1. Jedálny lístok z primičnej hostiny Oldřicha Meda
2. Fotografia vyšetrovacieho spisu k procesu „Štěpánek Antonín a spol.”
3. Letáček „Katolíci buďte na stráži”
4. Rozsudok súdu v procese „ Štěpánek Antonín a spol.” (str. 1.)
5. Rozsudok súdu v procese „ Štěpánek Antonín a spol.” (str. 2.)
6. Fotografia Oldřicha Meda vo vodičskom preukaze

Prílohy

Príloha č. 1.:

Príloha č. 2.:

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

MV ČR Správa Státní bezpečnosti
S B S B

Vyšetřovací součást: _____

..... prokuratura v .....

..... soud v .....

**ZRUŠEN STUPEŇ
UTAJENÍ**

Č. B. II. 99

..... PODPIS

TAJNE!

A) Vyšetřovací spis

Číslo: _____

B) Trestní spis

proti: **ŠTĚPÁNEK ANTONÍN**

pro: **A SPOL.**

Pv.....

Pt.....

T.....

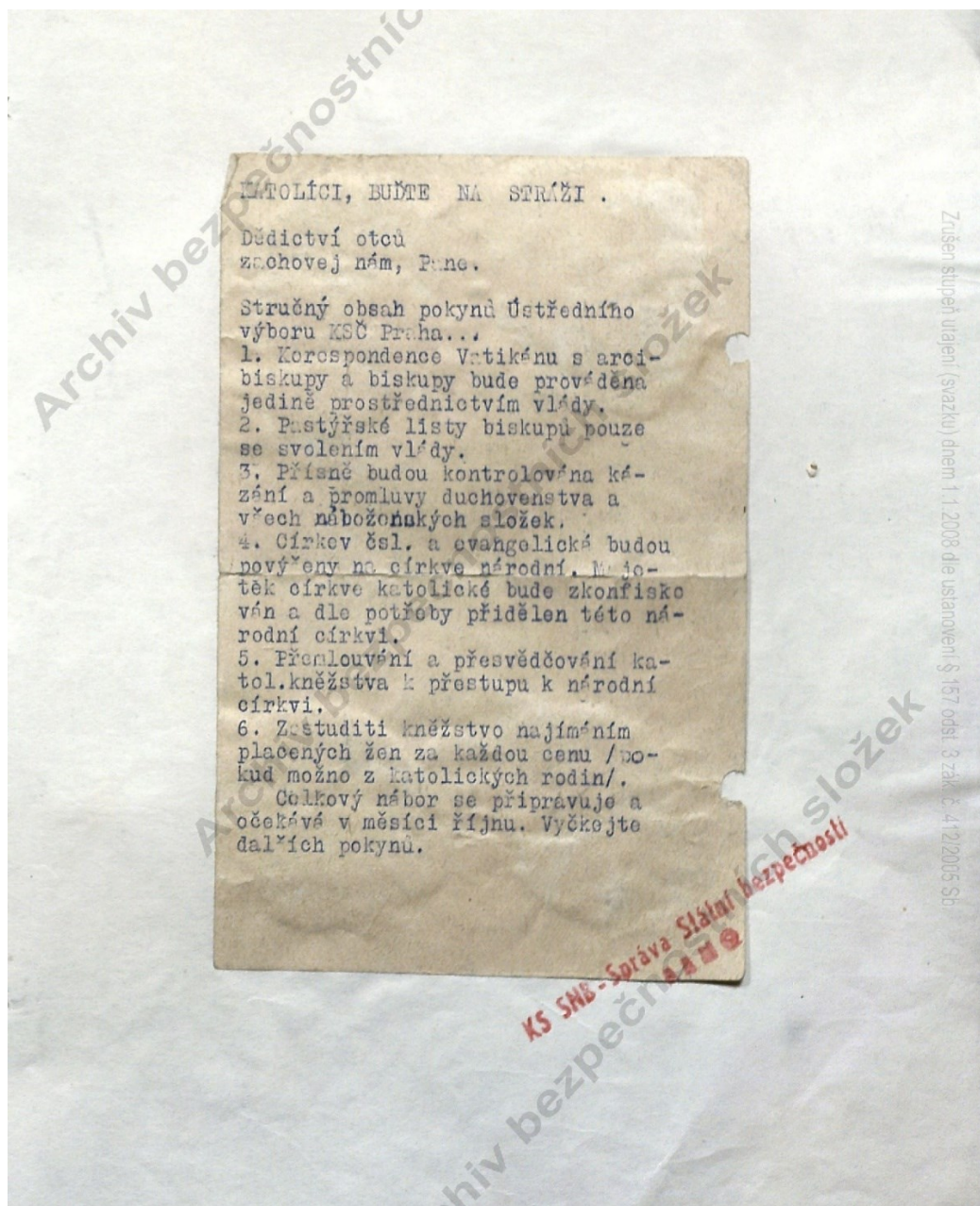
V-1410 Brno

MV č. skt. 533 utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

1410

Príloha č. 3.:

Príloha č. 4.:

STATNÍ SOUD
ODDĚLENÍ BRNO.

STATNÍ PROKURATURA
ODDĚLENÍ BRNO

PStII 71/48

Dále: 15. IV. 1949

Or IIa 21/49

Jedna...ma přitoh... přitoh...
v prvop. v oplau... záhlaví

Kolik za Kčs...

J m é n e m r e p u b l i k y !

28

Státní soud- oddělení Brno, uznal po veřejném hlavním přelíčení konaném dne 20. a 21. ledna 1949 v Jihlavě, takto právem :

A/ Obžalovaní:

1/ Antonín Š t ě p á n e k ,
nar. 28.4.1920 v Hlohovci, soukr.úředník, Jihlava, J.Masaryka 30,
2/ Marie B e r a n o v á ,
nar. 3.6.1922 v Novém Světě, v dom., Jihlava. Lazebnická 3,
3/ Josef K o d e t ,
nar. 6.9.1926 v Malém Beranově,úředník, Malý Beranov,
4/ Jan J a n á č e k ,
nar. 12.5.1921 v Hradci Králové,úředník ONV, Jihlava, Tyršova 10,
5/ Vlastimil K o f r o ň ,
nar. 10.5.1922 v Domyšticích, kaplan, Jihlava, Lazebnická 11,
6/ Miroslav M e d ,
nar. 16.2.1912 v Jihlavě,učitel, Jihlava, U cvičiště 16,
7/ Oldřich M e d ,
nar. 31.7.1914,ředitel sales.ústavu, Fryšták,

j s o u v i n n i , ž e

I/ Antonín Štěpánek a Jan Janáček v Hlohovci, Jihlavě a jinde v době od dubna do polovice října 1948 spolčili se k úkladům o republiku, při čemž čin u obou obžalovaných byl spáchán za okolností zvláště přitěžujících,

II/ Josef Kodet, opomenul překaziti trestné činy uvedené v §u 2 zákona č. 50/23 Sb. Antonína Štěpánka ad I. uvedené, ačkoliv to mohl snadno učiniti a bez nebezpečí pro sebe a osoby blízké,

III/ Oldřich Med, Miroslav Med, Vlastimil Kofroň a Marie Beranová na podzim 1948 ve Fryštáku a Jihlavě k protistátnímu sdružení, jehož účelem je podvraceti lidově demokratické zřízení státu, znajíce jeho účel přistoupili a v jejich snahách je podporovali, obž.Oldřich Med tím, že odeslal Miroslavu Medovi letáky protistátního obsahu k rozšiřování a ostatní obžalovaní přijmutím a dalším rozšiřováním letáků,

č í m ž s p á c h a l i

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 41/2005 Sb.

Archiv bezpečnostního úřadu

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 41/2005 Sb.

Príloha č. 5.:

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

- 2 -

- I/ obž. Ant. Štěpánek a Jan Janáček zločin příprav úkladů o republiku podle §u 2 zákona č. 50/23 Sb. II sazby,
II/ obž. Josef Kodet zločin nepřekežení nebo neoznámení trestných podniků podle §u 12, odst. 1 zákona č. 50/23 Sb.,
III/ obž. Oldřich Med, Miroslav Med, Vlastimil Kofroň a Marie Beranová přečin sdružování státu nepřátelského podle § 17 zákona číslo 50/23 Sb.

a odsuzují se za to

- I/ Antonín Štěpánek a Jan Janáček podle § 2, II sazby zákona číslo 50/23 Sb.,
II/ Josef Kodet podle § 12, odst. 1 zákona č. 50/23 Sb., za použití §u 54 tr. zákona,
III/ Oldřich Med, Miroslav Med, Vlastimil Kofroň a Marie Beranová podle § 17, odst. 1 zákona č. 50/23 Sb.

k trestu

- 1/ obž. Antonín Štěpánek těžkého žaláře v trvání 7 /sedm/ roků, zostřeného jedním tvrdým ložem čtvrtletně,
2/ Jan Janáček těžkého žaláře v trvání 5/pět/ roků, zostřeného jedním tvrdým ložem čtvrtletně,
3/ Josef Kodet, žaláře v trvání 6 /šesti/ měsíců,
4/ Oldřich Med tuhého vězení v trvání 10/deseti/ měsíců,
5/ Miroslav Med, za použití § 260 b tr. z. do tuhého vězení v trvání 4/čtyř/ měsíců, zostřeného a doplněného jedním tvrdým ložem měsíčně,
6/ Vlastimil Kofroň tuhého vězení v trvání 8 měsíců,
7/ Marie Beranová za použití § 260 b tr. z. do tuhého vězení v trvání 6/šesti/ měsíců, zostřeného a doplněného jedním tvrdým ložem měsíčně.

Všichni obžalovaní se odsuzují podle § 389 tr. ř. k náhradě nakladů trestního řízení.

Podle § 55a/tr. z. a § 266 tr. z. započítává se obžalovaným do trestu vyšetřovací a zajišťovací vazba a to :

- Ant. Štěpánkovi od 12.10.1948-08.30 hod.
M. Beranové od 14.10.1948-15.00 hod. do 18.10.1948-01.30 hod.
a od 18.10.1948-03.00 hod.,
Jos. Kodetovi od 22.10.1948-13.30 hod.,
Janu Janáčkovi od 13.10.1948-22.00 hod.,
Mir. Medovi od 16.10.1948-07.30 hod.,
Oldřichu Medovi od 21.10.1948-16.00 hod.,
všem do 21. ledna 1949-19.00 hod.

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 dle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Príloha č. 6.:

